

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kraljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Italijani zasedajo Albanijo

Italijansko vojno brodovje je včeraj bombardiralo albanska pristanišča, ki jih je proti večeru italijanska vojska zasedla — Italijansko vojaštvo prodira polagoma v notranjost dežele ob močnem odporu albanskih čet

London, 8. apr. Italijanske vojne ladje so v četrtek ponoči bombardirale albanska območja mesta, zgodaj jutraj pa so se na raznih krajih pričela izkrcavati italijanske čete, ki jih je pripeljal iz Barija in Brindisija 170 ladij. Obenem je priletelo nad Albanijo 400 italijanskih letal, ki so metala na razne kraje letake s pozivi albanskemu prebivalstvu, naj se ne upira italijanski vojski, češ, da prihaja zaradi vzpostavitve miru in reda.

Vsi ti dogodki so izzvali v vsej Evropi, pa tudi v ostali svetovni javnosti veliko senzacijo, tem bolj, ker še ni popolnoma jasno, kaj je dovelo do te krize. Na italijanski strani trdijo, da je albanski kralj Zogu sam predlagal italijanski vladi poglavitve medsebojnih gospodarskih in političnih zvez, vendar pa v pogajanjih, ki so se pričela sredi marca, ni prišlo do sporazuma, ker kralj Zogu ni hotel pristati na italijanske zahteve. Zastoj pogajanj je povzročil v Albaniji protitalijanske demonstracije, pri katerih je bilo ogroženo življenje in imetje tamošnjih italijanskih državljani. V katerih krajih so bile te demonstracije, italijanska poročila ne javljajo, znano pa je, da je albanska kraljica Geraldina rodila pred tremi dnevi prestolonaslednika, kar je izzvalo med albanskim prebivalstvom veliko radost in so bile v sredo v Tirani in vseh drugih večjih albanskih mestih velike manifestacije za kralja Zoga in njegov dom.

V četrtek so začeli italijanski državljani zapuščati Albanijo, v noči na petek pa se je že pričela akcija italijanskega vojnega brodovja ob albanski obali, ker je albanska vlada odklonila italijanski ultimatum, čegar vsebina pa doslej še ni znana.

Na italijanski strani so še te dni izjavljali, da Italija nikakor ne zahteva priznanje svojega protektorata nad Albanijo, ki bi bil sličen nemškemu protektoratu nad Češko. Tudi sedaj podarjajo, da je italijanska intervencija postala potrebna samo »zaradi demonstracij oboroženih albanskih tolp med pogajanjih, ki so se vodila v zadnjem času, in da je tak italijanski nastop v skladu z italijansko-albansko pogodbo, v kateri so slični varnostni ukrepi določeni za gotove primere.«

Albanski kralj Zogu je izdal proglas, v katerem poziva albanski narod, naj brani svojo zemljo do poslednje kaplje krvi, kar jo je znal braniti že dolga stoletja, v katerih je vedno ohranil svojo neodvisnost. Včeraj je tudi tiranski radio objavil proglas evropski javnosti, v katerem pravi, da so Italijani napadli sircmašni albanski narod in da bombardirajo njegova mesta, zaradi česar naj ga podpre v njegovi pravični obrambi. Medtem so se v teku včerajšnjega dne italijanske čete izkrcale v pristaniščih Valona, Santa Quaranta, Sv. Ivan Meduanski in Drač. Pri izkrcavanju je italijansko vojaštvo naletelo na močan odpor albanskih čet, pa tudi civilnega prebivalstva, ki je nanje streljalo s streh dreves in raznih skrivališč. Posebno hudi boji so bili v Valoni, Sv. Ivanu Meduanskem in Draču. Po albanskih poročilih so imeli pri tem Italijani hude izgube. Najbolj erdihi boji so bili v Draču. Albanci se seveda niso mogli dolgo

upirati zaradi silnega topniškega obstreljevanja z italijanskih vojniških ladij ter bombardiranja italijanskih letal.

Kakor poročajo, sta mesti Drač in Sv. Ivan Meduanski skoro popolnoma porušeni. Sele po tem opustošenju se je posrečilo italijanskim četam popolno izkrcanje, nakar so začele prodirati dalje v notranjost dežele, vendar pa med neprestanimi spopadi z albanskim vojaštvom in orožništvom.

Snoči so italijanske čete prispele že v bližino glavnega albanskega mesta Tirane, kjer so se razvili posebno srditi boji. Zato je vlada sklenila, da se preseli v Elbasan, ker je bilo jasno, da ne utrjene Tirane ne bo mogoče ubraniti. Tirana je oddaljena od morja kakih 30 km.

Albansko sporočilo tujim vladam

TIRANA, 8. apr. AA. Albanska vlada je poslala vsem albanskim poslanstvom v inozemstvo naslednje sporočilo:

Danes ob 4.30 so pomorske, letalske in teritorialne italijanske oborožene sile izvršile napad na Santo Quaranto, Valono, Drač in Sv. Ivan Meduanski z namenom, da zasedejo albansko ozemlje Albanske vojske je nudila močan odpor. Vojna se nadaljuje z velikim junaštvom Albancev. Vlada je sklenila, da brani z vsemi mogočimi sredstvi albansko ozemlje. Obvestite vlade, pri katerih

Kako se razvijajo boji

PARIZ, 8. aprila. br. Albansko poslanstvo v Parizu je snoči izdalo naslednje objavo:

Kljub hrabremu odporu albanskih čet se je Italijanom posrečilo zasedeti vse obalne kraje v Albaniji. Izkrcavanje italijanskih čet je bilo zelo težko, ker so Albanci odstopali le korak za korakom, zelo pa bo italijanskim četam oteženo prodiranje v notranjost dežele zaradi hribovitosti sveta. Italijanske čete so doslej prodrele ob obale le nekaj kilometrov, nato pa so se morale ustaviti. Najdalje so prodrele pri Draču in sicer 15 km severno od tega mesta, kjer so se morale ustaviti pri reki Arsen. Italijanski tehnični oddelki so sicer pod zaščito topovskega ognja zgradili pontonski most čez reko, vendar se je albanskemu topništvu posrečilo most popolnoma porušiti.

Albansko poslanstvo poroča dalje, da tudi italijanska službena agencija Stefani priznava, da se je italijanskim četam posrečilo prodreti le nekaj kilometrov v notranjost.

LONDON, 8. aprila. br. Po poročilih iz Italije prodirajo italijanske čete po zavzetih pristaniščih Valone, Santa Quaranta, Sv. Ivana Meduanskega in Drača v notranjost Albanije, pri čemer so zadele ponekod le na manjši odpor nerednih oboroženih tolp.

Na italijanski strani izjavljajo, da je albanska vlada poslala vrhovnemu poveljniku italijanskega ekspedicijskega zbora mirovne predloge, ki so bili ponoči sporočeni vladi v Rimu, po albanskih trditvah pa ni albanska vlada poslala nobenih predlogov za pogajanja. To zanikuje tudi vesti, ki so bile oddane včeraj popoldne po radiu v Tirani. Radio v Tirani je pozval v teku dneva ponovno albansko prebivalstvo, naj se upre italijanskemu vpadu ter je pozival na pomoč tudi svetovno javnost. Sporočeno je tudi bilo, da so se Italijani izkrcali v štirih albanskih lukah in da so bili v Draču sedemkrat odbiti. Na drugi strani trdijo Italijani, da je prišlo do spopada

ste akreditirani, o tem napadu, ki je bil izvršen v nasprotju z obstoječimi pogodbami.

Kralj Zogu in albanska vlada v Elbasanu

PARIZ, 8. aprila. i. Po poročilih iz Tirane sta kralj Zogu in albanska vlada davi zapustila Tirano in se umaknila v Elbasan. V kraljevskem dvoru je bilo vso noč zelo živahno. Neprestano je zasedal ministrski svet, ki je razpravljal o ukrepih za varnost kralja in za obrambo države. Zjutraj ob 5. je dolga kolona tovornih in osebnih avtomobilov zapustila kraljevi dvorec in krenila v smeri proti Elbasanu.

Po odhodu kralja in vlade je bila v Tirani sestavljena provizorna vlada, v kateri so politiki, ki so vodili ves čas Italiji prijazno politiko. Ta vlada je takoj poslala italijanski vladi spomenico, v kateri jo prosi, naj prevzame protektorat nad Albanijo. Italijanska vlada bo seveda tudi želja takoj ustrelega.

Po zadnjih vesteh so v Tirani nastali krvavi poulični boji med pristajši kralja Zoga in zagovorniki italijanske politike.

Albanska kraljica pobegnila v Grčijo

ATENE, 8. apr. i. Albanska kraljica Geraldina, ki je pred tremi dnevi rodila sina, je pobegnila z dvema sestrama kralja Zoga v Grčijo.

ATENE, 8. apr. AA. Albanska kraljica Geraldina je prišla v Lerin v severozapadnem delu Grčije.

v Draču samo dvakrat. Sv. Ivan Meduanski in Drač so Italijani s svojim bombardiranjem popolnoma porušili.

Po albanskih poročilih so italijanska letala bombardirala tudi mnoga druga nevarovana albanska mesta, nasprotno pa trdijo na italijanski strani, da so njihova letala metala samo letake, ki so pozivala prebivalstvo, naj se ne upira italijanski vojski, ker bo v nasprotnem primeru prodrelo najstrožje ukrepe.

Kakor trdijo italijanska poročila sodeluje pri operacijah v Albaniji 35.000 moč italijanske vojske, po albanskih vesteh pa šteje italijanski ekspedicijski zbor 100.000 moč.

LONDON, 8. apr. AA. (Reuter). Po sporočilu italijanskega veleposlanika v Londonu napredujejo italijanske čete, ki so bile izkrcane v Draču, v notranjost Albanije. Odpor iregularnih albanskih čet je slab.

RIM, 8. aprila. i. Agencija Stefani poroča, da so italijanske čete popolnoma zasedle Valono. Na magistratu je že razobešena italijanska zastava. Oborožene tolpe so skušale preprečiti vkrakanje italijanskih čet, vendar pa so se morale po kratki borbi umakniti. Te tolpe so, kakor naglašajo italijanska poročila, sestavljene iz kazencev, ki jih je kralj Zogu izpustil iz zaporov.

RIM, 8. apr. AA. (Stefani). Italijanske čete se nahačajo 15 km daleč od Drača ob reki Sak. Albanske čete so pred umikom razstrelile most, ki so ga zgradili Italijani v Draču se je na tamošnjem letališču spuščala italijanska izvidniška eskadrila. V severnem delu Albanije so Italijanci čete zavzele Leš, na jugu pa Delvin ter napredovale v notranjost.

Tirana zasedena

TIRANA, 8. aprila. AA. Italijanske čete so davi ob 9.30 vkrakale v Tirano.

Odmevi v inozemstvu

V Angliji

LONDON, 8. apr. p. V angleški javnosti se širijo o dogodkih v Albaniji razne nasprotujoče si vesti. Po poročilih, ki jih je prejela angleška vlada, se albanske čete močno branijo. Na albanski strani demantirajo vesti, da je albanska vlada ponudila premirje, ter trdijo, da se kralj Zogu nahaja v vojnih vrstah na čelu svojih čet. Zaradi slabih prometnih zvez z Albanijo angleško znanje ministrstvo snoči ni mogoče točnih podatkov o dogodkih, ki se tam kaj odigravajo. Vlada bo imela danes sejo, na kateri bo proučila nove ustvarjene položaj.

LONDON, 8. aprila. AA. Reuter komentira položaj v Albaniji ter pravi: Uradni predstavniki so sporočili Reuterjevemu uradu naj čaka, dokler se položaj ne razčisti in dokler ne prispejo uradna poročila.

la, ki bodo proučena, preden se bo sprejel sklep glede na položaj v Albaniji. Naglašajo, da so bila mnoga poročila, ki so prispela včeraj, kontradiktorna in da to dejstvo ugotavljajo tudi ostale vlade. Zato mora angleška vlada dobiti točne podatke o tem, kar se je zgodilo. Dopsniku Reuterja je bilo rečeno, da je treba imeti v vidu, da je italijanska vlada 4. t. m. ter ponovno 5. t. m. obvestila angleško vlado, da nima namena v ničemer menjati status quo v Albaniji. Italijanska vlada je imela načrt, ki ga je prej sporočila albanski vladi po diplomatskem potu o poglavitni odnošajev med obema državama, ki v nobenem primeru ne bi zmanjšala suverenosti, integralnosti in neodvisnosti Albanije. Pričakuje se, da bo lord Halifax ostal v Londonu, da dobi čim točnejša poročila o dogodkih. Tudi ostali ministri so stalno zbrani.

Izjava albanskega poslanika v Londonu

LONDON, 8. aprila. br. Albanski poslanik v Londonu Konica je izjavil, da bo v primeru aneksije Albanije po Italiji, zavzel enako stališče kakor ga je češkoslovaški poslanik po okupaciji Češkoslovaske.

Muslimanska pomoč Albancem

LONDON, 8. apr. br. Londonska panislamska družba je objavila proglas, v katerem pravi, da bo ves muslimanski svet podprl Albance v njihovem odporu proti italijanski invaziji.

Posveti diplomatov

LONDON, 8. aprila. br. Poljski zunanji minister polkovnik Beck je včeraj dopoldne sprejel francoskega poslanika v Londonu Corbina, da ga še pred svojim odhodom seznanji v polni meri z vsebino svojih razgovorov z angleško vlado. Takoj nato se je sestal z rumunskim poslanikom Tibeo, s katerim je imel nad eno uro dolg razgovor. Zatrjujejo, da sta se posvetovala o ukrepih, ki naj bi že v naprej onemogočili vsak oborožen napad na njuni državi.

LONDON, 8. apr. br. Zunanji minister lord Halifax je sprejel včeraj dopoldne po vrsti poljskega, francoskega, turškega in albanskega poslanika, italijanskega odpravnika poslov, kakor tudi poslanika Grčije in Rumunije.

LONDON, 8. apr. AA. Med drugimi predstavniki inozemskih držav sta včeraj obiskala zunanje ministrstvo tudi jugoslovenski odpravnik poslov, bolgarski poslanik in grški poslanik Simopulos. Lord Halifax je bil tako dopoldne kakor popoldne stalno v svojem kabinetu.

PARIZ, 8. aprila. br. Zunanji minister Bonnet je sprejel včeraj ameriškega in ruskega poslanika, imel pa je tudi daljši razgovor z min. predsednikom Daladierom. Rumunski poslanik v Parizu je odpotoval v Bukarešto.

RIM, 8. apr. AA. Ameriški veleposlanik v Rimu je obiskal italijanskega zunanje ministra, da bi dobil obvestila o dogodkih v Albaniji.

Gafencu odpotoval v Carigrad

BUKAREŠTA, 8. aprila. p. Rumunski zunanji minister Gafencu je snoči odpotoval v Konstanco. Tu se je vkrcal na ladjo in odpotoval v Carigrad, kjer se bo sestal s turškim zunanjim ministrom Saradzogom. Pred svojim odhodom je imel popoldne daljši razgovor z min. predsednikom Calinescom. Nenadni odhod rumunskega zunanje ministra je izzval veliko senzacijo v političnih in diplomatskih krogih v Bukarešti.

Italija in Jugoslavija

RIM, 8. aprila. p. Agencija Stefani poroča, da je bil te dni italijanski minister Ciano v stalnem stiku z jugoslovenskim poslanikom Hrističem. Prav tako je bil italijanski poslanik v Beogradu v stalnem stiku z jugoslovenskim zunanjim ministrom Dr. Cincir Markovićem.

Včeraj popoldne je poročal italijanski radio v jugoslovenskem jeziku, kako je prišlo do italijanske invazije v Albanijo. Med drugim je sporočil: Kar se tiče držav, ki meje ob Albanijo, je treba poudariti, da se ni treba nikomur ničesar bati, ker želi Italija doseči samo točno določene in omejene cilje. Italija ne goji nobenih neprijateljskih čustev napram drugim državam, s katerimi je vedno vzdrževala prijateljske odnose, in ne misli niti najmanj ustvariti neprijateljstva Italija želi predvsem, da bi se v balkanski Evropi ponovno vzpostavilo zaupanje, mir in stabilnost. Države, ki meje ob Albanijo, naj bi razumele, da stremi italijanska intervencija, ki bo časovno omejena, samo za tem, da bi odstranila elemente nesigurnosti, s čimer bi mogle samo pridobiti.

Pogajanja med Madžarsko in Rumunijo

Italijanski listi napovedujejo skorajšnji sporazum med obema državama

Rim, 8. aprila. br. Italijanski listi prinašajo v senzacionalni obliki poročila svojih posebnih dopisnikov iz Budimpešte, v katerih napovedujejo bližnji sporazum med Madžarsko in Rumunijo. Sporazum naj bi se sklenil v obliki dvostranske izjave za vzpostavitev normalnih odnošajev med obema državama. Italijanski listi demantirajo nadalje po zagotovilih madžarskih uradnih krogov vse vesti, po katerih naj bi prišlo v diplomatskih pogajanjih med Madžarsko in Rumunijo do zastoja, kakor tudi vesti, po katerih naj bi bil poljski zunanji minister Beck v svojih razgovorih z angleškimi državniki postavil v razpravo tudi vprašanje Sedmograške, pač pa ne izključujejo možnosti, da je poljski zunanji minister Beck opozoril angleško vlado na važnost ureditve odnošajev med Madžarsko in Rumunijo, kar je po madžarskem mnenju nemogoče brez večjega rumunskega upoštevanja madžarskih interesov in potreb.

Italijanski listi poročajo komčno iz Budimpešte, da sta za 13. aprila sklicani zunanje politični komisiji poslanske in magatske zbornice. To sklicanje je bilo potrebno zaradi potovanja zunanje ministra grofa Csakyja in predsednika vlade grofa Telekyja v Rim, kamor bosta odšla 15. t. m.

Varnostni ukrepi Belgije in Nizozemske

BRUSELJ, 8. aprila. br. Zaradi nevarnega političnega položaja je belgijska vlada do nadaljnjega prepovedala izdajanje potnih listov v inozemstvo vsem vojnim obveznikom. Vsi belgijski ministri, ki se mude izven prestolnice, so bili pozvani, naj se takoj vrnejo v Bruselj.

HAAG, 8. apr. br. Nizozemska vlada je preklicala vse velikončne dopuste častnikov in moštva ter se morajo vsi, ki so na dopustu, takoj vrniti v svoje garnizije.

Göring potuje v Tripolis

FLORENCA, 8. aprila. br. Maršal Göring je prispel včeraj dopoldne s svojo soprogo iz San Rema v Florenco, kjer si je ogledal razne znamenitosti. Zvečer je odpotoval v Reggio Calabria, odkoder bo danes odpotoval v Tripolis.

29. IV. — 8. V. 1939.

XVI. salon avtomobilov

4. V. Tekmovanje v eleganciji avtomobilov. — Mednarod. turistično-kulinarčna razstava. — Vinarstvo. — Vinarstvo. — Poljedelski stroji. — Polje. Sport. — 7. V. IV. mednarodna razstava psov. — Tekma »Dama in njen pes«. — Na železnih od 24. IV. do 13. V. v Jugoslaviji brezplačni povratek, a v sosednjih državah 25-50 % popusta. Na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega. I. AGENCE D'ORGANISATION.

Inserirajte v »Sl. Narod«!

Problem naše srednje šole

Kaj bi morala upoštevati, da bi se mladina v nji pravilno vzgajala

Ljubljana, 8. aprila. Pred meseci je bila v »Slovenec« anketa o naši srednji šoli in njeni reorganizaciji. Mnogo teh člankov sem prebral, a ne vseh, ker so nekateri ušli moji pozornosti. A že takrat sem bil mnenja, da se v tako važnem vprašanju ne da odgovoriti v tako kratkem času, zato se tudi nisem javil k besedi. Do danes sem pa pogosto premišljeval o zadevi, zato hočem kratko začetiti svoje mnenje o tem problemu.

Kaj so dandanašnje srednje šole? Meni se zde kot velik kotel, v katerega mečejo stari vsako leto brez vsake izbire nebroj nagromadenih otročev. Pod kotlom pa kurijo profesorji ogenj znanosti na vse pretege; vsak polaga iz svoje branže še po par polen, da bo bolj držalo — preko roba kotla pa odskakujejo koncem mature »kuhanje bobov, fiziološki itd. — po mili volji vsak v tisto stran, kamor se mu zljubi. Če pogledaš posamezne dele te »mestne« od blizu, vidiš, da so še vsi samo »napoli kuhane«, zelo aurovi še, neuzitni za dobro prebavo v službi ali poklicu, ker imajo vse samo »na pol«.

Preden povem svoje mnenje o tem, kakšna naj bo srednja šola, si oglejmo približno tisto bitje, ki mu pravimo človek. Mi vemo, da je človek edino bitje na svetu, ki se na splošno uči do starosti (t. j. do 121. leta) in pripravlja na tisto življenje, ki sledi tej mladostni dobi do smrti. Človek ni samo produkt svojih staršev, ampak ob enem produkt vseh svojih prednikov, od katerih je podedoval notranje in zunanje posebnosti: od teh se nekatere razvijajo do popolnosti, med tem ko druge okrnje v kalu. Danes imamo sredstva in načine za ugodno ali neugodno vplivanje tako na rast človeškega organizma, kakor tudi na njegov duševni razvoj. Zato se mora telesa in duševna vzgoja prilagoditi objektu, ne objektu učnemu načrtu.

Najlažje razumemo ustroj človeškega bitja, če ga primerjamo s fino posodo, n. pr. z vazo. Vaza lahko obstoji iz navadnega ali najfinjšega materiala — porcelana, ona ima tudi obliko od zunanje lice, ima vsebino v notranjosti, kakor tudi svoj »zvok«. Prav tako ima človek kot bitje obliko človeškega telesa zunanost, ki dela stik s svetom izven telesa, ima svojo duševnost v sebi, in značaj — »zvok« — čustva. Vsebinska človeka je torej duša, ki obstoji iz uma-duha in čustev. Snov človeka pa tvori telo in njegova zunanost — družnost.

Vsi ti štirje deli človeka se razvijajo od rojstva same lahko normalno, prekonormalno, ali pa zastojajo v razvoju. Danes imamo rekorderstvo v telesnem razvoju — »spodode«. V polpretekli dobi je bilo rekorderstvo v razvoju uma — »duševni atlet«. Gladiolin in protekcionisti sta rekorderja v družnosti, fanatik je rekorder čustva —

značaja. Ako se razvija rekorderstvo v plemeniti — dobri — razumni smeri, potem pravimo temu nadarjenost, talent, ali celo genij. Ako se pa razvija rekorderstvo v patološki smeri, potem mu pravimo kriminalen t. p. čudak, pustolovec, pohabljenec. Ideal človeka bi bilo torej bitje, ki naj ima vse štiri komponente sorazmerno enako razvite, in ne eno komponento bolj razvito na račun zapostavitve druge (kot je delala šola do pred vojne, t. j. da je razvijala um a zelo zanemarjala telo, še bolj pa srce in družnost). Iz tega sledi, da mora biti prava vzgoja le ta, ki razvija do enake višine vse štiri sestavne dele človeka, ki so tudi v »kardanski konstelaciji« med seboj povezane in tako ena od druge odvisne. Bolj ko se ena neguje, bolj je treba tudi druge tri negovati, da je razvoj enakomeren — »idealne«. Nauk o tej negi človeka kot bitja med bitji je »človekologija«. Najlepši primer takega skoraj idealnega človeka bi bil bivši angl. zun. min. Mr. Anthony Eden: umsko visoko nadarjen, čustveno-srčno globok in junak, telesno krasno razvit zunanost — »družnost«: eleganten, fin, sposoben za najvišje mesto — t. j. gentleman v angleškem smislu. V lažje razumevanje naj omenim še en primer. Fiziologi so našli najprej motorični živčni sistem t. j. tistega, ki prenaša ukaze iz možganov na premikajoče se telo; pozneje so našli sensible živce, t. j. tiste, ki prenašajo od zunaj vtise na možgane; nato so našli takozvani simpatični živci, pozneje še parasimpatični. Vsi ti živčni sistemi so odvisni drug od drugega, ako je eden od teh preveč ali premalo razvit, trpe tudi drugi; v normalnem ali »idealnem« stanju pa bi morali biti vsi štirje v enaki potenci. Tista vez med njimi — »centere« — jih drži kot »kardanski spoje« v gotovi napetosti.

Takšne srednje šole, ki bi upoštevala pri vzgoji omenjene točke, pa do danes še nimamo pri nas — imajo jih pa Angleži, n. pr. v Eton, Harrow, Winchester, Rugby. V teh šolah goje značaje, gentlemane, in običajno znanje predmetov.

Da bi mi iztisnili od vlade, banovine ali občine kakšno novo srednjo šolo v Ljubljani — smatram za izključeno, čeravno imamo vse razrede prenatrpane. Zato bi predlagal, da bi se obrnili na tujino — v tem smislu, kot imajo n. pr. Francozi, Angleži in drugi svoje srednje šole v Karu, Carigradu, Sofiji itd. Kdor ima sina ali hčerko za prvi razred in bi bil ev. pripravljen vpisati otroka v takšno šolo, naj javi po dopisnici to na uredništvo »S. N. Narod«. Ako se jih prijavljaj vsaj 15, bi stopil osebno v stik s francoskim konzulatom in tuk. Angl. društvom, kjer bi jim obrazložil ves našrt za takšno srednjo šolo. Meni je vzgoja mojega otroka nad vse — kdor čuti enako, naj se javi.

spominu našega kralja Zedinitelja in prižgali svečo.

Po poklonitvi si ogledamo kriptu, potem pa še muzej, kjer so shranjena nesteta darila poklonjena na kraljev grob.

Predno zapustimo Oplenac, si ogledamo še kraljevo posestvo, vinograde, kraljevo vilo ter restavracijo. Še enkrat se ozremo na bližnjo prekrasno okolico, na pa krenemo proti drugemu našemu cilju v Beograd.

Ta dan bo prost Naslednjega dne to je 29. maja pa bo ogled naše prestolnice. Obiskali bomo vojni muzej, muzej kneza Pavla, šumarski muzej, Dedinje, Topčider, Kalemegdan, kraljev dvor in druge znamenitosti. Posebna deputacija se pokloni Nj. Vel. kralju Petru II, ki mu izročijo spominsko knjigo o delovanju CMD. S posebnimi avtobusi obiščejo tudi Avalo. V ponedeljek zvečer zapustimo med 11. in 12. uro Beograd ter prispejemo v Ljubljano v torek 30. maja okoli 11. ure dopoldne.

Ponovno opozarjamo vse one, ki se želijo pridružiti našemu poklonilnemu romanju, naj se prijavijo čimprej. Vožnja z brzovlakom do Mladencov in z avtobusom do Oplenca ter nazaj znaša za III. razred 280 din, za III. razred 200 din. Prehrana: dve večerji, kosilo in zajtrk s kruhom 35 dinarjev. Prenocina od 15 do 50 din, te cene veljajo le za prijavljence. Prijave sprejemajo gospe Potocnikova, Slomškova ulica 17, Tomšetova, Slomškova ulica 21, Zinka Mrčanova, Kotnikova ulica in god. Hrovatin v Bonačevi trgovini, Sečaburgova ulica, kakor tudi že vsi prej javljeni poverjeniki. Prihodno sredo bo v »Slovenskem Narodu« ter v nedeljskem »Jutru« objavljen kratek opis Beograda, muzeja kneza Pavla, vojnega muzeja itd.

Kakšno bo vreme?

Ljubljana, 8. aprila. Vsi smo navdušeni nad krasnim vremenom. Lepšega vremena bi si pač ne mogli želeli ob praznikih, kakršno je bilo včeraj in danes dopoldne. Vendar nas krasno solnčno vreme včeraj in danes ne sme zavesti v prevelik optimizem, da ne bo prehudega razočaranja zaradi preuranjenih načrtov.

Ali bo solnčno vreme vzdržalo še jutri in v ponedeljek? Verjetnosti ni mnogo, ker se bliža atlantska depresija, kar se očituje že pri upadanju barometra tudi pri nas. Zato nekatere vremenske postaje napovedujejo pooblaščenke. Velika verjetnost je, da bo začelo že jutri deževati, če se bo danes močnejše pooblaščenke. Če pa vpliv depresije ne bo tako močan ter bo ostalo danes še solnčno vreme, jutri še ne bo vsaj dežja. Zato naj se izletniki ne spuščajo na daljša potovanja že danes, ko še ni zanesljivo, kakšni bodo prazniki.

Včeraj je bil pri nas dosegel najtoplejši pomašni dan, saj je najvišja temperatura znašala 23,6°. V južnih krajih je pa bilo že tako toplo kakor poleti.

Kljub slabim znakom mnogi upajo, da bo ostalo solnčno vreme tudi čez praznike. To si pač vsi želimo, vendar je potrebna previdnost.

Iz Celja

—c Velikonočni izleti. Navdušeni planinci-smučarji imajo sedaj vrata v Savinjske planine na široko odprta. Na Koroski je smuka idealna. Koscebov dom na Koroski je udobno zavetišče; do njega vodi zimska markacija iz Luc. Vzpom traža dobrih pet ur. Tudi na Okrešlju je sneg za smučanje najboljši. Frischaufov dom na Okrešlju bo oskrbovan čez praznike in še ves prihodnji teden, če bo ostalo vsaj nekaj gostov. Logarska dolina je diven kraj za pomladanske izlete. Tu nudita Piskernikovo zavetišče in Tillerjeva kočja gostoljubno streho. Člani SPD se lahko poslužijo znanih prevoznih cen na celjskem rednem avtobusu, ki vozi zankekrat do Solčave. Na Golteh pri Mozirski koči je snega za smučanje še vedno dovolj. Od tod so mogoči lepi izleti na Smrekovec in na druge vrhove. Za mestne izletnike je privlačna Celjska kočja pod Tovstom, v katere okolici se baš prebujajo krasna pomladanska narava.

—c Smrt mladega Sokola. V celjski bolnici je umrl v četrtek v starosti 19 let Stanko Pečnik, trgovski pomočnik pri tv. Miloš Pšeničnik v Celju. Pokojni je bil marljiv in simpatičen mladenič ter agilen član Sokolskega društva Celja I. Pogreb bo danes ob 18. iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču. Uprava Sokolskega društva Celja I poziva vse sokolske članstvo, da se udeležijo pogreba br. Stanka Pečnika. Pokojnemu bodi ohranjen trajen spomin, svojemc našo iskreno sožalje!

—c Strelsko tekmovalstvo mladine je priredila preteklo nedeljo celjska strelska družina na strelišču v Pečovniku. Tekmovaljstvo je udeležilo nad 130 dijakov gimnazij ter trgovske in rudarske šole v Celju. Mladina je izpričala s tem izredno veliko zanimanje za strelski sport in je dosegla zelo lepe rezultate. Po nagovoru poveljnika 39. pp. generalštabnega polkovnika g. Mihajloviča, ki je obenem s profesorji prisostvoval tekmovalstvu, so bile razdeljene nagrade. Dosegljivih je bilo 50 točk. Rezultati so naslednji: 1. Ivan Jerček, dijak trgovske šole, 43 točk; 2. Fran Župnek 42 točk; 3. Feliks Jerček 40 točk; 4. Jurij Vuga 39 točk; 5. Anton Coklin 36 točk; 6. Edo Lakner 36 točk; 7. Rajko Planko 35 točk; 8. 9. in 10. mesto si delijo gimnazijci Zvonimir Krul, Rudolf Močnik in Frane Kodar, vsak s 34 točkami. Odlične rezultate so dosegli tudi dijaki rudarske šole, ki pa niso prišli v poštev za nagrade, ker so že osvojili vojaški rok; eden izmed njih je bil celo odlikovan s kolajno dobrega strelca.

—c V celjski bolnici je umrla v petek 51-letna kuharica Franciška Smoletova iz Celja. V Mestnem zavetišču v Medlogu je umrla istega dne 72-letni mestni revež Ivan Kramar.

—c SK Ljubljana : SK Celje. Za tekmo med slovenskim zastopnikom v državni ligi SK Ljubljana in SK Celje, ki se bo pričela na velikonočni ponedeljek ob 16.15 na Glaziji, vlada v Celju in okolici živahno zanimanje. Srečanje bo gotovo nudilo lep portni užitek. Ob 15. se bo pričela predkma mladim SK Olimpa in SK Celja.

—c Transmisijska mu je razmesarila obraz. V veleposvetu Slomu na Ponikvi se je četrtek popoldne ponesrečil 27-letni žandar Leopold Kolenc s Ponikve. Pri delu na agi ga je zgrabila transmisijska in mu razmesarila obraz. Kolenc so oddali v celjsko bolnico.

—c Usoden padec s kolese. V četrtek krog 9. dopoldne je padel 16-letni pekovski vajenec Otor Landesberger z Dobrne na cesti s kolese. Voz se zvrnil v cestni jarek. Pri padcu je nudo pokodoval po glavi. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

—c Nočno lekarniško službo ima od sobote 8. t. m. do vsrgetega petka 14. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Nadaljevalne šole v Bevkah pri Vrhniki

Vrhnika, 7. aprila. V letošnjem letu smo imeli v naši vasi dve nadaljevalni šoli in sicer kmetsko in gospodinsko. Prvo je posejalo 19 učencev, drugo 11 učenec. Gospodinsko nadaljevalno šolo in 1. letnik kmetsko-nadaljevalne šole smo skupno zaključili 26. marca. Že 25. marca zvečer sta obe šoli uprizorili Finažerjevo »Verigo«, ki je bila pri nabito polni dvorani izvrstno podana.

Svoje, med zimskimi meseci pridobljeno znanje, so učenci kmetsko-nadaljevalne šole podali pred zbranim občinstvom v obširnih referatih. Teme niso bile baš lahke, zato je bilo treba res pridnosti in dobre volje, da so se vse ovire premagale. Polni dve uri so trajala predavanja in zbrano občinstvo jih je sprejemalo z burnimi aplavzom.

Po predavanju je bilo skupno kosilo, katerega so se udeležili poleg deklet in fantov tudi mnogi stari. Tamburaški zbor kmetsko-nadaljevalne šole je zbrane goste zabaval z raznimi komadi. Nadaljevalne šole so za vas velikega pomena. Nudi jo kmečki mladini mnogo dobrega in koristnega. Dolgi zimski čas se da v teh šolah dobro izkoristiti in marsikateri vaški talent, ki bi se drugače izgubil, se prebudi k aktivnosti in koristnemu delu. Le več teh šol na deželo, pa bo tudi slovenski kmet postal »Danec«.

Požar

Celje, 8. aprila. V petek okrog 14. je nastal požar v hiši 23 letnega posestnika Vida Košmela pri Sv. Andražu pri Velenju. Goreti je začelo zaradi pokvarjenega dimnika in ker je bila hiša krita s slamo, je bila kmalu v plamenih in pogorela do tal. Med gašenjem se je zrušila goreča streha in pokopala pod seboj posestnika Košmela, 29-letno dinarico Nežo Stormanovo in očetno dinarico Marijo Jelenovo. Košmel je dobil opekline po glavi, rokah in nogah, Stormanova in Jelenova pa po obrazu in na hrbtu. Vse tri so prepeljali v celjsko bolnico.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 8. aprila zaprto
Nedelja, 9. aprila: Živi mrtvec. Izven
Ponedeljek, 10. aprila: ob 15. uri: Potovanje v Benetke. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Kaj je resnica? Izven. Znižane cene

Torek, 11. aprila: zaprto
Sreda, 12. aprila: Hlapci. Red Sreda
Četrtek, 13. aprila: Živi mrtvec. Premier-ski abonma
Petek, 14. aprila: zaprto. (Gostovanje v Celju: Kaj je resnica?)

OPERA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 8. aprila zaprto
Nedelja, 9. aprila: Vse za šalo. Opereta. Premiera. Izven
Ponedeljek, 10. aprila: ob 15. uri: Vse za šalo. Izven. Ob 20. uri: Gioconda. Gostovanje Majdičeve in Gostiča. Izven. Znižane cene
Torek, 11. aprila: Hamlet. Gostovanje Du-blin Gate Theatre. Izven
Sreda, 12. aprila: Werther. Red A. Gostovanje Josipa Gostiča
Četrtek, 13. aprila: Lohengrin. Red Cetrtek
Petek, 14. aprila: zaprto

—c Pončičijeva opera »Gioconda« z dvema gostoma. Na vel. ponedeljek zvečer bodo peli v operi »Gioconda« z Majdičevom v naslovni in Gostičem v tenorski partiji. Vse ljubitelje italijanske klasične glasbe opozarjamo na to zanimivo predstavo. Ostala zasedba partij je običajna. Dirigent: ravatelj Polič.

—c Poseben kulturni dogodek se nam obeta z gostovanjem angleškega Dublin Gate Theatre, ki se bo vršilo v torek 11. t. m. v operi. Svetovno znana igralska družina bo odigrala Shakespearjevo tragedijo »Hamlet« v originalnem jeziku. Ansambel šteje okrog 30 oseb ter ima svoje kulise in kostume. Gostovanje tega, v svojih stremeljih njih sodobnega gledališča, nam bo predstavilo moderno pojmovanje angleške klasične. Predprodaja vstopnic je pri dnevni blagajni v operi.

P. n. občinstvo opozarjamo, da bo dnevna blagajna danes na vel. sčeto poslovala samo do 13. ure. Popoldne bo blagajna zaprta.

Š A H

Glavni turnir LŠK

V Ljubljanskem šah. klubu je pravkar končal glavni turnir, ki je trajal nad dva meseca. Udeležilo se ga je 17 klubovih prvorazrednih igralcev izmed 29, kolikor si jih je doslej priborilo pravico do udeležbe na prvenstvenih turnirjih. Predvsem je bilo na njem opaziti uveljavljanje mlajše garde, ki bolj in bolj prodira v ospredje, celo med same doslej najboljše igralce.

Prvo mesto in naslov klubskega prvaka za tekoče leto si je popolnoma zasluženo priboril mladi Ivan Marek, ki je s svojo solidno in precizno igro dosegel 14 točk izmed 16 možnih, t. j. 87%. kar je za tako močno zaseden turnir zelo visok odstotek. Izgubil je le 1 partijo s Šorlijem, pa še v tisti si je spočetka pridobil prednost, a je pozneje pokvaril.

Na drugo mesto se je pol točke za njim plasiral dosedajni klubov prvak in nacionalni mojster Ljudmil Furlan. Furlan je bil edini, ki je od začetka turnirja z Marekom držal korak. Zaostal je šele po neprilicah v porazi, ki mu ga je prizadejal prof. Čop, par kol zatem pa še Marek.

Tretje mesto je z 11 in pol točkami zasedel Šorli, ki s riskantno igro le prečesto izgublja po nepotrebnem partijo in si s tem onemogoča boljši plasman. Na četrtek mestu najdemo Geržiniča, ki je dosegel 9 in pol točk. Na tem turnirju se mu je močno poznalo daljše pavziranje ter je zlasti slabo začel, a se je potem popravil in se še utegnil plasirati na vidnejše mesto.

Naslednjo skupino tvorijo Šiška z 9, Mitnar in Ciril Vidmar z 8 in pol, ter Sikošek, Levčič in Slokan Vlado z 8 točkami. Dočim se Vidmarju in Sikošku doseženega mesta ne more šteti za uspeh, so se tembolj uveljavili mlajši, zlasti najmlajši ude-

ležene turnirja. Slokan, ki je pokazal, da se bo kmalu razvil v enega izmed najboljših. Vsi ti so dosegli nad petdeset odstotkov.

Sledijo Peterman in Poljanšek s 7. Samobor in Slokan Milan s 6 ter dr. Valentič s 5 in pol točkami. Med njimi je zlasti Poljanšek odigral nekaj zelo lepih partij — tako je posebej omenbe vredna njegova krasna zmaga nad Geržiničem — pa tudi ostali so si prav za prav pokvarili več lepih partij samo zaradi nedostajanja turnirske rutine. Predpisane tretjine za obstanek v prvem razredu nista dosegla edino prof. Čop s 3 in pol in Pintarič z 2 in pol točkami. Kakor je videti je uspeh turnirja prav lep ter je samo želeli, da je nudil članom najboljšo pripravo za bližnje tekmovalje za državno prvenstvo klubov.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 8. aprila katoličani: Albert. JUTRI: Nedelja, 9. aprila katoličani: Velika noč. Ljuban. POJUTRISNEM: Ponedeljek, 10. aprila katoličani: Mehtilda.

DANASNJE PRIREDITVE
KINO MATICA: Medeni mesec (ob 21)
KINO SLOGA: Na Soči 1.1917 (ob 21)
KINO UNION: Giuseppe Verdi (ob 21)
KINO MOSTE: 13 stolov, Stanlio in Olio kot »Neustrašna viteza« ob 20.30

PRIREDITVE NA VELIKONOČ
KINO MATICA: Medeni mesec (Francisca Gaal)

KINO UNION: Giuseppe Verdi (B. Gigli)
KINO SLOGA: Na Soči 1. 1917, matineja »Črni šerif« ob 10.30
KINO MOSTE: 13 stolov, Stanlio in Olio kot »Neustrašna viteza«
KINO SİSKA: Na ledeni plošči

PRIREDITVE NA VELIKONOČNI PONEDELJEK
KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

DEZURNE LEKARNE
SOBOTA, NEDELJA: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta. PONEDELJEK: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartner, Moste — Zaloška cesta

MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. jutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Knezova 34, telefon št. 41-52; od ponedeljka do 8. jutraj do torka do 8. jutraj pa mestni zdravstveni svetnik dr. Franta Miš, Poljanska cesta 15/II., telefon št. 32-84.

Opod s ita

Nič ne pomaga, treba se bo resno lotiti problema prahu v Ljubljani, ker postaja to zlo od dne do dne neznošnejše. Odkar je skopnel sneg, se nismo imeli poštenega dežja, ki bi namočil zemljo v okolici mesta in temeljito izpral ulice in ceste. Zato je prahu tem več. Ponekod stoji kakor megla po več ur v zraku. Vsak avtomobil ga dvigne cele oblake, da se dolgo ne po-leže za njim. Avtomobilov je pa v mestu mnogo, mnogo jih prihaja tudi od zunaj in ti prah v mesto še uvažajo, čeprav bi ga bilo treba s tovornimi avtomobili izvažati, ker ga imamo že ilak mnogo preveč.

Priznamo mestni občini dobro voljo in prizadevanje, da bi rešila prebivalstvo tega zla. Toda kaj pomaga, če bi nam tu pa tam tudi poskopili ulice in ceste, ko je pa čez nekaj ur prahu prav toliko, kakor je bilo, če ne še več. Navsezgodaj jutraj se pojavijo po mestu pometaki in tudi ti pridno pomagajo, da se po mestu praši kakor po Sahari. Ko smo v sredo na tem mestu apelirali na gospode in občinskim svetu, naj poskusijo odpraviti to kričečo zlo, nismo mislili samo na škropljenje, Res tudi to vsaj za nekaj ur zaleže in ljudje se tolažijo, da jim ne bo treba požirati toliko prahu, če vidijo škroplilni avto, toda s tem problem še davnio ni rešen.

Njegovo težišče je v asfaltiranju vseh cest in ulic, pa tudi vseh cest v okolici mesta, s katerih nam uvažajo motorna vozila v mesto cele kupe prahu. In še potem, ko bi imeli že vse ulice in ceste tlakovane, bi morali poskrbeti za pometanje prahu s posebno napravo, kukišne imajo po drugih mestih, kjer imajo namestu škroplilnih avtomobilov posebne avtomobile z velikimi, valjarjem podobnimi ščetkami. Te ščetke mažejo ceste z oljem in tako se ne more prah z njih dvigati, tudi če bi ga kaj bilo. Mi smo najbrž še daleč od tega, nekaj bi se pa morda le dalo storiti. Kaj ko bi poskusili katramizirati ceste. Po drugih državah delajo to tam, kjer vodijo ceste skozi vasi in trge, pa še niso tlakovane. Nekaj bo treba storiti, sicer se bomo za-dušili v prahu.

Snežne razmere

Poročilo tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

z dne 8. IV.
Dom na Komni 1520 m: —2, solnčno, 120 cm snega, senec,
Dom na Voglu 1540 m: —3, solnčno, 110 cm snega, senec,
Triglavska jezera 1683 m: —3, solnčno, 160 cm snega, senec,
Dom na Kravcu 1700 m: —1, solnčno, 60 cm snega, prisojno osrenjen, osojno senec.

7. IV.
Kredarica in Staničeva kočja: —1, solnčno, 220 cm snega, senec,
Okrešelj 1378 m: —2, solnčno, 220 cm snega, senec,
Koroška 1808 m: —2, solnčno, 200 cm snega, senec,
Mozirska planina 1333 m: 0, solnčno, 50 cm snega, senec.

Sokol

— V uod k jubilejmu zletu priredi Ljubljanski Sokol v ponedeljek 24. t. m. slavnostno telovadno akademijo v opernem gledališču. S svojim skladom otvori matično društvo svečanosti vb svoji 75letnici. Vse brate in sestre ter vse prijatelje Sokolstva opozarjamo že danes na to pomembno prireditev. Predprodaja vstopnic bo od 12. aprila dalje v društveni pisarni v Narodnem domu, Zdravo! 214 — n.

V SOLI

Profesor: »Ne bi doma za kazen petdesetkrat: Jaz sem...«
Dijak: »Ali...«

Velika obrtniška razstava v Ljubljani

Njen namen je pokazati razvoj slovenskega obrtništva v prvih 20 letih svobode v narodni državi

Ljubljana, 8. aprila. Na pobudo zastopnikov slovenskega obrtništva v obrtnem odseku Zbornice za TOI v Ljubljani se je naše obrtništvo odločilo, da priredi letos v Ljubljani veliko slovensko jubilejno obrtniško razstavo. Namen razstave je pokazati kvaliteto izdelkov slovenskega obrtništva, obenem pa tudi razvoj slovenskega obrtništva v prvih 20 letih svobode v narodni državi. Ker potече letos tudi 10 let, odkar je bil ustanovljen Zavod za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani, se namerava na razstavi pokazati tudi delo tega zavoda v 10 letih njegovega obstoja. Naše obrtništvo hoče s to svojo razstavo opozoriti tudi vsa naša javnost na svoje delo, trud in napor in jo privabiti, da spozna njegovo kvaliteto delo in da se zato s svojimi naročili naveže nanj kot izdelovalca domačega blaga in domačih predmetov, ki jih morejo nuditi domače roke v prvovrstni izdelavi in obliki.

Razstava se bo vršila v začetku oktobra t. l. v vseh prostorih ljubljanskega veleposl. in bo razdeljena po glavnih obrtnih panogah tako, da bo obsegala gradbeno obrt, oblačilne obrti in tapetinstvo, lesne obrti, kovinske obrti in elektrotehniko, umetne obrti in araržerstvo, keramiko, slušnostne obrti, galanterijo, živilske obrti s kulinariko razstavo ter grafične obrti in fotografijo. Tej strokovni razstavi bo priključena razstava našega obrtnega šolstva in razstava slovenskega obrtnega slov-

stva, prav tako pa še posebna razstava, ki bo s številnimi grafikoni pokazala delo Zavoda za pospeševanje obrta v 10 letih njegovega obstoja.

Razstavni odbor, ki mu predseduje g. Ivan Ogrin, tvori uprava Zavoda za pospeševanje obrta, poleg tega pa so v njem zastopana naslednja oblastva in ustanove: Kr. banska uprava, mestne občine v Ljubljani, Mariboru in Celju, nadalje Tehniška srednja šola v Ljubljani. Osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani ter Ljubljanski veleposel. Poleg razstavnega odbora vodi vse priprave za razstavo tudi posebni tehnični odbor, ki sestoji iz odličnih slovenskih arhitektov ter strokovnjakov za posamezne panoge obrtniške delavnosti; ta odbor je delo že razdelil po posameznih odsekih, ki jim načelujejo strokovnjaki.

Razstavni odbor bo skušal nuditi možnost vsakemu slovenskemu obrtniku, da se razstave udeleži. Seveda bo omogočeno razstaviti samo kvalitetne izdelke, po zamisli in načrtu tehničnega odbora. Vse slovensko obrtništvo je bilo po svojih strokovnih združenjih že pozvano, da se razstave v častnem številu udeleži in tako dokumentira voljo slovenskega obrtništva do obstanka, kakor tudi svojo voljo za napredek in boljše bodočnost slovenskega gospodarstva.

Vse podobne informacije morejo interesi dobiti pri razstavnem odboru Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani, Beethovnova ul. 10.

Cirilmetodarjem, ki pojdejo na Oplenac

Še nekaj navodil udeležencem romanja na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I

Ljubljana, 8. aprila. Posebni brzovlak nas udobno popelje iz Ljubljane 27. maja ob 20.20. V Zemun dospemo v nedeljo 28. maja ob 6.45. Po kratkem postanku nadaljujemo vožnjo mimo Dedinj zelenih šum in znamenitosti hriva Avala v Mladenovac. V Mladenovcu, pokrajinskem mestu z razvijajočo se trgovino in industrijo, zasedemo Putnikove avtobuse, ki nas popeljejo po lepi cesti proti cilju našega romanja — na Oplenac. Že od daleč zazremo belo cerkvico, kraljevo zadužbino, tiho in veličastno kraljevo na zelenem holmu, ki se ji skozi šume in gaje mimo lepih vinogradov približujemo srečni in prevzeti. — Bliznji trg se imenuje Topola, kamor se je leta 1781 iz črnogorskih brd priselil Karadjordje ter kot glavni borcev bil v bližnjem Orašcu leta 1804 izvoljen za vojvodo. Topolo, ki je tako postala žarišče vstaj in prest

DANES OB 21. URI PREMIERA!

Blagajna se odpre danes ob
19.30 uri

Predstave v nedeljo in veliko-
nočni ponedeljek ob 10.30 dop.
(znižane cene) ter ob 15., 17.,
19. in 21. uri

KINO UNION

TELEFON 22-21

V tem filmu poje sloviti italijanski tenor

BENJAMIN GIGLI

arije iz Verdijevih nesmrtnih oper, in sicer:

**Nabucco, Trovatore, Traviata,
Rigoletto, Don Carlos, Aida
in Othello**

Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji

FILM O ŽIVLJENJSKI POTI ENEGA NAJVEČJIM
GLASBENIH GENIJEV VSEH ČASOV

**GIUSEPPE
VERDI**

Ta film je na letošnji
bienali v Benetkah
prejel visoko odliko-
vanje in nagrado za
filmsko umetnost

Sodelujejo še:

**Fosco Giachetti
Gaby Morlay
in Maria Cebotari**

Od resničnega vstajenja se oddaljujemo

Ljubljana, 8. aprila

Dandanašnji časi pač niso podobni praznikom, čeprav je v njih kljub vsej stvarnosti mnogo patosa, slovesnosti, kakršnih po obsegu in pompoznosti prejšnje dobe niso poznale. Ne, to niso prazniki po naši zamisli, prazniki tihe, slovesne radosti, ki je tako silno različna od razpoloženja ter detirija na paradah in ob žvenketu jekla. Ne, še vedno si zamišljamo praznike drugače, še vedno se ne moremo otresti občutka, da prave, praznične radosti ni brez vere v človeka in v življenje. In pomladni prazniki so tako tesno zvezani z živo naravo, z vsem tistim, ki je tako daleč od mehanizma robotov, od leska hladnega jedla, od lajanja zvočnikov in topotanja trum v pohodu. Praznik vstajenja nam je budil prejšnje čase vselej vero v življenje. To je bil praznik optimizma, življenjske radosti, zmage življenja nad smrtjo.

Ali je še ostalo kaj tistega optimizma, ki se je tako razbohotilo po vojni kljub tako strašnim razočaranjem in trpljenju, tiste vere, da je zdaj vse dobro, ko smo prestali zadnjo vojno in ko človeštvo vstaja poveljano po zmagi nad nasiljem, zmedami in zabludami? Ali se ne čutimo še tem bolj razočarani, poirte ter resignirani kakor v zadnjem letu vojne? Zdi se, da smo vsi kljub blaznemu vihanju, nemiru in zbegnanosti, nervoznemu hlastanju ter skratka kljub vsej dinamiki časa — trudni, neprisenbni, da se nas ne more postaviti niti žalost in ne popoln obup, pa tudi ne dovolj globok strah pred vso neizvestnostjo in neopredeljeno grozo, ki je v ozračju.

Podobni smo pečcu, ki se je utrujen umaknil s ceste drvečim vozilom; dogodki drve mimo nas, čas nas je prehitel, nenad-

no smo se znašli v nekem drugem svetu, kjer se ne znamo orientirati, ne znajti in ne za nič odločiti. Zdel nas je močan tok in nas nosi v neznano smer kot prazne pene naprej v blazni hitrosti. Nič ne vemo, kaj se prav za prav godi z nami, samo občutek je ostal neke globoko pomešan z zbegnanostjo, strahom in žalostjo, da je vse izgubljeno.

Ali je v resnici tako? Ali res ni več sledu po optimizmu, ki je bil še nedavno tako živ in mogočen, ali ni niti bilke, da bi se je oprijeli? Kaj se je prav za prav spremenilo? Ko bi se mogli vsaj nekaj časa dovolj globoko zamisliti nad vsem tem, bi se nedvomno znašli kljub vsemu tudi v tem strašnem vrtincu. Saj ni prišlo do tako velikih sprememb, saj se ljudje niso mogli tako korenito spremeniti v nekaj letih, da bi v njih ugasnilo vse, kar je budilo v njih vero v življenje in bilo vir življenjske radosti. Ne, ljudje se niso spremenili, ker se spreminja svet hitreje in ker njihova okolica dobiva svet njih drugo podobo. Nekaj se jim je izmuznilo iz rok in nekaj ni v redu. Svet se razvija v perspektivah strašne katastrofe. Ljudje si tega nedvomno ne žele. Ali torej ljudje pri vsem tem ne odločajo? To, kar imenujemo civilizacijo, kakor je bilo že tolikokrat ugotovljeno, je v našem bistveno zgrešeno. Civilizacija je podobna kači, ki požira sama sebe. Nočemo vsega tega, a smo vendar tako mirno gledali, kako je drvelo mimo nas čedalje hitreje proti prepadu. Zdalj čutimo, da nekaj ni v redu, vendar se še ne zavedamo jasno, kaj je prav za prav zgrešeno. Ali si kateri narod želi vojno? Najbrž nobeden. Toda skoraj vsi smo se pripravljali na njo, a nihče ni hotel verjeti, da do

nje sploh lahko kdaj pride. V tem protislovju je najbrž treba iskati odgovor na vprašanje, kaj je v naši civilizaciji zgrešeno, iz česa izvira tista usodnost, ki nas žene v pogubo, čeprav si tega nismo mogli nikdar želeli. Človeški um, ki se je izkazal tako mogočnega ustvarjalca, tako dovršen instrument, da si je podjarmil že mnoge naravne sile, je vendar na drugi strani povsem odpovedal. Izumil je nevarno igračo, da se z njo uniči človek sam. Kako bi ukrotili sile, ki nas pehajo v pogubo, ki delajo razdore med narodi in ki zaslužujejo človeštvo — tega pa človeški um ne dožene. Toda, četudi bi spoznali vzroke usodnih zgodovinskih sil, ali bi se spametovali vsi? Ali bi ne bilo med narodi nobenega, ki bi ne zlorabil svoje sile nad drugimi narodi? Kako si naj razum podvrže grobo silo, kako naj postane močnejši od nje? Košček svinec odtehta najpremenitejši, živje možgane, um ustvarjalec reči, ki ga obdajajo, je postal njihov suženj. V tem je vsa tragika človeštva. V tem je veliki petek človeštva.

Toda kljub vsemu verujemo v vstajenje. Življenje enega človeškega rodu je kratko pred zgodovino. Doba barbarstva se ni minila, toda minila bo prej ali slej. Razvoj od jamskega človeka do civilizirane zverje je vendar napredek, a pri tem seveda ne smemo misliti le na to, da je troglodit pobijal z gorjaco, dandanašnji človek pa s strojnimi bombami. Življenje je posameznika je kratko, zgodovina je dolga. Vstajenje pa pride kljub vijugastemu razvoju človeštva skozi svetlejša in mračnejša doba. Pokazimo se močni v svoji dobi, da nas bo zgodovina sodila prizanesljivo!

**Prijetne praznike vstajenja
želimo vsem svojim naroč-
nikom, inserentom in čita-
teljem**

Mrtvega otroka je dva dni skrivala

in ga potem sama pokopala na vrtu — Detomora
obtožena delavka oproščena

LJUBLJANA, 8. aprila

Kmečka delavka Tereza, doma iz kraja blizu meje, kjer granitirji oprezajo v karaulah, je stala pred sodnikom poedincem dr. Pompetom. Postavna je, močna, a zgarana. Obtožnica jo je dolžila, da je zadržala svojega nezakonskega otroka takoj po porodu.

Zalostno, pretresljivo zgodbo je povedala delavka Tereza sodniku. Njena usoda je usoda tisočih naših delavk. Usoda, ki je v katerih se je dogodil »primer« delavke Tereze, so bile strahotne, skoraj neverjetne.

Tereza prebiva v zakotni vasi ob meji. Tuji ne prihajajo v to kraje, granitirji so edini gostje tam gori. Sama s staro materjo se Tereza prebija, skrbeti mora za onemoglo mater in za svoja dva — nezakonska otroka. Že dva nezakonska otroka ima, dedlico in dedka. Tretjega je po ovadbi in po obtožnici — zadržala. Kdo je bil oče prvega in drugega otroka, delavka Tereza ni povedala. Oče tretjega je bil neki granitir, je trdila, a granitir ni hotel nič vedeti o tem, še celo pa ne o tem, da jo je nagovarjal, naj odpravi plod. Mimo njene bajte je hodil v službo.

Nagovarjal me je, je pripovedovala Tereza, a ubogala ga nisem. Otrka sem hotela imeti, tretjega. Prva dva sta tako fletna in pridna. Za nič na svetu ju ne bi dala od hiše. Pomagata mi že pri delu. Tretjega sem pričakovala z veseljem, in še danes bi rada prestala vse bolečine znova, samo da bi bil živ in zdrav.

Sodnik: Zakaj niste poklicali babico? Obtožnica: V naši vasi ni babice. Sodnik: Zakaj pa niste poklicali sosedo? Obtožnica: Sosedo sem prosila, a so mi rekli, da za nič na svetu nečeto imeti opravka z mano, naj oba cerkvena, jaz in otrok, ato sem si mislila, da bo najboljša, da grem v bolnišnico. In bi tudi šla, toda ušla sem se za cel mesec, ali pa sem prežgodal rodila, ker sem morala do zadnjega dne delati.

Nekega dne proti večeru je delavka Tereza začutila, da se bliža porod. Zaklenila se je v sobo. Ponoči je rodila punčko. Brez pomoči je bila, kaj se je zgodilo takoj po porodu, ne more vedeti, ker je izgubila zavest. Prebudila se je drugo jutro, na pol mrtva, izčrpana, bolna. Do pasu je bila pokrita z odejo. Dvignila je odejo, pod njo je ležal novorojenček. Nobenega glasu ni dal otrok od sebe. Bil je že mrzel. Pod odejo se je zadušil.

Tereza je imela še toliko moči, da je mrtvega otroka zavila v cunj in ga potisnila v stran postelje. Proti večeru je že lahkoma vstala. Bleda kakor smrt se je prikazala materi in otrokom. Rekla je, da je hudo bolna. Tudi sosedo jo je videla. Sosedo je vedela, da se je nekaj zgodilo.

Dva dni je delavka Tereza imela mrtvega novorojenčka spravljeneja v sobi, tretji dan ponoči ga je odnesla na vrt in ga pokopala. Orožnikom je prišlo na uho, da se je v hiši delavke Tereze moralo nekaj zgoditi. Prišli so, Tereza jim je priznala,

da je rodila mrtvega otroka in ga pokopala na vrtu. Orožniki so našli trupelce zakopano ne preveč globoko v zemlji in pokrito s kamenjem. Zdravnik je ugotovil, da je bil otrok živ rojen in je možno, da ga je mati takoj po porodu zadavila. Zdravnik pa je dopuščal tudi možnost, da se je otrok zadušil.

Ni bilo povič, da ne bi sodnik obtoženi nezakonski materi verjel, kar je povedala v svojo obrambo. Še državni tožilec, ki je nekakšen poklicen nevrni Tomaž, je spredel, da delavka ni otroka umorila, a zahteval je, naj se kaznuje, ker je tako malomarno ravnila, da je otrok po porodu umrl. Sodnik je delavko Terezo zaradi pomanjkanja dokazov o krivdi oprostil.

KOGLER OBSOJEN NA 20 MESECEV

Pred tedni smo poročali o Maksu Koglerju in Ivanu Kunsteu, ki sta po Stajerskem na debelo vlamljala. Kunste je bil obsojen na 8 mesecev strogega zapor, zadržava pa jda Koglerja pa je bila izločena, ker je moralo sodišče preiskavo spopolniti. Včeraj se je tudi Koglerjeva zadrževala končala pred senatom. Kogler je bil obsojen na 20 mesecev strogega zapor, oproščen pa je bil obtožbe, da je dne 25. julija lani napadel v družbi z nekim neznanecem krošnjarja Nikolo Makarja.

Razbojniški napad na krošnjarja Makarja je ostal torej nepojasnjen. Dne 25. julija se je krošnjar mudil v Devici Mariji v Polju. Proti večeru je prišel v Nove Jarše in se pomudil v gostilni Šventner. Ker ni tu dobil prenočišča, se je napotil proti Ljubljani. Na Šmartinski cesti sta ga od zadaj napadla dva mlada fanta, mu odvzela s silo denarnico, v kateri je bilo 5700 din, odvzela sta mu pa tudi krošnjarsko blago, ki je bilo vredno 480 din.

Krošnjar Makar je prišel iz Beograda in je bil zaslišan kot prič. Vztrajno je trdil, da je Kogler eden od obeh napadalcev. Tako postavio je imel napadalec, tak glas in tudi tak obraz. Prišli sta krošnjar in mogel, da je pomota izključena. Zato je senat glede razbojniškega napada Koglerja oprostil.

Tiha žaloigra

Ljubljana, 8. aprila

Pred kratkim smo pod tem naslovom pisali, kako je mizarski mojster Janez Slovska za Rožnikom ob Večni poti zgradil hišico in delavnico, toda mestna občina mu je napolnidel zgradbo podrla, čeprav naj bi bil po trditvah članka imel Slovska »ugodno rešeno prošnjo za zidavo hiše na tem mestu od višje instance«.

Ker pa pisec članka najbrž ni bil pravilno poučen o vsej zadevi, zato objavljamo tudi pojasnilo, ki smo ga dobili z magistrata.

na zemljišču, ki po zakonu in po odločitvi višje instance ni stavbišče. Za gradnjo na takem zemljišču mu pa mestna občina ni mogla in tudi ni smela dati stavbnega dovoljenja. Ker je pa Janez Slovska kljub temu gradil samolastno brez gradbenega dovoljenja in proti zakonu ter proti odločitvam višjih instanc, ga je doletela globa 1.000 din. To so »nepriljetnosti z mestno občino«, ki jih ima v mislih članek.

Višja instance namreč gozdarne parcele ni pustila izpremeniti v stavbno parcelo in zato mu mestna občina ni smela izdati stavbnega dovoljenja. Ker je pa Slovska pričel graditi brez gradbenega dovoljenja, mu je bilo delo ustavljeno in je bil kaznovan, toda navzlic temu je zidal. Če bi bil pa imel Slovska res pravno močeno rešitev višje instance, da je njegova parcela stavbišče, bi mu mestna občina gotovo ne branila graditi. Ker je pa Slovska — kakor že rečeno — zidal samolastno, je bila mestna občina prisiljena poslušati zakon in storiti to, kar so tudi višje instance že določile in kar zakon zahteva.

Mestna občina je oblast I. instance in se mora ravnati po zakonu ter po določilih višjih instanc. To svojo dolžnost mora mestna občina izpolnjevati napram vsakomur, naj bo reven ali bogat. Zato je ob istem času mestna občina morala ustaviti tudi zidanje nekega velikega objekta pri neki veliki industriji, čeprav so delali strokovnjaki iz inozemstva in morajo sedaj čakati odločitve.

Celjski kulturni teden

Celje, 8. aprila

Priprave za letošnji Celjski kulturni teden so v polnem razmahu. Te dni bodo zunaj lepaki, ki bodo tudi javnost opozorili na prireditve. Mladinski zbor Glasbene Matice pod vodstvom skladatelja g. Preglja Cirila se vestno pripravlja na svoj nastop. Na tem večeru bo nastopila tudi ga. Marjanca Kalanova s sopranskimi samospeli iz mladinske glasbene literature ob spremljevanju naše priznane pianistke g. Mirce Sancinove. Brez dvoma je, da bo ta večer nudil prav lep užitek, saj se nismo imeli v Celju koncertnega večera mladinskega zbora. Ime g. Preglja in obel svestinaj pa jamči za popoln umetniški užitek.

Na literarnem večeru bodo sodelovali priznani pisatelji, člani mariborskega Umetniškega kluba tako: Radivoj Rehar, Božo Vodušek, Ivan Potrč, Anton Ingolič in Miško Kranjec, a izglede so, da pridejo še drugi znanci naše lepe slovenske besede. Sodeloval bo tudi godalni kvartet, ki bo izvajal nova dela ravnatelja Karla Sanci in dr. Franja Delaka.

Slovenski vokalni kvintet iz Ljubljane, ki je pred skoraj 10 leti koncertiral v Celju in je medtem obiskal tudi inozemstvo, nam bo zapel najlepše pesmi skladateljev iz celjskega in mariborskega okrožja tako: bratov Ipavcev, dr. Schwaba, Oskarja Deva, Vasilija Mirka in drugih naših kompozitov, med temi tudi celjskih skladateljev. Glas tega odličnega komornega združenja daje polno jamstvo, da nam bo nudil ta večer velik umetniški užitek, ker bodo izbrane skladbe podane v najlepši formi in najboljši interpretaciji.

Likovna razstava prof. Alberta Sirka bo pokazala njegov opus iz dveh zadnjih let: poleg odličnih Sirkovih akvarelov bo

mo imeli na razstavi priliko spoznati Sirka tudi kot enako odličnega portretista in celo kot karikaturista. Da ne bomo izostala velika platna, na katerih na bo »stari mornar« — kakor ga imenuje v neki kritiki konservator dr. Mesmesel — prikazal svoje najljubše motive — morje, je seveda jasno, saj brez morja so Sirkove slike kot riba brez vode.

Kakor lani, tako se bo tudi letos obdržal način blokov za vse prireditve, ker je namen prirediteljev, da naj kulturni teden tvori vedno celoto tako po vsebini kakor po publiki. Bloki so razdeljeni na tri vrste in sicer: 40, 30 in 20 din. Na podlagi bloka ima lastnik pravico do vseh prireditev v okvirju tedna in stalen vstop na razstavo. Cena za tri večere, med njimi dva koncerta, je brez dvoma zelo nizka, zato pričakujemo, da bodo vse vstopnice v naj-

krajšem času oddane. Kakor je bilo že javljeno, bodo vse prireditve v okvirju likovne razstave, ki bo v mali dvorani Celjskega doma. Interesente in vso javnost opozarjamo, da si takoj oskrbi abonma. Od torka dalje bodo vstopnice že v predprodaji in knjižarni ge. A. Gorčarjeve.

Tudi za letošnje prireditve bo izšla lična brošura, ki bo vsebovala razporede vseh prireditev, vsa besedila obeh glasbenih večerov, a poleg tega še nekaj pomembnih člankov o mladinski glasbi, o slikarju Sirku (s slikami), o pisateljih iz bivše stajerske in dr. S temi članki bo obdržala brošura svojo vrednost in pomen tudi po sami prireditvi. Seveda se bodo prireditelji obrnili na razna podjetja, da pridobijo v brošuri in v svojem in v interesu prirediteljev tudi oglase, kakor lani.

Zaključek kmečko nadaljevalne šole Vodil jo je učitelj Karel Omerzu, obiskovalo jo je pa 25 kmečkih fantov

Trbovlje, 7. aprila

V nedeljo je bila zaključena kmečko nadaljevalna šola v Trbovljah, ki jo je letos obiskovalo 25 kmečkih fantov, od katerih je najmlajši star 15, najstarejši pa 19 let. Šolo je vodil učitelj g. Karel Omerzu, ki sodeluje že od ustanovitve šole, t. j. celih 12 let pri strokovni izobrazbi našega kmečkega naraščaja in je kot vodja šole tudi letos z uspehom zaključil pouk.

Kot nastavniki so sodelovali pri pouku občinski veterinar g. Rajko Dev, ki je predaval o živinoreji in prvi pomoči, občinski zdravnik g. dr. Krasnik o higieni na kmetih, g. katehet Zmavc Jože o morali, kmetijski referent g. Zupan o splošnem kmetijskem gospodarstvu, predsednik občestva voditelj kmečko nadaljevalne šole g. Gosak o raznih aktualnih gospodarskih zadevah in učitelj g. Jesih o sestavi poslovnih spisov.

Za demonstracijo je šola uporabljala občinski zemljišče, na katerem je imela sejalnico, drevesnico, vrtinarstvo, kmetijsko preizkuševališče, travnišče, oddelek za lepotično grmičevje in oddelek za zdravilne rastline. Učenci niso plačevali nikakih prispevkov in je vsak absolvent dobil brezplačno sadna drevesa za mali sadovnjak.

Šola je hval vredno podpirala banovina, srez in v največji meri domača občina, ki se zaveda, da je treba v prvi vrsti v okoli-

šču industrijskega kraja dvigniti kmetijstvo.

Za izobrazbo poseduje šola knjižnico, šolsko vadbico in najvažnejša učila. Prebivalstvo je v zadnjih letih spoznalo velik pomen strokovne izobrazbe kmečke mladine, kar se pozna tudi že na pridelnosti, ki prihajajo na tržišče. Šoli se je posrečilo tudi letos vcepiti kmečki mladini ljubezen do narave in kmečkega stanu in beg kmečke mladine z rodne grude v industrijo, ker povzbuje samo kader brezposelnih. Navdušeni kmečki mladeniči so se takoj lotili dela; eden si je ustanovil čebelarstvo, drugi je zasalil sadovnjak, tretji se je priprljal v strokovni travniški tečaj na specialni šoli, četrti v sadjarski tečaj itd.

V poletju bo šola priredila ekskurzijo na sadjarsko in vinarsko šolo v Maribor in v mlekarno Medija-Izlake. Vršili se bodo tudi sadjarski tečaji in tečaji o kapunjenju petelinčkov.

Ob zaključku šolskega leta je imel načelnik šolskega odbora g. D. Kolenc nagovor na fante in jih navduševal za složno delovanje za dvig kmečkega stanu.

Absolvent Ernest Kupec se je v lepih besedah zahvalil vsem predavateljem in dobrotnikom ter obljubil v imenu vseh fantov, da bodo delali po navodilih, ki so jih dobili v šoli v prid kmetijske družine in domovine in v prosoh našega narodnega gospodarstva.

Jubilej vzorne učiteljice

Kočevje, 7. aprila

Pretekli teden je zavod za slepe v Kočevju priredil prisrčno slovesnost na čast najstarejši učiteljici za slepe, gđc. Franci Vrhunčevi. Njeno ime je znano tudi v širši javnosti. Razvoj zavoda za slepe je tesno povezan z delovanjem Vrhunčeve, ki je bila prva učiteljica za slepe v naših krajih.

Vrhunčeva je pripeljala po prevratu iz Gradca slepe vojake, ki se še z ganljivo hvalečnostjo spominjajo njene materinske skrbi. Ob njenem odhodu iz Gradca je graški list zapisal: Srečni bi bili, če bi imeli mi takšno učiteljico. Da je Vrhunčeva zbudila zanimanje v naši javnosti za nesrečne žrtve vojne, je priredila v ljubljanskem gledališču predstavo s slepi vojaki.

Njenega 25letnega delovanja za slepe na zavodu so se spomnili številni njeni gojenci in učiteljstvo. Čeprav je bila proslava notranja, je vendar privabila mnogo prijateljev in znancev jubilarke. Vse program so sestavili slepci sami. — Slavljenko je najprej pozdravila posebno toplo upraviteljica ga. Dobovškova. Nardjena gojanka Tinka Juvaničeva je za to priliko priredila prisrčno igrice, ki sim-

bolično prikazuje gospodično Franco, kako se odloči za svoj poklic. Nadarjenost in spretnost slepih otrok smo imeli priliko občudovati že v Ljubljani na odru, ob tej priliki v zavodu so pa nastopali še bolj naravno ter uspešno pod vplivom znane okolice. — Z lepim govorom, ki je razodeval veliko nadarjenost gojenke, je Mozolova počastila slavljeno in ji izročila ganljivo čuvstvo hvalečnosti slepih. Kako iskreno ljubijo učiteljico Vrhunčevu njeni gojenci, je pokazalo tudi to, da jo je prišla počastiti iz škojfe Loke gđc. Elvira s spremeljevalko. Prinesli sta pozdrave starejših slepcev, bivših gojencev Vrhunčeve. Gđc. Elvira je zapela nekaj pesmi. Vse program je bil tako prisrčen, da je zapustil izredno močan vtis.

Vrhunčeva uči ves čas v prvem razredu, kjer pouk zahteva največ truda. Zalostno pa je, da je bila ob prevzemu zavoda po banovini upokojena in zdaj počuje kot dnevničarka. — Želimo ji, da bi ostala še dolgo zdrava ter se lahko posvečala slepim še vnaprej, kakor si želi.

Finžgarjeva »Veriga« v Šmartnem ob Savi

Kulturna organizacija Društvo kmetijskih fantov in deklet je v nedeljo 2. t. m. uprizorilo Finžgarjevo »Verigo« v Beričevem. Igra je bila podana dovršeno. Maske so človeka očarale, da se je poglubil v resnično življenje preprostih kmetijskih ljudi. Primož, Marko, Mejač, Alena, Micka, Janez, Tomažin, Drnolec in vsi ostali so bili tako igralsko izoblikovani, da bi bili sposobni stopiti s svojo igralsko umetnostjo tudi pred šolano inteligenco.

Društvo je s tem svojim igralskim nastopom dokazalo, da se v Šmartnem še skrivajo izborni kmetijski igralski talenti. Daleč na okoli ni društva, ki bi s svojo igralsko umetnostjo znalo tako navezati občinstvo nase, da mu sledi brez izjeme do zadnjega prizora v drami. Kot gledalec izrekam društvu najtoplejšo zahvalo za tako bogato in plodonosno kulturno udeleževanje. Le naprej po začrtani poti!

Konservatoristi

VAS VABIJO NA SVOJ

TRADICIONALNI PLES

KI BO V SOBOTO 15.
APRILA T. L. OB POL 9. V
prostorih Kazine.

PRIDITE, NE BO VAM ZAL!

DNEVNE VESTI

Najnovejši statistični podatki o naši državi. V začetku tekočega leta je imela naša država po podatkih splošne državne statistike 15.630.129 prebivalcev. Od zedinjenja se je pomnožilo prebivalstvo za 5.976.074 ali okroglo za 200.000 letno. V državni službi je bilo v proračunskem letu 1938-39. — 199.066 uslužbencev, ki so prejeli od države 5 milijard 504.272.000 na račun plač in honorarjev. Upokojevcem in njihovim svojcem je bilo lani 59.906 z letnimi prejemki 1 milijard 17.294.000. Pri banovinah je bilo zaposlenih 12.787 uslužbencev, ki so prejeli na plačah in honorarjih 174.566.000 din. Največ dohodkov je imela država od neposrednih in posrednih davkov in sicer 5 milijard 875.899.000, od gospodarskih podjetij 3.917.692.000, od monopolov 2.069.912.000 in od raznih dohodkov 123.569.000 din.

— **Motorni vlaki na progi Sarajevo—Dubrovnik.** Prvotno je bilo doloceno, da začne motorni vlaki na progi Sarajevo—Dubrovnik voziti že 1. maja. Generalna direkcija državnih železnic je pa zdaj odredila, da začne voziti šele 15. junija. Vozili bodo do 15. septembra.

— **Od kod pričakujejo letos letovišcarje na Primorju?** Turistična zveza Hrvatskega Primorja in Kotora je dobila informacije, da prvotne vesti, da letos čehov in Slovakov ne bo na naše Primorje, niso točne. Vse kaže, da bodo čedokovi vlaki prihajali tudi letos na Sušak in v Split od 1. maja. To vprašanje bo rešeno najkasneje v 15. dne. Čedok v Pragi posluša zaenkrat povsem normalno. V severnih državah je zanimanje za naše Primorje nekoliko popustilo. Po vseh znakih sodeč bo letos tudi poset iz bivše Avstrije manjši, kakor je bil druga leta. Organizatorji našega turizma so mnenja, da bo letos na našem Primorju po pretežni večini letovišcarji iz naše države. Zato bi bilo treba poglobiti propagando za naše Primorje doma.

Danes ob 20. uri, v nedeljo in ponedeljek ob 14.30, 17.30 in 20.30 Hans Moser „13 stolov“ — Stanlio in Olio „Neustrašna viteza“

KINO MOSTE

Pojasnili Izvršnega odbora Narodne strokovne zveze. Z ozirom na časopisna poročila o imenovanju članov v samoupravo Delavske zbornice v Ljubljani sporočamo, da je bila sestava samouprave Delavske zbornice izvršena brez zaslavljanja strokovnih organizacij, zato tudi Narodna strokovna zveza nikomur in nikamor v tem vprašanju ni dala svojega mnenja. Zato nihče nima pravice, da v tej samoupravi zastopa in govori v imenu Narodne strokovne zveze.

— **Slovenci avijatačarji.** Iki služijo svoj rok v I. Vazd. bazi v Novem Sadu, žele blagoslovljene praznike vsem svojim znanim, prijateljem in kolegom: kapljarji: Vertot Boris iz Zvbara, Rajh Franjo iz Vel. Nedelje, Dobaj Janez iz Slivnice pri Mrb., Bauman Karlo iz Maribora; redovi: Šnid Jože iz Podloma na Gorenji, Sivec Josip iz Selnice, Potisk Jože iz Mrb., Škerbinek Jože iz Mrb., Vaupotič Alojz iz Nosičev, Čebul Franc iz Ježice, Steklara Miroslav iz Ljubljane, Cvim Janko iz Maribora, ovak Friderik iz Dobrave pri N. mestu, Sega Bojan iz Ljubljane, Gril Albin iz Bistrice pri Mariboru.

Ženski svet daje prednost našim elegantnim, lahkim, robu, prostim odobam, katere se nabavljajo pri

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

— **Nazadovanje proizvodnje olja v Dalmaciji.** V starih časih je bilo v Dalmaciji mnogo več oliv kakor zdaj. V 18. stoletju je znašala letna proizvodnja olivnega olja 300.000 kvintalov, v zadnjih letih pa znaša komaj 45.000 kvintalov letno. Olive so jeli opuščati proti koncu preteklega stoletja, ko je propadalo vinogradništvo v Franciji in je bila zato konkurenca vinogradništva v Dalmaciji zelo dobra. Takrat so jeli opuščati olive in saditi namesto njih trte. Zdaj je v Primorju nad 3.500.000 trt.

— **Spremembo vremena najprej občuti jo noge.** Pečejo vas podplati in bolijo kurja česa. Človek je nerazpoložen, hitro se utruji in nima volje za nobeno delo. Ako vas to doleti, pridite v našo pedikuro, da vam pregledamo noge, jih speditiramo, osvežimo z masazo in vam tako zopet vrne mo dobro razpoloženje. Po pedikiranju boste zopet dobro in lahko hodili. Naša moderna pedikura je higiensko urejena, tako da vam nudi vso udobnost. Naši pedikerji so izučeni v strokovnih šolah pod nadzorom zdravnika, tako da vam zamorejo

dati pravilne nasvete v pogledu nege nog. Vse delo opravljajo oprežno in brez bolečin. V današnjem času res ni potrebno, da trpite bolečine na nogah, dovolj je, da posvetite negi nog več pažnje. Pedikura in masaža nog stane din 10.—. Prosimo vas, da naš obiščete in da se prepričate o naši službi. Rade volje vam pomagamo.

— **Naročnike »Našega vala«** obveščamo, da bodo prejeli velikonočno številko z enodnevno zamudo, in sicer po krivdi poštne uprave. Zavoj s programskim delom za »Naš val« je namreč potreboval od Beograda do Ljubljane 42 ur, čeprav je bil iz Beograda poslan ekspresno. Toliko časa potrebujejo ekspresne pošiljke tudi iz Londona do Ljubljane. Našo pošto upravo prosimo, da najodločnejše napravi red, ker izgubi sicer ekspresna pošta sploh vsak pomen, tisti, ki zaupajo pošti in plačujejo visoke pristojbine, pa trpe celo veliko gmožno škodo.

— **Konec števke britvskih pomočnikov v Zagrebu.** Britvski pomočniki v Zagrebu so nekaj dni stavalji. Zdaj je pa stavka končana, ker je bila sklenjena kolektivna pogodba.

Vsa družina je zadovoljna, odkar dobiva kavo in specerijo od

MOTOHA LJUBLJANA

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravskve banovine št. 28. z dne 8. tm. objavlja uredbu o narodnem zdravstvenem stanju kraljevine Jugoslavije in odločbo o razširitvi tarifnega dela kolektivne pogodbe v grafični stroki iz 1. 1935. na vso dravsko banovino.

— **Nov grob.** Davi je umrl v Ljubljani ževljarski mojster Franc Trnovec. Pokojnik zapuša mnogo prijateljev in znancev. Pogreb bo v ponedeljek ob 16. iz mrliske veže na Vidovdanski cesti. Blag mu spomin, njegovim svojcem naše iskreno sožalje.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, toplo vreme. Dosedanje vreme se bo najbrže poslabšalo. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Sarajevu 29, v Beogradu 28, v Zagrebu in Kumboru 27, v Mariboru 26,1, v Ljubljani 23,6, v Splitu 23, na Rabu 20, v Dubrovniku 19, na Visu 15. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,2, temperatura je znašala 8,0.

— **Opozarjamo na velikonočne prireditve Radia Ljubljane** in to posebno: 1. koncert povečanega radijskega orkestra z vmesnimi solističnimi klavirskimi točkami g. prof. M. Lipovška, ki se bo vršil na velikonočno nedeljo 9. t. m. ob 11.30; 2. velikonočna oddaja za izseljence, v kateri bo govoril pesnik Oton Župančič 9. t. m. ob 22.15; 3. na velikonočni ponedeljek se bo izvajala ob 20.30 Vodopisna veseloigra s petjem »Kovačev študent«, ki sta jo priredila za radio Jožek in Ježek.

— **Nestorci.** Davi so prepeljali v bolnico 33letnega posestnikovega sina Petra Bitenca iz Podgorja pri Kamniku. Bitenc je padel z motornega kolesa in se občutno poškodoval na glavi in po obrazu. 16letnega zidarjevega sina Maksa Dobroto s Smartinske ceste je včeraj nepreviden tovariš obstreli s flobertovščino. Obstreleni ima desno roko. — Delavca Jožefa Pavca, zaposlenega v Kotnikovem podjetju v Cerkljah na Gorenjskem, je včeraj pograbil cirkularka in mu odrezala prste na desni roki. — Delavec Stefan Pšenarič, stanujoč na Grajski planoti, se je včeraj pri delu vseknil v levo roko. — Krojaški pomočnik Anton Gros iz Trizice pa je doma padel in si zlomil desno nogo pod koleno.

— **Enotni akademski narodni blok javlja:** Združenim akademikom je poslal 3000 din znani slovenski manjšinski delavec Emil Lilek, vladni svetnik v pokouju in sedanjim predsednik celjske ljudske univerze. Spet nov dokaz, da so akademiki na pravi poti!

Iz Ljubljane

— **Ij Umrl v Ljubljani od 31. marca do 6. aprila:** Strniša Štefka, 20 let, hči zasebnice, Kadunc Anton, 80 let, upokoj. žel. zvanik, Bučer Jožeta, 91 let, služkinja, Šetina Stanko, 5 mesecev, sin pregled. el. cestn. žel. Herbst Josipina, roj. Pirc, 72 let, žena žel. nadsvetnika v p., Velkavrh Karol, 54 let, upok. tob. tov., Pečnikar Franciška, roj. Belčijan, 69 let, zasebnica, Breskvar Matevž, 51 let, posestnik, Krapš Anton, 78 let, kavarar, Jerman Franja, roj. Peklaj, 80 let, vdova delavca, Gorenec Marija, roj. Kramaršič, 67 let, žena žel. uradnika v p., Fabiančič Franc, 76 let, zasebnik, Rape Franciška, 81 let, kuharica, Zajc Ivan, 51 let, mesar, Mahnič Vida, 22 let, stud. medicine. Rohrmann Viljem, 77 let, kmetijski svetnik v p., Markič Mihael, 75 let, profesor v p., dr. Kozmutz Julijan, 83 let, višji okr. zdravnik v p., Paulin Leopold, 48 let, lesni trgovec, Vidic Ludvik, 9 mesecev, sin delavca, Černe Ernest, 51 let, uradnik dir. drž. žel., Mayer Pavla, roj. Tomšič, 65

NA SOČI 1. 1917.

(TAJNOSTI KONTESE BEMINI)

Kino Sloga, tel. 27-30.

let, žena načelnika ban. uprave v p. V ljubljanski bolnici so umrli: Otruba Jožica, 26 let, hči zasebnice, Močnik Mihael, 46 let, krovce, škofljica, Ferlin Herman, 34 let, rudar, Vel. Kamen, obč. Brežice, Schubert Aleksander, 11 mesecev, sin strugarja, Vrhnovi, obč. Dobrova, Meden Zidimir, 22 let, godbenik, Stupica Pavlina, 46 let, služkinja, Rosenfeld Helena, 38 let, zasebnica, Nova gora, obč. Črmošnjice pri Novem mestu, Kuret sestra Sergija, 26 let, šolska sestra, Zagorje ob Savi, Oblak Franc, 3 mesece, sin delavca, Podrečje pri Domžalah, Jurca Anton, 62 let, hišar, Čerknica, Haler Marjeta, 71 let, obč. uboga, Vnanje gorice, obč. Borovnica, Gajger Roza, 67 let, poljska delavka, Vase pri Medvodah, Mihelič Vlasta, roj. Juvane, 29 let, žena profesorja, Ptuj, Logar Jožef, 44 let, delavec, Tržič, Lampič Franciška, 69 let, upok. tob. tov., Podgora, obč. št. Vid nad Ljubljano.

— **Ij Živilski trg.** Proti pričakovanju je bilo danes na trgu mnogo živahnejše kakor včeraj. Kazalo je, ker je bilo včeraj malo prometa, da ljudje ne bodo mnogo kupovali tudi danes. Trg je bil danes tudi precej boljše založen kakor včeraj. Da je bilo mnogo kmečkih prodajalcev je treba pripisovati v veliki meri lepemu vremenu. Navadno kmetice tik pred velikimi prazniki ne zalagajo tako dobro trga, ker imajo doma mnogo dela. Danes sta šla najbolj v denar južna zelenjava in sadje. Prodajalci so razprodali skoraj vse pomaranče, ki so šle mnogo bolj v denar kakor pred cvetno nedeljo. Gospodinje so tudi precej posegale po perutnini, ki je bila zaradi telega nekoliko dražja. V splošnem je pa bilo vsega blaga dovolj. Najmanj so gospodinje kupovale mlečne izdelke, ki jih je bilo tudi že malo naprodaj.

Pomaranče, za sočne in brez neslivo sladke naprej po engros cenil, dobite pri Jugosad, Resljeva 4 ob Zmajskem mostu. Odprto ves dan. Tel. 4827.

— **Ij Prepoved hoje ljudi in psov izven potov po tivolskih, rožniških in šišenskih gozdovih.** Odkar je mestni svet ljubljanski vese Tivoli zaščitil kot narodni park in ni več dal lovišča v njem, mora vsa javnost skrbeti za to, da nikdo ne preganja živalstva in ne uničuje rastlinstva. Ljubljana je edino mesto v državi, ki ima narodni park, zato pa mora tudi vse občinstvo ceniti to veliko in važno pridobitev, ki bo v ljujo na rožniškem in šišenskem hribu manjši požari, ki so jih do sedaj po sreči vedno še pogasili ob pravem času. Vedno nam preti nevarnost, da nam ogenj uniči ves gozd. Zato je potrebno, da se prepreči neupravičenem kakršnakoli hoja izven potov. Ker pa psi preganjajo srne, zajce in druge živali, se divjačina teh gozdov ogiblje, čeprav so zaščiteni. Ko ne bodo več psi preganjali živali, se bo kmalu sama naselila v tem varnem zavetju, se razmnožila in postala krotka ter domača. Na podlagi gozdnega in lovškega zakona je prepovedana vsakršna hoja izven potov po gozdu, prav tako je pa prepovedano spuščanje psov in mačk v gozde. Zato pa opozarjamo izprehajalce, da imajo zaprte živali in gozdni čuvaji, da varujejo divjačino na primeren način pred psi in mački.

— **Ij Občni zbor Legije koroskih borcev.** Pred dnevi je bil 4. redni občni zbor Legije koroskih borcev. Udeležili so se ga delegati vseh 21 krajevskih postojank. Predsedoval je Viktor Andrejka, polk. v p., ki je podal obširno poročilo. Zborovalce so pozdravili zastopniki nacionalnih društev, za Zvezo vojnih dobrovoljcev dr. Hebein, za Združenje vojnih invalidov Marinko in za Zvezo legionarjev in Zvezo Maistrovih borcev J. Guštin. Vsa poročila funkcionarjev so bila soglasno sprejeta kakor tudi resolucija, ki so jo poslali na vsa pristojna mesta. Tu di društvena uprava je bila izvoljena soglasno s predsednikom V. Andrejko na čelu. Prvi podpredsednik je Karl Seifman, drugi pa Dominik Marušič.

— **Ij V nebotičniku je doma veselje.** Ze od 1. aprila dalje nastopajo v nebotičnikovem baru sami svetovno znani artisti, ki bujajo pri obiskovalcih tega priljubljene ljubljanskega zabavišča največje zanimanje in priznanje. Od posameznih točk naj omenimo »Ciganski ples«, ki ga nenavadno temperamentno pleše Gina Carolli, slow-fox, ki ga pleše dvojica Mascot, pa tango, koracnica, fox in bolero, ki jih izvajajo iste umetnice. Res svetovna atrakcija je nastop dua Albertos, ki kaže takšne čudovite umetnine, kakršnih niti v vsememestih niso vajeni. Danes zvečer se bodo spet začele redne predstave, ki se bodo jutri in v ponedeljek vršile tudi popoldne. Ob zvokih odlične godbe bodo ljubljanci tako spet lahko plesali in se zabavali, mimo grede pa naj izdajo skrivnost, da so v nebotičniku nabavili nova vina, sortirana in tako okusna, da bodo z njimi celo največji ljubitelji zadovoljni. 215-n

DANES OB 21. URI PREMIERA!

BLAGAJNA SE ODPRE OB 19.30

FRANCISCA GAAL

V SVOJEM ZADNJEM, NAJBOLJSEM FILMU

MEDENI MESEC

ZABAVNA OPERETA, POLNA HUMORJA, SMEHA IN GLASBENIH SLAGERJEV!

KINO MATICA — TELEFON 21-24

V nedeljo in ponedeljek predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Veledramatičen vojni film izza časa avstrijsko-italijanske boje ob Soči. — Sibila Schmitz, Inga List, Hannes Stelzer. — Krstna predstava tega zanimivega in stvarnega filma, ki nam pokaže vse tegobe in težke dneve iz svetovne vojne bo danes na velikonočno soboto ob 21. uri. Predprodaja vstopnic od 19. ure dalje.

MATINEJA na velikonočno nedeljo in ponedeljek ob 10.30 dop. po znižanih cenah!
ČRNI ŠERIF Napeta ljubavna drama iz časa kolon začetje divjega zapada. — V glavni vlogi poznani kovboj in najboljši strelec »DICK FORAN« in njegov čudežni konj »SMOKE«. KINO SLOGA, 27-30

— **Ij Velik glasbeni film »Verdi«** v kinu Union. Za velikonočne praznike ima kino Union na sporedu film, ki prikazuje življenje in delovanje Verdija, enega največjih glasbenih genijev sveta. Poleg znamenitih drugih igralcev nastopa v filmu tudi slovit italijanski tenorist Benjamin Gigli, ki bo pel arije iz nesmrtnih Verdijevih oper »Traviata«, »Aida«, »Don Carlos«, »Rigoletto«, »Othello«, itd. Film Verdi bo tedaj za vse ljudi, zlasti za tiste, ki najdejo v muziki velik užitek prav posebna senzacija. Premiera filma bo drevi ob 21. uri. Opozarjamo občinstvo, da izhaja v »Slov. Narod« v podlistku zanimiv, v obliki romana pisan življenjepis »Verdi«, ki bo mnogo pripomogel, da bomo filmu laže in z večjim užitkom sledili. Nasprotno pa še posebno priporočamo ogled filma »Verdi« vsem našim čitateljem, ki čitajo v »Slov. Narod« tekoči podlistek »Verdi«. 1215

— **Ij Izlet na milanski velesejem.** Zaradi velikonočnih praznikov sprejema Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani prijave za izlet na milanski velesejem še v torek 11. t. m. Vodstvo izleta se je vsestransko potrudilo, da v vsakem pogledu kar najbolj ustreže željam posameznih posetnikov, tako glede prostorov v avtobusu, kakor tudi glede prehrane in prenočišč. Na razpolago imamo še nekaj sedežev in prosimo, da se interesi prijavijo do vključno dne 11. t. m., ker bomo tega dne prijave definitivno zaključili. Informacije dobite pri Zvezi obrtnih društev, Ljubljana, Sv. Petra c. 4. Telefon 35-23.

— **Ij Članstvu »Udruženja četnikov podorbor Ljubljane«** se naznanja, da radi nepredvidenih zaprek prenosa izhajanje našega društvenega glasila »Četnik« in se bodo v bodoče službene zadeve objavljale v beograjskem glasilu »Jugoslovenska straža«.

— **Ij Tudi jutri na velikonočno nedeljo** pri Kramarju na Dolenjski cesti — ples!

216-n

Moderne bluze — Karničnik, Nebotičnik — **Ij Dnevi smeha v kinu Moste.** Najboljše darilo in razvedrilo vam nudi za velikonočne praznike splošno priljubljeno kino Moste. Na sporedu sta dve veliki bombi smeha. Kot prvi film je smeha polna burka »13 stolov« s 3 najpopularnjšimi komiki: Hans Moser, Heinz Rühmann in Rudolf Carl v glavnih vlogah, ter slavni dunajski deški zbor. Kot drugi film »Neustrašna viteza« s Stanliom in Oliom v svojih najboljših vlogah, kot junaka Divjega zapada. Ne zamudite prilike in ogledite si ta spored v soboto ob pol 21. uri ter na oba praznika ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri v kinu Moste.

JAMČIMO

da je kuhinjska čokolada MÍRIM izdelana iz najboljših surovin.

MÍRIM
KUHLINJSKA ČOKOLADA

— **Ij Večer komorne glasbe** bodo imeli 14. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Na sporedu dela Schuberta, Beethovna, Dvořaka, Tarellija, Händla in Mozarta. Komorni spored bodo izvajali 4 domači umetniki in sicer koloraturna sopranistka Ksenija Kušjeva, violinist Albert Dermelj, čelist Bogomir Leskovic in pianist Marijan Lipovšek. Vstopnice so že v prodaji v knjigarni Glasbene Matic. Natančni spored javimo.

— **Ij Ravateljstvo šole Glasbene Matic** obvešča starše gojencev, da se bo začel redni pouk na šoli Glasbene Matic v četrtek 13. aprila.

— **Ij Vsem sprehajalcem na Rožnik** se priporoča za praznike gostilna Strelišče Podrožnikom. Izbrana vina — dobra domača kuhinja. 213-n

Iz Kranja

HOTEL „STARA POŠTA“ priredi

na velikonočno nedeljo in ponedeljek

koncert

vojaške godbe L. planinskega polka

Zvočni kino Sokolski dom v šiški telefon 41-79

Komedija današnjih dni pr kazana v filmu

Na ledeni plošči

V glavnih vlogah: LIDA BAAROVA in JAN BOHAC.

Predstave v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. ter v ponedeljek ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Prihodnji spored:

Pustolovščina Marica Pola

— **Svengalijev na top v Kranju.** Samo še velikonočni prazniki ločijo Kranjane od Svengalijevega prihoda in njegovega poizkusa večera v Narodnem domu. Ze takoj v torek po praznikih se bo tudi gorenjska metropola razgibala enako, kakor se to dogaja povsod, kjer ima Svengali svoje prireditve. Po vseh kavarnah, gostilnah, po družinah in trgovinah se bo govorilo o njegovih izrednih sposobnostih, o katerih se bo lahko prepričal vsak, ki je danes »neveren Tomaž«. Začetek obedi prireditve v torek in v sredo točno ob 20. uri, ker je spored dolg in traja nad tri ure. Zaradi tega naprosamo cenjeno občinstvo, da zasede svoja mesta točno ob napovedani uri. Da se občinstvo izogne nepotrebnemu navalu pri blagajni, ki bo poslovala oba večera v Narodnem domu že od 19. ure naprej, nujno priporočamo obiskovalcem Svengalijevih prireditev, da si nabavijo vstopnice v predprodaji v trgovini g. Hlebaša na Glavnem trgu. G. Svengali nastopi v Kranju s svojim najizbranim sporedom in naproša cenj. občinstvo, da mu prinese k poizkusom jasnovodnosti majhne premete, v zvezi z večjimi dogodki, ki jih bo g. Svengali pred občinstvom javno rekonstruiral. Ker razen napovedanih dveh prireditev g. Svengali ne bo v Kranju mogel prirediti nobene predstave več, naprosamo vse, ki jih zanima tak večer, da si pravočasno preskrbe vstopnice.

— **SK Kranj obvešča vse** še neverificirane juniorje in vse one, ki imajo veselje do nogometa in žele pristopiti kot člani-juniorji k SK Kranju, da se bo vršil na velikonočni ponedeljek ob 11. na igrišču sestanek, kjer se bodo vpisovali novi člani. V primeru slabega vremena bo sestanek v klubski garderobi.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8					9	
10			11	12	13	
			14		15	
	16					
17		18				19
20	21		22			23
24		25				26
27						

Pomen besed

Vodoravno: 1. žensko ime, 8. reka v Bosni, 9. riba, 10. egiptansko božanstvo, 11. glas, ki ga povzroči strel, 13. povratni ime, 14. zrakoplov, 16. moško ime, 18. jugoslovska pokrajina, 20. veznik, 22. moško ime, 23. ozihralni zaimek, 24. kratkica za valuto sosedne države, 26. moško ime, 27. žensko ime.

Navično: 1. jugoslovska reka, 2. žensko ime, 3. kem. znak za prvinu, 4. žensko ime, 5. glasbena nota, 6. del obraza, 7. del očenaša, 11. kvarta pri taroku, 12. konjska oprema, 14. poljski pridelek (stročnica), 15. šivalna potreščina, 17. južnoameriška država, 19. žensko ime, 21. afriška reka, 23. velika morska žival, 25. osebni zaimek, 26. osebni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene v soboto

Vodoravno: 1. Papanin, 7. nosorog, 9. ep, 10. Sas, 11. to, 12. Terek, 15. orel, 16. Maša, 18. Zoran, 19. in, 20. Vis, 21. re, 22. komolec, kozarac.

Navično: 1. poper, 2. as, 3. posel, 4. arak, 5. nos, 6. Ig, 7. netopir, 8. kovanec, 13. reč, 14. Sar, 16. Mosor, 17. Sarec, 18. zima, 20. voz, 22. ko, 23. la.

TRNOVEC FRANC

čevljarski mojster

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrliske veže na Vidovdanski cesti.

LJUBLJANA, dne 8. aprila 1939.

Žalujoči ostali.

Usoda sveta je v rokah Anglije

Obseg in pomen ogromnega angleškega oboroževanja kot posledice nedavnih važnih dogodkov v mednarodnem svetu

Kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta

Ljubljana, 8. aprila. Da so ljudje zvrčali skoraj vso krivdo na Anglijo, kar se je zgodilo po vojni usodnega v svetu, ni bilo brez podlage. Anglija je v resnici svetovna država v pravem pomenu besede — ne le zato, ker v njej nikdar ne zaide solnce, temveč tudi zaradi tega, ker Angliji ne morejo biti ravnodušni proti nobeni spremembi na svetu; kjerkoli v svetu se spremene meje ali režim, to vpliva na mogočni angleški imperij, ki je prav za prav ena sama Ahilova peta. Če izpade iz tega imperija le en člen, se bo začela svetovna država rušiti nezadržano. Če se spremene kjerkoli na svetu meje, je kolikor toliko prizadeta angleška trgovina in nikdar ne smemo pozabiti, da je ves angleški imperij eno samo veliko trgovsko podjetje, ki lahko obstaja le, dokler ostane neokrnjeno. Vse, karkoli se spremeni v svetu, vpliva več ali manj na angleško trgovino, to se pravi, dotika se življenjskega žvica Anglije.

IN KO SE JE ZGODILO TOLIKO SPREMENB...

Po vojni se je pa marsikaj spremenilo. Morda se je komu zdelo, da so Angliji ravnodušni proti vsemu, ali da so brez moči proti vsem spremembam, ki so izpreverjale ravnotežje sil v svetu. Zdelo se je, da je ostala Anglija zelo lahka na svetovni tehniki, da sploh ni bila več upoštevana kot najmočnejši imperij. Ali so se Angliji upirali razvoju treh tekmecev — Japonske, Nemčije in Italije? Ali so zavili stremeljenja treh držav? Ne, zdi se, da so Angliji držali ves čas križem roke. Če so pa kaj počeli, se je zdelo, le v svojo škodo. Po vojni, kakor da so v strahu pred prevelikim vplivom Francije začeli podpirati Nemčijo, da bi se ti državi držali v šahu. Da, Angliji so podpirali nekaj časa Nemčijo, pa tudi Italijo in na njihovih prsih se je razvila strupena kača — Japonska. Kdo je razumel angleško politiko? Baje je Angliji sami niso razumeli.

Italija je začela ogrožati življenjsko silo Anglije, pot v Indijo. Bilo je sicer mnogo hrupa zaradi Abesinije, a končno se je zdelo, da so Angliji igrali samo dobro režirano komedijo. Italijanci se tanke, ki so prodirali v negušovo kraljestvo, je pogajal angleški bencin. In ko so Japonci začeli ogrožati angleške interese na Kitajskem, niso Angliji zganili niti z mezinem. Se vedno so nečesa čakali. Sicer so se oboroževali v večjem obsegu že od tedaj, ko so Nemci zasedli Porenje. V splošnem je pa bila Anglija dolgo vzor nevtralne države, tako nevtralne, da ni branila niti svojih življenjskih interesov. Morda je tudi to politika in njena najboljša stran je, da je nihče ne razume. Bodi kakorkoli, zdelo se je, da je angleška igra zelo tvegana ter celo nespametna.

UKREPATI SE PRAVI, ČETUDI NIC NE UKREPAS

Nekoliko razumljivejša nam postaja angleška politika šele zdaj. Ali ni Anglija pustila vajeti predvsem zaradi tega, da spozna, kako se namerava usmerjati svet? Četudi do tega ni prišlo po preudarku, vendar je značaj angleške politike vselej skrajna opreznost. Prenagljenost se zdi Angliji na večja ne-pametnost Angliji so prežali ter čakali. V resnici so izdali že v letih 1931—1937 milijardo funtov šterlingov za oboroževanje. Vendar nihče prav ne ve, kako so porabili ta denar v svoji petletki oboroževanja. Tudi Bela knjiga angleške vlade, ki opusuje to petletko, ne daje zadovoljvega odgovora. Pač pa je jasno, da so Angliji eksperimentirali, a le v omejenem obsegu. Orožje Anglije je zastarelo. Čakala je na izsledke drugih držav; čakala na usmeritev njihove politike in na to, kako se bodo izkazale porazne vrste modernega orožja. Zdi se pa tudi, da je čakala, naj bi se njene najvernejše tekmece finančno izčrpali v oboroževanju. Nekateri trdijo, da Angliji šele začeli oboroževati. Nekateri trdijo, da umetnost angleške politike ni v tem, da bi vedno uporabljali svoje močane, temveč v tem, da znajo uporabiti rezultate možganskega dela drugih.

»PRISILJENI PO POSEBNIH OKOLIŠČINAH CASA...«

Predanskim 16. februarja sta angleška vlada in parlament sklenila, da začnejo takoj uporabljati izredna sredstva za okrepitev vojaške moči. »Prisiljeni po posebnih okoliščinah casa« kakor so utemljevali svoj sklep, so se Angliji končno zganili. Vendar s tem ni rečeno, da so stopili povsem iz rezerve. Se vedno so ostali na preži in čakali. L. 1934 so bili izdatki za oboroževanje še normalni, po novem oboro-

žitvenem programu pa so se izdatki za suhozemno armado in mornarico podvojili, za letalstvo popetorili. Tako je bila končana doba skoraj neprekinjena 18-letna doba razorožitve.

Do nastopa vlade nacionalnega socializma v Nemčiji L. 1933 so znašali izdatki za vojaške namene vsako leto le po 100 do 120 milijonov funtov šterlingov. L. 1935, ko je Nemčija prelomila mirovno pogodbo, se je proračun za vojsko povečal na 137 milijonov, L. 1936 pa že na 188 milijonov. Tistega leta je Nemčija zasedla Porenje. Februarja predlanskim ob napovedi novega oborožitvenega programa so pa bili izdatki določeni na 286 milijonov funtov šterlingov. Izmed tega so določili 108 milijonov za mornarico in po 89 milijonov za suhozemno vojsko in letalstvo.

Ko pa presojamo višino letos februarja določenih izdatkov za angleško oboroževanje, pač ne moremo očitati Angliji, da se okleva. Parlamenta je odobril proračun 580 milijonov funtov šterlingov za oborožitev, a razen tega je pooblastil vlado, da sme zvišati izdatke, če se izkaže potreba. To so za nas v pravem pomenu besede astronomske številke. Okrog 120 milijard din! Če predlanskim odobreni izdatki za oboroževanje so bili tako visoki, da je odpadlo na eno samo uro po 10 milijonov din izdatkov, zdaj pa izda Anglija že v 42 minutah po 10 milijonov din za vojne namene! Na dan znašajo izdatki nad 340 milijonov din. Sicer si je pa ogromne angleške izdatke za oboroževanje težko predočiti. Kako silno se bo okrepila angleška mornarica, sprevidimo že po tem, da je bilo L. 1935 1. januarja v izdelavi 132.000 ton vojnih ladij vseh kategorij, 1. februarja letos pa že 544.000 ton, a 1. marca 659.000 ton. Letos Anglija gradi 170 enot vojne ladije, a že februarja je bila s svojimi 343 enotami na prvem mestu med pomorskimi silami. Toda razen 170 vojnih ladij gradi še 25 križark, 39 torpedovk,

Belisha Hoare
Angleški vojni minister

9 maticnih ladij za leta in 19 podmornic. Dve ladiji bosta gotovi šele L. 1942 in veljali bosta vsaka po 8,5 milijonov funtov šterlingov. L. 1931 je štela angleška mornarica 89.214 moških, zdaj pa 137.000, 50 odstotkov več. Javnost seveda ne ve, kako je napredovala tehnika v vojnih ladjedelnicah. Znano pa je, da so Angliji zelo napredovali v tem pogledu ter da je poseben napredek zlasti v izpopolnitvi vojne mornarice s sodelovanjem letalstva. Zdaj imajo že vse angleške križarke svoja letala, tako da so dejansko premakljiva letališča na morju.

KAKO JE Z ANGLEŠKIM LETALSTVOM

L. 1933 je bilo angleško letalstvo po številu letal in sili motorjev na petem mestu, medtem ko je zdaj po sodbah inozemskih vojaških strokovnjakov na drugem mestu za Rusijo ter ima baje 6000 letal (Rusija 9000?). Francija ima baje 5000 letal, Italija 4000, Združene države 3700 in Japonska 2700. Te številke je objavil nemški vojaški časopis »Deutsche Wehr«. Po ameriških računih pa bo Anglija ob koncu letošnjega leta imela 10.000 letal. Takšne statistike so pa zelo nezanesljive. O angleškem letalstvu je govoril izmed »dovornih angleških državnikov« le lord Chamberlain, ki na navedeni številki deli je le da se je prodajala vojnih letal lani od septembra nedelja do marca, da maja se na bo potrdila, a da maja potrebne leto ne potrdijo. Ne kateri strokovnjaki sodijo, da je letos fe-

bruarja znašala produkcija vojnih letal v Angliji 400, a maja bo znašala že 600, kolikor nemška. Zopet drugi pa trde, da je znašala produkcija vojaških letal marca v Angliji 400, v Nemčiji samo 300, Franciji in Italiji po 200, v Rusiji 700 in Zedinjenih državah 800 na mesec. Pri polni kapaciteti pa lahko izdelajo v Angliji na mesec 1000 letal, v Nemčiji samo 450, v Zedinjenih državah 2000, v Rusiji 1500, v Franciji 500 in Italiji 300. Po teh številkah jo torej kapaciteta letalskih tovarn v Nemčiji in Italiji skoraj povsem izrabljena, medtem ko se v drugih velikih, tako zvalnih demokratičnih državah in v Rusiji lahko produkcija najmanj podvoji. Številka, da je znašala produkcija vojaških letal ob začetku tega leta v Angliji 400 in da se zdaj že približuje k 600, je precej verjetna. Kapaciteta nemških in italijanskih letalskih tovarn je pa najbrž ocenjena mnogo prenizko, vendar je točna glede na to, da tovarne v Nemčiji in Italiji zaoštaajo za zmogljivostjo tovarn v drugih državah — zaradi pomanjkanja surovin. Nekateri so zračnali — kar je pač še očitnejše kakor sedanje število letal v posameznih državah, da bi morale nemške in italijanske tovarne obrabovati po 20 ur na dan, če bi hotele vzdržati sedanje razmerje letalskih sil z drugimi državami. Prav v tem tudi najdemo odgovor, zakaj je letošnje leto tako nemirno in zakaj zavisi prav od Anglije usoda sveta.

TODA ANGLEŠKA SUHOZEMNA ARMADA...

Kljub ogromnemu angleškemu oboroževanju in kapaciteti njene industrije ter finančni moči marsikdo še vedno ne zaupa v silo angleške armade. Opozarjajo predvsem na to, da je angleška suhozemna armada zelo slaba po svojem številu, ter da je angleška vojna sila odvisna le od prostovoljcev. Baje se Nemci posmehujejo angleški suhozemni vojski. Nekateri kritiki angleške politike pa trde, da je treba vse neuspehe Anglije po vojni pripisovati predvsem njenemu sistemu vojaške službe, češ, ker v Angliji ni vojaške obveznosti, je angleška armada glade na velikost imperija tako slaba, da se je nihče ne boji.

Težko je res razumeti, zakaj se Angliji niti v sedanjih najbolj kritičnih časih še vedno niso mogli odločiti za uvedbo obvezne vojaške službe. Chamberlain je pojasnjeval februarja, zakaj angleška vlada zavrača uvedbo vojaške obveznosti z naslednjimi razlogi: svetu je treba dokazati, da se Anglija lahko zaneša na prostovoljno požitrovnost svojega naroda ter da ji ni potreben pritisk: sistem prostovoljne vojaške službe budi zaupanje državljanov v vlado; že sama okolnost, da Anglija lahko vzdržuje svojo armado s samim prostovoljnim sodelovanjem svojih državljanov vpliva tako strašno, da se Angliji vojni lahko izognejo.

Ti razlogi so kolikor toliko prepričevalni, vendar ne dovolj, da bi se v Angliji čedalje bolj ne množili glasovi z zahtevo po uvedbi vojaške obveznosti. Da pa bomo razumeli še bolj, zakaj Anglija ne uvede obvezne vojaške službe, moramo vedeti, da je njena vojaška sila v resnici doslej zadostovala; doslej je vodila Anglija vedno politiko, ki je dobila zadnja leta čudno ime — politika nevmešavanja — namestu privednika »nevtralna« politika. To velja seveda za angleško vojaško nevtralnost. Angliji so imeli le defenzivno armado, za obrambo svojega otoka pred napadalci. Ker pa niso imeli skupnih mej na suhem z drugimi državami, jim je zadostovala za obrambo predvsem mornarica. Suhozemna vojska je prevzemala bolj vlogo policije. Ko so pa razdalje skrajšala letala s svojo blazno hitrostjo, so se Angliji začeli čutiti skoraj prav tako ogrožene na svojem otoku, dotlej v tako blaženi izoliranosti, kakor da jih od drugih držav ne loči več morje. Spoznali so, da so jim posledje potrebni zavezniki, morda še bolj, kakor so oni, Angliji, potrebni niti. Prejšnje čase se Angliji niso hoteli vezati na nikogar na življenje in smrt, ker to ni bilo v interesu države kot velikega trgovskega podjetja, kajti trgovec mora biti prijatelj z vsemi. Tako so se angleške vojaške meje premaknile na kontinent in za kontinent je treba pehote, ne le letalstva.

Konservativni poslanec Amery je tožil v spodnji zbornici, da ima angleška armada le 450.000 moških, medtem ko jih je L. 1914 štela 700.000. Tedaj je lahko poslala takoli na bojišče 6 divizij, zdaj je pa celo domovljivo, če bi lahko poslala v strelne jarko komaj v 4 tednih 2 diviziji, a v

dveh do treh mesecih 9 rezervnih divizij. L. 1914 je imela Anglija posebno rezervno 200.000 moških, ki jih je lahko poslala na bojišče po 6-mesečnih vajah, zdaj pa takšne rezerve nima. Vlada na očite Amerija ni odgovorila, baje ne zato, ker se je po vojni ustroj armade zelo spremenil ter da ima dandanes v letalstvu zelo močno orožje, kakršnega L. 1914 ni bilo.

GIBLJIVE JEKLENE ARMADE...

Anglija v resnici nima pehote v nekdanjem pomenu besede. Njena suhozemna vojska je šele na tretjem mestu, kar pa velja samo za pehoto, konjenico in artilerijo starega tipa. Februarja so si poslanci spodnje zbornice in novinarji lahko ogledali angleško regularno armado. Kar so videli, jih je silno presenetilo. Pehote v resnici ni bilo, videli so le strašne, gibljive jeklene armade. Vojaški strokovnjak svetovnega slovesa major Temperley je napisal v »Daily Telegraphu«, da bo ob koncu letošnjega leta, sicer maloštevilna, angleška regularna armada najpopolnejša na svetu. Do tega prepričanja je prišel, ko je videl razen tankov in oklopnih vozov tudi male oklopne avtomobile in najnovejše vzore poljskih in protitankovih topov, ki so povečini vdelani v lahkih tankih. Najpomembnejše lahko orožje angleške pehote je pa strojnica češkega patenta, najpopolnejše orožje puškarske stroke na svetu.

Od septembra se je angleška armada že zelo izpopolnila. Tedaj sta bili od petih divizij domače armade oboroženi s strojni-

cam, oklopnimi vozovi in topovi proti tankom le dve, a le zato, ker so jima ostale tri divizije prepustile to orožje. Zdaj pa ima vsaka divizija polk artilerije za boj proti tankom, dalje oddelke lahkih tankov, kar je trikrat več kakor pred septembrom. Razen tega se je število topov lahkega in poljskega topništva potrojilo.

KDO BO VZDRŽAL STRAŠNO TEKMO?

To je zdaj vprašanje... Nedavno je angleška vlada dobila pooblastilo, da lahko poveča posojila za oboroževanje od 400 milijonov na 800 milijonov funtov šterlingov. Posojila za vojne namene samo na sebi bo letos še večje od vseh državnih posojil Anglije L. 1914. Izdatki za vojne namene so v zadnjih sedmih letih petkrat večji na leto. Ali bodo druge države vzdržale tekmo z Anglijo? In ali jo bodo vzdržali Angliji sami brez inflacije? Nedvomno so se zaloge zlata v Angliji od L. 1914 pomnožile, a težko je ugotoviti, kakšna je dejanska finančna moč angleškega imperija. Zdaj dela angleška težka industrija s polno paro in velika industrijska podjetja in banke izplačujejo nezasišano visoke dividende. Pri vsem je jasno le, da bodo angleški tekmeči omagali prej kakor Angliji, če pa tekme ne bodo mogli vzdržati Angliji, je ne bo tudi nihče drugi.

Anglija ima v resnici usodo sveta v svojih rokah. Letos bo prišlo do viske napetosti v razvoju najusodnejše krize tega stoletja in morda vseh dob. Kakšen bo izid, zavisi predvsem od Anglije. S.

Olimpijske igre s smučanjem ali brez njega?

V kratkem se mora odločiti, ali naj smučanje ponovno postane del olimpijskega sporeda

Ljubljana, 8. aprila.

Ko so Nemci spravili olimpijske igre pod streho, je zanje prenehala skrb, kako bo s prihodnjimi zimskimi igrami. Položaj pa se je spremenil, ko so Japonci dali v izvedbo zimsko olimpijado. Na kongresu FIS L. 1936 so bili Nemci tisti, ki so z vsemi silami izposlovali sklep, da se bo FIS bodočih olimpijskih iger udeležila le tedaj, če se prizna tolačenje FIS v pogledu amaterske kvalifikacije smučarskih učiteljev. Ta sklep je bil tako trdno klavzuran, da je skoraj popolnoma izključeval kakršnokoli spremembo. To se je kmalu maščevalo. Zimska olimpijada na Japonskem bi bila s tem ogrožena in so zato na prihodnjem kongresu FIS v Helsinkiju isti Nemci skušali sklep z L. 1936 ovreči. Predlagali so za olimpijske tekme olimpijska amaterska določila. Ker je bil ta predlog v popolnem nasprotju s prejšnjim nemškim stališčem, je zbudil med zagovorniki smučarskih učiteljev mnogo prahu. Zlasti so bil užaljeni Švicarji, ki so šli celo tako daleč, da so njihovi delegati na kongresu izjavili, da imajo v žepu poobla-

sto svojo prireditev in so istočasno podvzeli korake, da Nemci ne bi prodrli s svojo zahtevo. Nastala je velika zakulisna borba, ki se je za zdaj končala z zmago Norvežanov. Čeprav so bili Nemci v Zokopanem precej glasni s svojo zahtevo, ni prišlo do nikakega konkretnega predloga. Zastopniki narodnih savezov so imeli zaprti ušesa in je že kazalo, da bo nemška zahteva prekasna, kajti prihodnji kongres FIS bo šele po olimpijadi...

Švicarski olimpijski odbor je prišel medtem na novo misel. Pripravil je lep spored zimskih olimpijskih iger in počakal na prihod predsednika mednarodnega olimpijskega odbora. Grof Baillet Latour je namreč prišel v Švico prejšnji teden na inspekcijo pripravljalnih del zimske olimpijade v St. Moritzu. Tam so mu predložili program olimpijskih dni in obenem zahtevali, naj mednarodni olimpijski odbor v smislu pravil zahteva od FIS, da prepove izvedbo svetovnega smučarskega prvenstva v letu 1940, ker se po pravilih v olimpijskem letu ne sme vršiti nobeno svetovno prvenstvo!

Zapadna tribuna in kabina za radijske poročevalce v Helsinkih

stilo za izstop iz FIS, če bi kongres sprejel nemški predlog.

Kongresu ni preostalo drugega, kakor da je predlog Nemčije odklonil in sicer ne morda zaradi olimpijskih iger samih, temveč zaradi avtoritete svetovne federacije, kakršna je FIS, ki pač ne more kar tako brez povoda menjavati svoje sklepe. Posledice so bile dalekosežne. Mednarodni olimpijski odbor je dva meseca pozneje enostavno črtal smučanje iz olimpijskega programa. Japonci pa so 6 mesecev pozneje vrnil mandati za izvedbo XII. olimpijskih iger L. 1940. Kakor znano, bo letna olimpijada zdaj na Finskem, mandat za zimsko igro pa so nepričakovano dobili Švicarji, seveda z okrnjenim sporedom, torej brez smučanja. In zdaj se zamislimo v položaj Švicarjev! Švica, klasična dežela zimskega turizma, je stala pred tem, da izvrši zimske olimpijske igre brez smučanja, ki je glavni činitelj zimskega turizma. Treba je bilo najti rešitev iz mučnega položaja — saj so bili baš švicarski delegati tisti, ki so s svojo grožnjo povzročili, da je bil nemški predlog, ki bi jim zdaj tako koristil, odklonjen.

V akcijo je stopila sportna diplomacija. V švicarskem tisku se je kar na lepem začela ofenziva proti okrnjeni zimski olimpijadi, ki naj bi rešila smučanje olimpijskim igram. FIS je medtem oddala izvedbo svetovnega smučarskega prvenstva Norveški, ker bi bilo sicer olimpijsko leto brez smučanja. Razumljivo je, da je bila Norveška zaradi tega silno občutljiva za razne predloge, ki so deževali iz Švice in je zahtevala garancijo od švicarske smučarske zveze in prireditelnega odbora zimskih olimpijskih iger, da smučanje ne bo v nobeni obliki na programu zimskih olimpijadi in sicer niti kot tekmovalstvo, niti kot produkcija. V poletju 1938 je švicarska zveza res dala zahtevano garancijo in je obenem izjavila, da vztraja slej ko prej na sklepih FIS kongresa v Helsinkiju. S tem je bilo črtano iz programa zimskih olimpijskih iger v St. Moritzu nameravano nadomestilo za smučanje, namreč tekme v slalomu, skoki in tekmovalstvo vojaških patrolj.

Položaj se je še bolj zamotal. V zadregi se je Švica zatekla zdaj k Nemcem, ki niso prenehali z akcijo za zapornito uvedbo smučanja kot olimpijske discipline in so zavoljo tega pripravljali sklicanje izrednega kongresa FIS, ki naj bi zadevo dokončno rešil. Norvežani so se seveda bali

Zdaj je nastal kočljiv položaj. Smučanje je kot olimpijska disciplina črtana iz sporeda, FIS pa je kljub temu še članica mednarodnega olimpijskega odbora, ker svojega izstopa še ni prijavila, kakor bi bilo logično pričakovati. Kot članica se mora torej pokoravati pravilom in ne sme oziroma ne more zavrniti zahteve mednarodnega olimpijskega odbora glede prepovedi svetovnega prvenstva FIS na Norveškem. FIS danes skoraj ne more izvršiti takega sklepa (brez kongresa sploh ne), ki bi na Norveškem prav gotovo izvalj grozno nevoljo ne le zaradi velikih pripravn, ki so že zdaj stale mnogo denarja, temveč tudi zato, ker bi to bila prva prireditev, ko mora Norveška izvršiti celoten spored svetovnega prvenstva.

Kaj torej preostaja? Nič drugega, kakor izstop iz članstva mednarodnega olimpijskega odbora. Tega pa upr. odbor FIS brez predhodnega odobrenja kongresa ne more tvegati. Edini izhod je torej, da skliče predsedstvo FIS izredni kongres, ki bi v današnjih okoliščinah brzokone zavzel stališče za povrnitev smučanja med olimpijske discipline. Saj je medtem odpadla Avstrija, ki je bila največja nasprotnica olimpijskih amaterskih določil. Potem odpade kot nasprotnik seveda tudi Švica, ki se zdaj kot prirediteljica zimske olimpijade pač ne more več orovetati za svoje, čeprav še nedavno stališče. Dokler niti sam prizadet, je namreč mnogo lažje zastopati gotovo smer — zdaj seveda... Ti činitelji in pa spremenjeno ozračje, ki je šlo vladalo na zadnjem kongresu FIS, utegnito povzročijo, da bo po vsej verjetnosti dobil mednarodni olimpijski odbor v pogledu svoje amaterske teze večino.

ŠKOTSKA

Mac je bil bilan. Od svojega prijatelja je zvedel, da je dr. Walker zelo dober zdravnik, ki ozdravi vsakega bolnika. Sel je torej k njemu, toda s prirojenjo škotsko opreznostjo ga je najprej vprašal, koliko računa za ordinacijo.

— No, je odgovoril zdravnik, za prvi obisk 10 šillingov, za vsak naslednji pa samo tri šilinge.

Mac se mu je zahvalil, vzel kl-buk in dšiel, toda ne daleč. Takoj se je zopet vrnil in vzkliknil veselo:

— Tako, gospod doktor, sem že drugič tu!

Le naprej brez miru...

30 letnica Sokola Ljubljana-Vič
Proslava bo v juliju, združena z razvitjem dečjega prapora

Vič, 8. aprila. Sokolsko društvo Ljubljana-Vič, ki spada med najdelavnejša društva v ljubljanski župi, je stopilo z letošnjim letom v svoj tridesetletni jubilej, ki ga bo svedočevalo proslava z vrsto prireditvev prosvetnega in telovadnega značaja. Kot uvod v slavnostne dni bo 6. maja t. l. slavnostni občni zbor, ki bodo na njem društveni činitelji orisali tridesetletno delovanje viškega Sokola.

Prvi početi viškega Sokola segajo v leto 1904, ko je bil ustanovljen v Rožni dolini na pobudo mladega akademika in spretnega telovadca br. Toneta Thalerja »Rožnodolski Sokol«. Žal, da se društvo ni moglo obdržati in se je ponovno ustanovil viški Sokol 1. maja 1909. Ustanovitev našega Sokola spada v dobo, ko se je na široko razmahnila narodna zavest po znanih septembrskih dogodkih v Ljubljani, ko je nedolžna kri Adamiča in Lundra močila ljubljanske ulice.

Dne 1. maja 1909 so se zbrali viški možje in fantje v staroznani Bobenčkovi gostilni na Glincah na ustanovnem občnem zboru. Soglasno so izvolili za s. a. roste br. Josipa Tribuča, za podstarosta br. Frana Bočarja, za načelnika pokojnega brata Slavka Novaka, za tajnika br. Avgusta Praprotnika, v odbor pa so bili izvoljeni bratje Janez Gašperin, Ivan Ropret, Jože Lobj, Viktor Jeločnik, Milko Jesih, Peter Vovk, Jože Drnovc, Miha Jeločnik in Ferdo Balja. Že v prvem letu se je Sokol kljub zaprekam močno razmahnil in priredil 5. septembra istega leta sijajno uspešno telovadbo ob veliki udeležbi sokolstva in občinstva. Svoje delovanje je razširil tudi v bližnjo okolico in ustanovil svoj odsek v Notranjih gorah 1. maja 1910, ki se danes krepko deluje kot sokolska četa matičnega društva Brezovica pri Ljubljani. Do svetovne vojne se je društvo letno uspešno razvijalo in ravno na dan 26. julija 1914, ko bi moralo društvo prirediti z vsemi odseki javno telovadbo, je izbruhnila svetovna vojna, ki je namah ustavila sokolsko delo. Bratje so morali v bratovorno vojno, mnogi so se prebili v dobrovoljno legijo in pomagali rušiti tiho zgradbo Avstro-Ogrske.

Po končani vojni se je društvo močno dvignilo in pričelo takoj z delom. Že 22. decembra 1918 je bil redni občni zbor in je bil izvoljen za starosta br. Janez Gašperin, za načelnika br. Albert Derganc. S telovadbo se je pričelo po novem letu 1919 v ljudski šoli. V tem letu je društvo proslavilo 10letnico obstoja z velikim župnim zletom 7. septembra. Velikostna proslava je dala nasprotnikom povod, da je moral Sokol iz šolske telovadnice na cesto. V tem kritičnem času so se pobrigali za obstoj društva bratje Praprotnik, Gašperin, Thaler, Lobj, Jeločnik, Golob in mnogi drugi, ki so leta 1920 ustanovili društvo za zgradbo doma in kupili hišo pri pošti kjer se je pričela v juniju 1920 dvigati pomembna stavba sokolskega doma. Interneta otvoritev je bila 4. decembra 1920 s slavnostno predstavo »Naša kri«, slovesna otvoritev pa je bila 5. junija 1921. Z otvoritvijo doma se je pričela za društvo nova doba. Mimo telovadbe se je gojila tudi prosveta, predvsem je bil najbolj agilen gledališki odsek, ki je skoro

vsak mesec uprizoril po dve predstavi. Leta 1925 je društvo dostojno proslavilo 15letnico obstoja z razvitjem članskega prapora, ki mu je kumovala pokojna sestra Amalija Zorčičeva. Leta 1926 je katastrofalna poplava napravila na domu ogromno škodo in uničila mnogo dragocenega inventarja. V letu 1927 se je ustanovil pod vodstvom br. Milka Krapeža gospodarski odsek, ki si je nadel nalogo sanirati dolg na domu.

Impozantna je bila proslava 20letnice 15. septembra 1929 z župnim zletom ob veliki udeležbi sokolstva in narodne vojske, ki je nastopila na zletu. Po reorganizaciji jugoslovenskega sokolstva 5. decembra 1929 z ustanovitvijo Sokola kraljevine Jugoslavije je nastala tudi za viškega Sokola nova doba. Delovanje se je razmahnilo, ustanovila se je leta 1933 sokolska četa v Kozarjah, ki pa je leta 1935 z nastopom novega režima, saj so jo vodili ljudje, ki jim je bila sokolska ideja povsem tuja, likvidirala. Nadvse sijajna je bila proslava srebrnega jubileja 1934, ko je dobil naraščaj svoj prapor, ki mu je kumoval Nj. Vis. prestolonaslednik Peter, naš sedanjí ljubljani vladar. V dobi tako zvezne konjunktore je prišlo v naše vrste mnogo članstva, ki pa je leta 1935, ko je prišel nov režim, kmalu odpadlo. Društveno uprava je pričela s temeljitim čiščenjem in tako imamo danes v jubilejnem letu v svojih vrstah samo tisto, kar je preželo resničnega jugoslovenskega in sokolskega duha. V okviru sokolske Petrova petletnice si je društvo začrtalo obširen program, ki ga je deloma že izvedlo, deloma pa ga bo v prihodnjih dveh letih. Leta 1938 je bil saniran sokolski dom s pomočjo brezobrestnega posojila Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, v načrtu pa je ustanovitev sokolskega doma in nakup novega telovadišča, ki ga je društvo izbrubilo leta 1938 z zidavo nove meščanske šole. Gospodarski odsek je že izdelal načrt za nakup telovadišča in pozivamo vse brate in sestre, kakor tudi prijatelje društva, da nam pri tem delu vsestransko pomagajo. Zaradi izgube letnega telovadišča bomo morali svojo proslavo prirediti na telovadišču Ljubljanskega Sokola, ki nam je telovadišče brezplačno odstopil za naš jubilej.

Društveno načelnikstvo in uprava sta soglasno sklenila, da bo proslava 30letnice obstoja po nastopnem sporedu: 6. maja letos slavnostni občni zbor v Sokolskem domu, 2. julija otvoritev sokolske razstave in poklonitev člansva naraščaja in deca na grobovih umrlih bratov in sester na viškem pokopališču, 5. julija slavnostna predstava na prostem, 8. julija telovadna akademija na telovadišču Ljubljanskega Sokola, 9. julija na glavni slavnostni dan dopolnila skupnje, popoldne sprevid z Vič po mestnih ulicah na telovadišče, razvitje dečjega prapora in javna telovadba.

Vabimo vse bratske edince, da se udeležijo našega jubileja v polnem številu in nas tudi gmotno podpre, da bo prišlo društvo do lastnega, prepotrebne telovadišča. Bratje, sestre, naraščaj in deca, vsi v telovadnico zbor, da bo naš jubilej uspel čim veličastnejše. Le naprej brez miru. —

J—H—

z vso ljubemijo in nesebično poštovanostjo odklenila sokolske organizacije. Starosta br. dr. Jan Podlipny je stal na čelu COS polnih 17. let. Tik pred svetovno vojno 19. marca 1914 je umrl v Pragi. Sokolstvo mu je priredilo veličasten pogreb. Za sokolstvo si je pridobil neverjenih zaslug in ponesel čast sokolskega imena tudi v tujino. V dnevi 9. in 10. junija 1889 je tekmovalna vrsta čeških Sokolov pod njegovim vodstvom tekmovala na slavnostnih francoskih gimnazijah v Parizu in si pridobila 1. mesto. Posamezniki pa so zasedli 1. do 9. mesto, 11. in 12. V Prago so se vrnili z 11 nagradami. V znak priznanja so češke žene in dekleta poklonile COS sokolski prapor, ki ga danes hranijo v muzeju v Tyrševem domu.

Novoustanovljena COS je štela 1889 na Češkem 157 društev, na Moravskem 28 in v Sleziji 1 društvo, skupno 186 edinic, ki so šteli 21.740 pripadnikov. Lastnih domov je imelo 10 društev, stavbni sklad poedinih društev pa je znašal 71.054 zlatih

»Celjski grofje« na trboveljskem sokolskem odru

Uprizorjeni so bili v proslavo 30 letnice Sokola v Trbovljah

Trbovlje, 6. aprila. V soboto 1. aprila je praznovalo naše Sokolsko gledališče trideset let obstoja. Za proslavo tega lepega jubileja so igrali dramo B. Krefta »Celjski grofje«, katera se nedvomno uvršča med najboljše stvaritve moderne slovenske dramatike. Izбира se je posrečila tako glede kvalitete dela, kakor vsled neke paralelnosti, ki jo človek občuti med borbo naših davčnih prednikov kmetov proti celjskim mogočim za svojo obstoj, in ono naših igralcev pred 30 leti za pravico izpovedi svoje materinske besede in za obstoj gledališča. Številno občinstvo, ki je skoraj do kraja napolnilo dvorano, je da o večeru takoj slavnostno obeležje in opaziti je bilo veliko nekdanjih igralcev, sokolski orkester je odigral državno himno, nakar je sledil govor br. Paternosta, sedanjega načelnika drame, v katerem je prikazal rast in delovanje gledališča.

Režijo je vodil br. Rak, ki je dober režiser, energičen in od očen in videlo se je, da se je zelo potrudil. Bil je točen interpret avtorjevih navodil in pripomb in ni poskušal vnesti v igro kakšno osebnostno noto. Preveč pa pušča igralcu svobode, kar je bilo opaziti zlasti pri gvardijanu. Ta značaj, kjer je Kreft sam preveč nerahločen, je bil vzbujal vtis pristranosti in negacije estetskega čuta. Figurale kompozicije so se mu posrečile in so bile smiselno izvedene, moral pa bi še malo popaziti na brezbizno znanje vlog: seveda čutim, da se bo ma o ironično nasmejal. — Spored je navajal, da so bile dekoracije izvršene po avtorjevih navodilih; dvomim pa, da bi se avtor še enkrat odločil za nje. Vse se je zdelo nekam puščobno in dolgočasno, morda zaradi splošne sivine in ni bilo nobene skladnosti med živo pisanimi obdali in sivimi stenami. Upoštevanje niso bile male dimenzije odra, kar je povzročilo nesorazmerje med preobširnimi stopnicami ob straneh, kjer bi kazalo vsaj ograjo spraviti v sklad z gotskimi vhodi in

goldinarjev. Največja župa je bila Vzhodnočeška s 30 društvi in 2811 člani, najmanjša pa Havličkova s 6 društvi in 63 člani. Matično društvo Pragi Sokol je imelo 1212 članov. COS je imela v gotovini 617 zlatih goldinarjev, danes pa je vreden Tyršev dom, kjer ima COS svoje prostore 25 milijonov Kč. COS šteje danes po odsepih sudetskega ozemlja, Slovaške in Podkarpatske Rusije in dela, ki je prišel pod poljsko oblast: 45 žup, 2557 društev, 188 odsekov in 8 telovadnih krožkov. Članov šteje 228.107, članic 105.790, naraščajnikov 46.862, naraščajnic 47.615, moške deca 107.359, ženske deca 127.011, skupno 633.274 pripadnikov. S spojitvijo delavskih telovadnih enot, ki so korporativno prijavile vstop v sokolsko organizacijo pa se je število pripadnikov zvišalo na okroglo 790.000 pripadnikov.

Skromni so bili začetki COS, svojo pisarno je imela v odvetniški pisarni staroste br. dr. Podlipnega danes pa razpolaga s milijonskim premoženjem, ki si ga je češko sokolstvo zbralo z lastnimi sredstvi. Čestitamo bratski COS k njenemu polstoletnemu jubileju z iskreno željo, da bi tudi češkemu sokolstvu zasijala v najkrajšem času lepša bodočnost. Na zdar! —at.

Radioprogram

Nedelja, 9. aprila.

8: Pihalni kvartet, vmes plošče. 9: Napovedi. 9.05: Vsakemu nekaj (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. 11.30: Koncert, Sodelovali bodo prof. M. Lipovšek in povečani radijski orkester. Dirigent: Šijanec. 13: Napovedi. 13.20: Kar želite dobiti (plošče po željah). 14: Otroška ura: Nastop otrok (vodi Slavica Vencajzova). (oddaja prekinjena od 14.30 do 17. ure). 17: Kitarski trio. 17.45: Plošče. 18: Velikonočne pesmi: Radijski komorni zbor in radijski orkester. Dirigent: Šijanec. 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Istočasno praznovanje velike noči v stari cerkvi, pomembno delo za zjedinenje cerkva, delo enega Balcanca (dr. Moca Stojkov iz Beograda). 19.50: Koncert komornega tria. 20.30: Koncert vojaške godbe. Dirigent: višji vojaški kapelnik Ferdo Herzog. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Velikonočna oddaja za izseljenke. Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 10. aprila

9: Napovedi. 9.05: Na izlet! (plošče). 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franciške cerkve. 9.45: Verski govor (prof. Filip Terčelj). 10: Godalni oktet J. H. Squire (plošče). 10.15: Tercet Stritar poje narodno ob spremljevanju harmonike (g. Stanko). 11: Za boljšo voljo (plošče). 11.30: Koncert Gregorčevih skladb. Sodelujejo: Slovenski vokalni kvintet in povečan radijski orkester. Dirigent: Janko Gregorč. 13: Napovedi. 13.20: Tamburaški orkester (vodi A. Karmelj). 14: Otroška ura (Manica Komarova). Oddaja prekinjena od 14.30 do 17. ure. 17: Kmet, ura: Perutinarstvo v Sloveniji (inž. Greif Anton). 17.30: Bežigradski pevski zbor, vmes Cimermanov kvartet. 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Glasbeni obraz Josipa Marinkoviča (dr. Miloj Milčević, profesor iz Beograda). 19.50: Klavirski koncert ge. Jadrice Štrukelj-Požnelove. 20.30: Kovačev študent — Veseloliga z godbo in petjem. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Veseli trije. Konec ob 23. uri.

Torek, 11. aprila.

12: Valčki in polke (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Radijski šramel. 14: Napovedi. 18: Angleške narodne pesmi poje Ethel Lewis, pri klavirju prof. Lipovšek. 18.40: Nekaj vzgojnih nasvetov (dr. Stanko Gogala). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Predavanje in speke, drž. odbrane. 19.50: 10 minut zabave (Fr. Lipah). 20: Kvartet mandolin. 21: Massenet: Manon (prenos iz Rima), odmoru poročila. Konec okrog 23.30 ure.

Sreda, 12. aprila.

12: Šramel »Škrjanček«. 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Operetni drobci (plošče). 14: Napovedi. 18: Mladinska ura. 18.40: Zagorje danes (Arnost Adamič). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Moč in življenjski pomen tradicije (dr. Karel Ozvald) Ljubljana. 19.50: Koncert komorne glasbe. Sodelujejo: Ksenija Kušej (sopran), Ali Dermalj (violina), Bogomir Leskovic (cello), Marjan Lipovšek (klavir). 21.15: Melody jazz. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije Emone. Konec ob 23. uri.

Četrtek, 13. aprila.

12: Zvezde in zvezdniki (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Okrogli napavi, veseli odmevi (plošče). 14: Napovedi. 18: Koncert radijskega orkestra. 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.30: Nacionalna ura: Predavanje saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. 20: Pevski koncert. Sodelujeta Ado Darian in radijski orkester. 21: Simfonijski orkester iz Filadelfije. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Maensek). Konec ob 23. uri.

Petek, 14. aprila.

12: Po naših logih in gajih (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Opol-danski koncert radijskega orkestra. 14: Napovedi. 18: Ženska ura: Pevska zbirka Vide Taurerjeve (prof. Silva Trdina). 18.20: Reprodiciran koncert komorne glasbe. 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ivan Franjo Bjondović z Hvara — diplomat, romanopisec in zgodovinar (dr. Grga Novak iz Zagreba). 19.50: Zanimivosti o izseljenih (Jože Premrov). 20: Samospevi Marije Rajhove, harmoniko igra Rudolf Pilič. 21: Koncert slovenskih skladateljev (radijski orkester). 22: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

Sobota, 15. aprila.

12: Akustični kaledoskop (plošče). — 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Akustični kaledoskop (plošče). 14: Napovedi. 17: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjin! gosmi. Povest v nadaljevanjih; b) Gašperček. 17.50: Pregled sporada za prihodnji teden. 18: Za delopust, igra radijski orkester. 18.40: Organizacija našega tujskega prometa. (g. Gofko Pippenbacher). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Zagrebški igralci iz Beograda. 19.50: Plošče. 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Veseli valčki krog. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Za dober konec, igra radijski orkester. Konec ob 23. uri.

Angorske lisice

Angorskim mačkam so se pridružile zadnje čase še angorske lisice. To je rejski uspeh norveških krznarskih farm, kjer se je posrečilo vzrediti novo vrsto lisice s križanjem, kakor so nedavno zredili drage platinaste lisice. Prva koža angorske lisice, ki jo je poslala neka lisijca farma iz Hitre v Trondheim, je vzbudila senzacijo. Temu krznu prerokujejo veliko bodočnost. Angorska lisica, ki veča kakor platinasta lisica za eno tretjino srebrne lisice, ima nežno sivomodro diako, spredaj pri koki pa povsem belo. Prve kože angorske lisice so seveda precej drage, eno so prodali za 1000 norveških kron ali v našem denarju okrog 10.000 din.

V 24 urah čez Ocean

Soproga ameriškega prezidenta Roosevelta je te dni kumovala pri krstu najnovejšega ameriškega prekomorskega letala »Junkers Clipper«. Letalo je določeno za prekomorski promet med Ameriko in Evropo. Za vožnjo med obema celinama bo rabilo samo 24 ur.

Poljsko sokolstvo in dogodki zadnjih dni

Resolucija, ki jo je sprejela Zveza poljskega sokolstva 26. marca 1939

Zveza poljskega sokolstva je imela 26. marca sejo ob navzočnosti vseh članov starešinstva in zastopnikov žup. Na tej seji je bila soglasno sprejeta nastopna resolucija, ki jo prinašamo v prevodu:

»V prelomnem zgodovinskem trenutku, ko gotova agresivnost podreja nove države pod svojo voljo, smatra odbor Zveze poljskega sokolstva kot obvezno, da:

1. Ugotovi, da je ves poljski narod z neizmirljivo voljo odločen, da bo branil do zadnje kaplje krvi vsako ped poljskega ozemlja in poljske pravice. Pravtako se bo upri z vsemi močmi kakršnim koli posegom na samostojnost poljske politike. Poljsko sokolstvo smatra za svojo načelno obveznost, da mora najučinkoviteje sodelovati s poljsko vojsko na tem, da ves narod pripravi na boj. Neodvisno od tega poziva Zveza poljskega sokolstva vse brate in sestre in vso Poljsko, naj se združijo v močno moralno in bojno falango, ki bi nastopili proti vsakemu napadu na nedeljivost in celoto poljske države. Kakršnekoli poizkuse bilo z orožjem, bilo po diplomatski poti na ozemlju Gdanska ali Vrhodne Malopolske bo poljska falanga smatrala za casus belli.

Pol stoletja česke obce sokolske

Ta pomembni jubilej so proslavili češki Sokoli tiho in skromno

Bratje češkoslovaški Sokoli so namerali v letošnjem letu svedočati proslaviti 50letnico ustanovitve Češke Obce Sokolske, ki je bila ustanovljena 24. marca 1889. Prilike, ki so nastale v zadnjem mesecu na Češkem, so seveda proslavo tega jubileja povsem onemogočile. Jubileja so se spomnila vsa sokolska glasila in napredni listi, ki so v daljših člankih poudarili ta pomembni jubilej.

Tudi nas jugoslovenske Sokole veže čut dožnosti in bratske ljubezni, da se spomnimo tega jubileja. Ko je br. dr. Miroslav Tyrš ustanovil leta 1884 prvo sokolsko župo, so njegovemu zgledu kmalu sledila ostala društva na Češkem in Moravskem, ki so se združila v sokolskih župah. Da se doseže povezanost med temi župami so sklenili zastopniki teh žup ustanoviti skupno vrhovno vodstvo, ki naj bi se imenovalo Češka Obec Sokolska. Prvi pripravljani sestanek za ustanovitev COS je bil poverjen kot najstarejšemu in najmočnejšemu društvu na Češkem, Praskemu Sokolu, ki je sklical 28. septembra 1888 sestanek župnih delegatov in sta bila na njem soglasno sprejeta predloga, da se ustanovi COS n da se češko sokolstvo udeleži tekme s francoskimi gimnasti v

Parizu. Sestanek je vodil br. dr. Engel iz Benešova, poročevalec pa je bil mladi akademik br. Josip Scheiner. Brat dr. Karel Pippich je v daljšem govoru poudaril pomen COS za vse sokolstvo na Češkem in Moravskem. Sestanek župni delegatov je odobril pravila, ki so bila predložena deželni vladi v potrditev in jih je tudi potrdila 5. novembra 1888.

Ustanovna skupščina COS je bila v dvorani Praskaškega Sokola 24. marca 1889 v navzočnosti 207 župnih delegatov. Zborovalce je pozdravil v imenu pozvanih delegatov br. dr. Jan Podlipny. Za predsednika zbora je bil izvoljen br. svarc iz Plimja, v pripravljalnem odboru pa so bili bratje dr. Rud. Bily, dr. Tomaž Černy, dr. J. Scheiner in dr. Jan Podlipny. Pri volitvah predsedništva so bili soglasno izvoljeni za starosta br. dr. Jan Podlipny, za tajnika br. dr. J. Scheiner in Jan Křen, za načelnika br. Franta Čížek, za podnačelnika br. Franta Kožíšek, za blaginika br. Josip Kettner, v upravo pa še br. dr. Josip Zelenka, Jul. Enders, Bohuš Rieger in Karel Vaniček, brat dr. Jindř. Vanička, kasnejšega načelnika COS. Za češko sokolstvo je bila velika sreča da sta bila na čelu COS br. dr. Podlipny in br. dr. Scheiner, ki sta se

»Navihanka« na jeseniškem sokolskem odru

Jeseničani bi lahko nastopili z njo tudi na večjem odru

Jesenice, 7. aprila

Jedva je bila Gregorčeva opereta »Eri-ka« odložena z repertoarja, so jeseniški Sokoli že vzprijeli zopet novo opereto, ki je dosegla časten in lep uspeh. Če pomislimo, da je bilo za študij časa komaj dober mesec, ne moremo prehvaliti poštvalnega dela vsega ansambla. Opereta je dosegla tako velik uspeh, da bi se Jeseničani lahko pokazali z njo tudi na večjem odru. Orkester, zbor, solisti in balet, vse je bilo odlično naštirano, predvsem pa je briljirala v vlogi »Navihanka« Sally zelo ljubka s. Tatjana Gostiševa. Njena igra in plesi so bili na višku. Vloga je kakor pisana zanjo. S svojo neprisiljeno in lahkonogro je vzbujala zaporedoma veselje in smeh med občinstvom, ki jo je z nenehajčim ploskanjem vedno znova prisililo, da je svoje točke ponavljala. Take »Navihanke« bi bilo lahko vsega celo kakšno poklikno gledališče. Vlogo Bessi je elegantno podala sestra Berta Razingerjeva. Njena igra je mirna in fina, predvsem pa jo odlikuje priklupna odrska pojava in lep sopran. Pevski, ki se odlikujejo že same po sebi z mehko melodioznostjo, so z njenim petjem pridobile na lepoti. V vlogi Freda nas je ugodno presenetil brat Lovro Humer, ki se je v »Navihanki« izkazal kot dober pevec in igralec, mnogo boljji kakor v »Eri-ki«. Naklonjenost občinstva si je pridobil posebno v drugem dejanju z lepo zapeto arijo, za katero je bil nagradjen z velikim aplavzom. Brat Merlak je vlogo Andyja odlično rešil. Fin v fraku in livreji, si je svoje simpatije pri občinstvu to pot še povečal. Odkril smo v njem tudi gibčne plesalca, saj je v duetih s Sally bil deležen z njo viharjih ovacij.

Tovarnarja Webstra in njegovo ženo sta kreirala br. Klavora in sestra Merlakova. Oba sta vzbudila salve smeha, saj je br. Klavora odlično, priljubljeno igralce, sestra Merlakova pa je bila naravnost sijajna, sitna, stara milostiva. Brat Vister nam je kot Moretti pokazal starega izveževalca grofa tako dobro, da nam je žal, da njegova vloga ni daljša. Brat Pogačnik je bil kot Jeanjoi sicer dober vendar smo ga videli že boljše, iz česar sklepamo da se v to vlogo ni mogel posebno živeti. Njegovo partnerico je igrala sestra Petričeva, ki bi si jo želeli nekoliko glasnejšo in izrazitejšo. Brat Razinger, ki se je izkazal kot dober pevec, bratje Ogrin, Potrato, Dušan Humer, Ovsenek, Gašperin in drugi vsi so bili prav zadovoljivi.

Režija je bila v večjih rokah br. Klavore. Tempo igre je bil vobče dober, le v tretjem dejanju malo prepočasen. Zbor je bil dovolj živahen, a razmeroma neoklemljen, kar je pa treba pripisati močnemu

orkestru, ki je štel to pot nič manj kot 34 mož. Izborjen dirigent je brat Kleč. Njemu gre posebna hvala in priznanje in potem njega celokupnemu orkestru. Vse baletne točke solistov in baletni zbor je nastudiral sestra Boža Černičeva. Balet je v »Navihanki« posebno ugajal, vse točke so bile izvajane skladno in elegantno, k celotni silki pa so pripomogle tudi krasne obleke.

»Navihanka« je češka opereta Jare Beneša. Za amaterski oder je brez dvoma težka, zato je uspeh na jeseniškem sokolskem odru tem večji, kajti vzprijetev nikakor ni bila diletanška. »Navihanka« se odlikuje po krasnih melodijah, finem humorju in veselih scenah, ki gledalce niti za hip ne izpušče iz napetega zanimanja.

Premijera in repriza sta se vršili 1. in 2. aprila.

Prihodnja predstava bo na velikonočni ponedeljek ob pol treh popoldne.

Sokolskemu taboru

Bratje Sestre!

Čim resnejši je čas, tem večje je naše zupanje v življenjsko moč našega naroda, ki smo mi Sokoli in Sokolice, naraščaj in deca njegov sestavni del. Ves narod kliče pod sokolske zastave: Pridite vsi! Zavejte vas bratska srca! Zdržimo se složno v prostovoljno narodno vojsko!

Sokolska neprekinjena delavnost je neusahljiv vrelc svežosti in mladosti, zavesti in odpornosti, poštivanja in bratske ljubezni. Tako utrjujemo v nesebičnem prizadevanju temelje svoje domovine.

Sokolstvo je izraz narodne volje in njegove pravice do svobodnega življenja.

Domovino so nam priborile neštivilne žrtve vse od Kosova do sedanosti — to je polnih 550 let. Sokolstvo hoče in mora v vseh okolištinah in za vsako ceno čuvati in braniti to krvavo daritev dolgi in težkih stoletij. Grobovi nas pozivajo k ponosu in zavednosti.

Stojmo mi vsi, ki se ponašamo s sokolskim imenom, v stalni pripravljenosti in v povečani delavnosti po vseh predelih naše zemlje! Vsa Jugoslavija je naš dom!

Ostanimo ena duša in eno srce, ena junaška volja in ena tvorna moč za čast in veličino, za srečo in slavo kralja, naroda in Jugoslavije!

Zdravo!

Ljubljana, 2. aprila 1939.

Medžupni odbor

Žup dravske banovine

Ljubljana potrebuje velik stadion

Kako bo urejeno zletišče v Tivoliju

Ljubljana, 8. aprila. Ljubljana še nima dovolj velikega stadiona za večje sportne ali telovadne prireditve, ne glede na to, kdo jih prireja. Premalo je prostora za gledalce in pretežno so tudi telovadnice. Prav zaradi tega je pripravljanje večjih prireditev skoraj nerešljivo vprašanje. Četudi prireditelji najdejo prostor, ki je seveda le začasen, je prireditelj ogrožen zaradi prevelikih stroškov za ureditev prostora.

To se je izkazalo zopet ob tej priliki, ko Ljubljanski Sokol pripravlja sokolski zlet v proslavo svoje 75letnice. Prireditelji so sicer rešili vprašanje zletišča, kar bo pa zahtevalo velike stroške in zletišče kljub vsemu ne bo tako prostorno kakor bi želeli. Pravimo, to se je izkazalo ob tej priliki, kajti velik stadion ni potreben le Sokolom, in ob drugi priliki, ko bo prireditelj večjo prireditev kdo drugi, bo naletel na enake težave; nimamo primerne stadiona, kakršnega bi morala imeti Ljubljana, ki šteje z bližnjo okolico 100.000 prebivalcev in kjer je zelo razvito življenje telesno kulturnih društev. Velika sportna igrišča v mestih predpisuje že zakon. V Zagrebu in Beogradu je to vprašanje že rešeno. V programu za novi ljubljanski regulacijski načrt je določeno da bo stadion nekje med Savljami in Klečami. Prostor še ni točno določen. Zdjaj je še težko reči, kdaj bo Ljubljana dobila stadion, vendar bi ga morala dobiti čim prej. Samo po sebi se razume, da bo imelo mesto velike koristi od stadiona. Velike prireditve na stadionu bodo privlačile v mesto številno množico ter bodo tako povzročile tujski promet. To pa seveda ni edina korist stadiona za mesto.

Ljudje se zelo zanimajo, kako se je posrečilo rešiti ljubljanskemu kolu vprašanje zletišča. Gradbeni sk zletnega odbora je imel poseben sk nalogo. Na prvi pogled je morda enostavno. Zletišče ne izbrali zopet prostora ob Linhartovi ulici? Odsek je proučil to vprašanje. Račun je pokazal, da bi

ureditev zletišča ob Linhartovi ulici veljala 2.400.000 din. Za naše razmere ogromna vsota, ki je pač ne zmore nobeno društvo. Zletišče bi sicer tam nudilo prostora za 30.000 do 35.000 gledalcev, vendar bi dohodki ne krili izdatkov, četudi bi bile oblačilnice v bežigrajski gimnaziji in bližnji vojašnici.

Odločiti so se morali za ureditev zletišča na letnem društvenem telovadšču v Tivoliju. To telovadšče sicer obsega po površini s prednjimi vrstami vred približno toliko prostora kakor bežigrajski stadion, vendar ni bilo tako lahek rešiti vprašanja čim bolj racionalne ter popolne izrabe vsega prostora, da bodo tribune nudile čim več sedežev in stojišč gledalcem, telovadšču samo pa čim številnejšim telovadcem. Pri tem je bilo treba določiti tudi dovolj vhodov in izhodov, razporejenih tako, da se lahko zletišče čim prej napolni in sprazni ter da imajo telovadci nanj lahek dostop. V tem zvezi je seveda še vprašanje garderob in drugih stranskih prostorov, bifejev in stranišč ter godbenega paviljona. Na okrog 18.000 m² prostora je treba urediti zletišče za velik zlet, za kakršnega bi potrebovali velik stadion. Glavni stadion v Ljubljani bo moral imeti okrog 150.000 m² površine, kar dokazuje, kako težko nalogo je imel gradbeni odsek.

Telovadšče samo na sebi bo 83,25 m dolgo in 62,90 m široko. Projektant je računal s slehernim centimetrom in prava umetnost je, da se mu je posrečilo projektirati telovadšču za nastop 3.100 telovadcev. Pri normalnem razstopu 1,85 m lahko nastopi le 1.610 telovadcev, toda na križišču diagonal je še po ena značka da se razvrsti še 1530 telovadcev.

Na severu, zahodu in jugu bo obkrožal telovadšče po 4 m širok pas, na vzhodu pa meter širok. Od obkrožene ceste bo ločen z 1,10 m visoko ograjo iz tramčev. Obkrožna cesta je pred severovzhodno in južno tribuno po 4 m široka, pred glavno, ki bo postavljena na severozahodni strani, pred portalnim vhodom, pa 6 m.

Na glavni tribuni bo 4.597 sedežev, v 25 ložah ob nji pa 240 skupaj 4.837. Na severni tribuni ob kopališču Ilirije bo 4.080 stojišč; na vzhodni, vzdolž železnice, članski tribuni bo 5.040 stojišč in na južni, ob poslopju bivšega kina, bo 676 sedežev in 3.300 stojišč. Vseh prostorov za gledalce je torej 17.933, ali 5.513 sedežev in 12.420 stojišč. Niso pa računana stojišča ob tribunah. Zletišče bo torej lahko nudilo najmanj 18.000 gledalcem prostor, ali okrog 3.000 več kakor pri zadnjem zletu. Stroški bodo znašali okrog 900.000 din. Zdjaj je les 35% dražji kakor je bil prejšnja leta, pomisliti pa moramo, da bodo porabili 600 m³ tramov in 800 m³ plohov in desk.

Vhodi bodo štirje, med njimi dva nova. Severni ob kopališču Ilirije, nov, bo služil gledalcem polovice glavne in vse severne tribune. Dohod k ložam nad glavno tribuno bo skozi portalni, sedanjí glavni vhod. K ložam bo držalo dvojje stopnišče v višino, kakršno dosega dvonadstropna hiša. Ob severni tribuni bo tudi godbeni paviljon. Zahodni vhod, tudi nov, bo v kotu med Lattermanovim drevoredom in poslopjem bivšega kina. Služil bo gledalcem polovice glavne tribune in vse južne. Južni vhod, med železnico in kinom, bo služil gledalcem članske tribune in telovadcem. Izhod za telovadce bo na zahodni strani, vhod pa pri južnem vhodu. Zato bosta ta vhoda po 8 m široka, da bodo telovadci lahko korakali v šestnajstestopih.

Članstvo se bo zbiralo na velesjemu, kjer bodo garderobe, formiralo pa v drevoredu, ki drži proti gradu. Zato bo moral biti Lattermanov drevored zaprt. — Ob zahodnem in severnem vhodu bosta postavljena visoka stolpa za fotografije.

Projektant je moral razen načrta tudi napraviti statistični račun, da bo ves les dovolj močno dimenzioniran. Po projektni krivdi se ne more pripetiti nobena nesreča. Za statično izračunavanje konstrukcijskega lesa je vzeta pri tribunah s sedeži koristna obtežba 400 kg na m², pri tribunah s stojišči pa 500 kg m².

Razen del na zletišču bodo imeli tesarji precej dela tudi na velesjemu, kjer bodo morali urediti oblačilnice in umivalnike. Rok za vlaganje ponudb za razpisana dela je bil do 20. marca. Ponudbe je poslalo 6 podjetnikov. Delo bo moralo biti gotovo čez dva in pol meseca.

Iz Poljčan

— Vranični prisad v dvorcu posestnika Slovska Franca v Novakah se proglašja prestalim.

— Javna dražba za dobavo in vožnje gramozna na banovinske ceste za 1. 1939-40 se bo vršila 20. aprila ob 9. dopoldne v občinski posvetovalnici v Sl. Bistrici za vse odseke cestnega sodnega okraja Slovenska Bistrica.

— Iz občinske pisarne. Plemeniti žrebel v svrhu pripuščanja se nahajajo: pri plemeniki postaji Pragersko dva lipčanca, pri posestniku Renčniku Alojzu v Račah pa medjimurec in noričan. — Opaža se, da letajo psi prosto naokrog kljub temu, da je

v občini objavljen strogi pasji zapor. Lastniki takih psov se bo brezpogojno prijavilo oblasti zaradi kazenskega postopanja. Hkratu se opozarja vsi lastniki psov, da morajo v smislu pravilnika prijaviti do 15. aprila vse pse pri občini in plačati predpisano takso. Ob prijavi, ki jo je izvršiti plemenito si je nabaviti tudi pasjo znamko za leto 1939. Kdor bi psa ne prijavil do omenjenega roka, je kazniv po pravilniku. — Naročniki krompirja se obveščajo, da se bo krompir nabavil tokom tega tedna, o čemer bodo pravčasno obveščeni. Cena krompirja bo okrog 1.— din za kg.

— Vesele in zadovoljne praznike želimo vsem našim naročnikom Slovenskega Narodca. Pri tej priliki pa vabimo tudi druge, da si naroče na najstarejši slovenski dnevnik, ki vas bo vsestransko zadovoljil, s tem, da vas bo sproti informiral o najvažnejših svetovnih in domačih dogodkih.

— Iz Sokola. S telovadbo vseh oddelkov se bo po praznikih nadaljevalo. Telovadci naj se priprave na posameznih vaditeljih. Zdravo.

Prekmurski otrok — sezonski delavec

Žalostne, kričeče so razmere, v katerih dorašča prekmurska mladina

Ljubljana, 8. aprila.

Letos kakor tudi že prejšnja leta so izdajali v Prekmurju občinski uradi šoloobveznim otrokom poselske knjižice. V teh knjižicah pa so večkrat neresnični podatki. Otroci namreč rabijo knjižice za prijavo na sezonsko delo, kjer pa premladih, to je otrok, rojenih po 1. 1925, ne sprejemajo. In tako se otroci ali njihovi starši v sili za leto ali dve zlažejo.

Učitelji, ki živijo med ljudstvom nam opisuje razmere, v Prekmurju in na sezonskem delu. Prav je, da otroci zaslužijo za obleko in druge stvari, morajo pa biti, če odhajajo na sezonsko delo, dovolj močni in stari. Položaj prekmurskega kmetja je dovolj bidek in težak, temu ne more nihče oporekati. Saj mu slaba prometna sredstva onemogočajo prodajo skoro vsakega pridelka. Trgovska središča so zelo oddaljena. Mursko Soboto in Dol. Lendavo zalagajo bližnje vasi. Drugam se pa skoro ne da nič prodati. Povrhu so pa občinske

in druge ceste ravno v času, ko bi se dalo največ prodati, to je spomladi in jeseni, skoro neprehodne, za vozove pa popolnoma nerabne. Tako Prekmurci ne morejo prodati drugega, kakor jabolka in jaja. Jabolka pa tudi ne rade vsako leto in ko-koš znesne največ eno jajce na man. Nujno bi bilo, da se v Prekmurju ustanove tudi zunaj po vaseh zadruge, ki bi prevzele nakup in prodajo vsaj teh dveh produktov.

Zaradi slabega položaja kmetja starši komaj čakajo, da otrok odide kam v službo, da vsaj kako malenkost zasluži. Največ odhajajo napol odrasli otroci, mnogi med njimi še šoloobvezni, posebno oni, ki so s 1. aprilom osvobodeni pouka na sezonsko delo v Belje, na državno posestvo. Tam precej dobro zaslužijo. Kot delavci II. ali III. kategorije zaslužijo 300 kg žrnja in 500 do 700 din. To je za otroka, ki je imel do odhoda v Belje največ 10 din lastnega denarja, naravnost bajna vsota. Seveda se pa otroci pri tem delu silno izčrpajo in tako rekoč prezgodaj ostare.

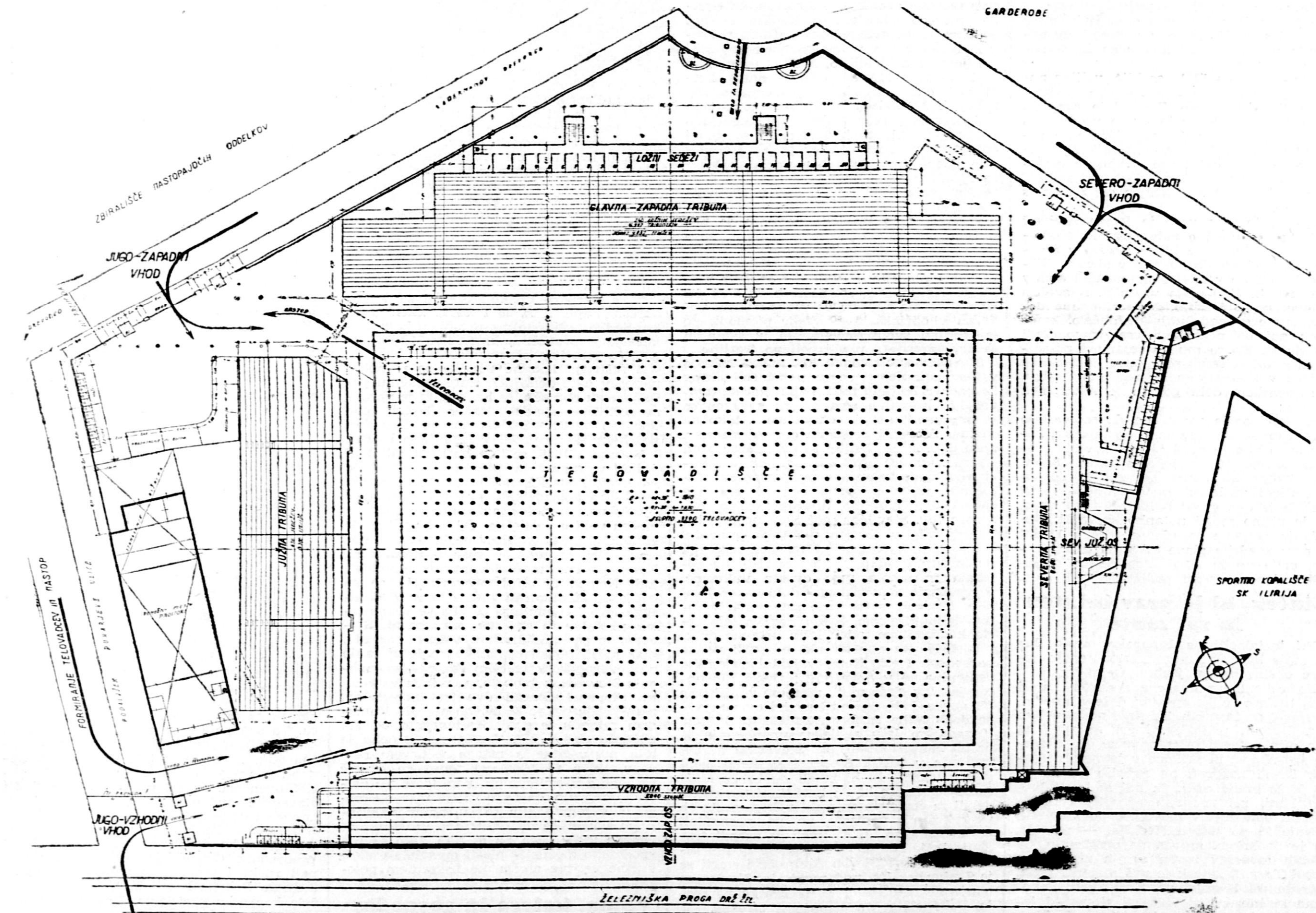
Iz pripovedovanja delavcev, ki so bili zadnja leta na Belju, sledi, da morajo tudi otroci delati od jutra do poznega večera, kar polodraslemu otroku gotovo ni v prid. Takšno delo gotovo ni priporočljivo za otroka. Delo nadzirajo razni »polirji«, to je delavci, ki naberejo preko zime doma ljudi, ki jih potem vodijo na delo. Ti so gotovo tudi bolj plačani. Nekateri že doma od bodočih sezonskih delavcev poberejo male nagrade in se tako že vnaprej skrti zaslužek. Na posestvu na Belju so tudi »skantine«, kjer se dobi žganje, vino pivo in cigarete, česar vsega se v mnogih primerih poslužuje tudi otrok.

Družba pri delu ni najbolj priporočljiva za doraščajočo mladino. Na delo na Belje hodijo največ fantje, ki ne morejo v Nemčijo ali v Francijo, ker še niso oslužili kaderskega roka in pa prav toliko stara dekleta, ki iz kakršnihkoli razlogov ne morejo v tujino. Na posestvu imajo delavci nekaka skupna ležišča, kjer spe vsi odrasli, kakor otroci, moški in ženske. Ko so jih hoteli ločiti, so se uprli. Taka ležišča prav gotovo niso priporočljiva za polodraslega otroka. Tedaj ok bi otrok najbolj potreboval očetove ali matrine vzgojne besede, je sam, vidi in čuje pa dosti in postaja ker je baš v pubertetni dobi, dostopen za vse. Vsi dobri nauki, ki jih je prejel otrok doma in v šoli, se tu razblinijo, in zabrede otrok v pogubo, ki jo najprej občuti na duši in kasneje tudi na zdravju.

Se en problem je, to je delo preko meje. Prekmurski otroci odhajajo namreč včasih z dovoljenjem oblasti, često pa tudi brez njega na delo preko meje, služijo bogatim kmetom. To bi sicer ne bilo nič hudega, vendar nastaja vprašanje, kakšnega duha se naberejo otroci tam preko. Zastrupljeni s tujo propagando se vračajo nato domov in se jim vse, kar so videli zunaj, zdi boljše in lepše. Na vsak način je treba da tu posežejo vmes oblastva. Najprej bi bilo potrebno prepovedati občinam izdajanje poselskih knjižic otrokom, posebno takim ki so šoloobvezni. Drugo pa je paziti na otroke, ki hodijo na delo preko meje. Bodimo vzgojitelji mladine vsi, ne samo starši in učitelji. Vsi jo vzgajamo vedno in povsod!

Rak ni starostna bolezen?

»Nemški zdravniški list«, glasilo nemških zdravnikov prihaja do zaključka, da rak ni starostni pojav, marveč bolezen zrelih let človeka. Dejstvo je, da umrejo štiri četrtine takšnih bolnikov v najlepši življenjski dobi in samo ena četrtina bolnikov učaka visoko starost. Preiskave so tudi pokazale, da je najbolj razširjena bolezen med rakastimi obolenji rak na želodcu.

VERDI

— Moraš iti — zašepče Barezzi v drugi sobi Verdiju. — Pomni, da visi njeno življenje na niti in da jo drži samo tvoj uspeh — pravi stari Barezzi in oči mu zalijejo solze.

XX.

Po Scali odmeva žvižganje. — Od prvega do zadnjega takta, vse je pokvarjeno.

— Kako so sploh mogli pokazati občinstvu tako svinjarijo?

— To imenujejo oni komedijo! Hm... saj to je pogrebna koračnica — se oglasi tretji.

— Da, to je bil Verdijev pogreb: umrl je in pokopali so ga. Naj v miru počiva!

A Verdi, ves skrušen v bolesti, ki mu razjeda srce, tava ponoči po ulicah Milana, da bi našel pot domov. Komaj jo najde. Ze gre po stopnicah. Tiho odpre vrata...

— Evo ga, očka... Prišel je. Verdi odide v sobo svoje žene.

— Pripoveduj mi, kako je bilo. Uspeh, kaj ne?

A Verdi komaj zadržuje solze. Ves se je vzravnal in odgovoril:

— Ne samo uspeh, temveč pravi triumf... Pravim ti...

— Oh, kako sem srečna! Pripoveduj mi, Peppino moj dragi.

Gleda Verdi svojo Margerito in zdi se mu, da ji vračajo te njegove besede življenje.

— Da, ogromen uspeh. V parterju so dame vsta-

le, metale na oder rože, mahale z robci... Vse je bilo navdušeno.

— Jaz pa nisem videla tega... zašepče Margerita.

— Da, vsi so govorili: škoda, da ni mogla priti tudi njegova soproga, da bi bila deležna te radosti.

Nastane tišina. Sliši se samo tiho Margeritino ihtenje.

— Čutim, da ne bo več pri tebi tvoje Margerite, ko boš slavil triumfe...

— Nočem, da bi tako govorila, Margerita.

— In še nekaj... Ti si mlad in lep... Še mnogo žensk boš ljubil, toda oblubi mi, da se nobena nikoli več ne bo imenovala »gospa Verdi«. Oblubi mi to.

In brez pomisleka Verdi odgovori:

— Prisegam ti!

— Hvala ti... Zdjaj lahko umrem.

Mrzel zimski dan je. Verdi stopa tretjič za dragim, najdražjim truplom, ki je nastopilo svojo zadnjo pot. Na pokopališče je že spremil svoja draga otroke, ki so mu ju bile ugrabile ošpice.

Zdjaj odhaja še najdražja, družica njegovega življenja. Vse je nekam temno, sivo vprav kot najprikladnejši okvir tej njegovi veliki tugi, ki mu razjeda srce.

Počasi se premika ta sprevod z najdražjim truplom, a iz njegovega tesnega, bednega stanovanja ta čas že odnašajo upniki vse, od pohištva do kuhinjskih loncev.

V tesni podstrešni sobici je Verdi pod težo silne bolesti in nesreče zapadel letargiji. Slabo je

oblečen. Prav kar se je sesedel na trdo posteljo. Zdi se, da se je postaral za deset let.

Nekdo potrka na njegova vrata. To je perica.

— Čujte, Verdi, ali mi mislite že končno plačati ali ne? Vražja strela, kolikokrat bom pa še hodila po teh stopnicah? Kaj mislite, da kradem svoj čas?

Verdi vstane, stopi v kot svoje sobice, vzame partiture Cimarose, Mozarta, Paisella, Rossinija...

— Evo, vzemite te papirje, prodajte jih kje, pa vam ne bo treba več hoditi po teh stopnicah.

V Milanu je poldne. Po ulicah valovi življenje, povsod vidiš mlade, radostne obraze. Giuseppina Strepponi, vsa v svilenih trakovih in dragocenem perju, se ustavi pred skromno krčmo.

— Ali ne stanuje morda tu neki mojster Giuseppe Verdi?

— Verdi? V tej hiši se ni nikoli slišalo to ime.

— Torej ga tudi tu ni? Eh, obhodila sva že dvajset hiš, — pravi kočijaž.

— Kreniva naprej — pravi Strepponijeva.

In kočija oddrda naprej. V nji sedi mlada, lepa žena, ki išče Verdija.

Kako težko je bilo Verdijevo življenje! Živel je v bedi in nesreči, brez iskrice samozaupanja. Po smrti svoje drage Margerite je bil na robu obupa. Pred njim in okrog njega kipeče življenje, on pa v tem vrvežu sam čisto sam, brez vsakega svojca, brez vsakega toplega srca.

Stanoval je v siromašnem okraju Milana, tam na Vigliu. Tam, kjer je megla tako gosta, kakor da se sploh ne misli dvigniti iznad vode. Tam,

kjer stanujejo sami reveži, ki najbolje razumejo drug drugega.

Iz krčme je dobival hrano: juho in čašo vode. Da, tudi kos kruha... To je najcenejša hrana, kar je je mogel jesti.

— Povej onemu tam, kako se že piše, kdo in kaj je, da danes ne bo dobil jesti, če ne plača tistega, kar je doslej zajedel.

Te besede so ga zbudile v srce. Vstal je, kakor da so zagorela tla pod njim. Nekdo ga je spoznal.

— Saj to je Verdi.

— Verdi?... Verdi? Za boga! — je vzkliknil neki delavec in skočil za Verdijem.

— Oprostite, saj vendar ne moremo dovoliti, da bi slavni Verdi...

— Ze dobro; jaz nisem niti slaven, niti Verdi, — odgovori mojster in odhiti lačen po ulicah velikega mesta.

Na nekem vogalu je hotel zamenjati svoj robec za prgišče kostanja.

— Obdrži robec in vzemi kostanj, fant, plačal mi ga boš, kadar boš mogel, — odgovori prodajalka in takoj pripomni, da ima tudi ona sina, pa bi ne želela, da bi trpel lakoto in da bi ga ljudje podili od hiš.

...

Dan za dnem je kapal v večnost, a Giuseppina Strepponi ni nehala iskati Verdija. Iskala ga je iz ene ulice v drugo, zahajala je v vse bedne in najbednejše krčme, samo da bi ga našla. Koliko stopnic je prehodila, kolikokrat se je povzpela do skromnih, naravnost siromašnih sobic v podstrešjih in povsod je vpraševala po Verdiju.

Konec na 9, strani

Ljajocih besedami, priznavajo svojo ne-
moč proti 14 dnevnim nemški politični
propagandi. Z volitvami 1888 so Nemci
končno dobili absolutno večino v občinskem
svetu. Za župana so izvolili dr. Suppana.
Županski p. obtem je prišel v končno fazo.
Deželni predsednik dr. je sporočil 1. julija ma-
gistratu, da more dr. Costa zopet nastopiti
župansko funkcijo.

Razpust občinskega sveta, usodna abstinenca Clovecevec

Dne 21. septembra je deželni predsednik
Conrad razpustil občinski svet z motivaci-
jo, da ni nikakega izgleda, da bi v občinskem
svetu prenehali razpori. Guttman
je prevzel vse posle in pripravil vse po-
trebno za nove volitve v občinski svet.

Nemci so se zbrali v Konstitucionalnem
društvu, slovenski tabor se je organiziral

v Sloveniji, društvu za brambo narodnih
pravic. To sta bili dve društvi, po katerih
se je odšel pretakalo politično življenje v
Ljubljani. Pod vplivom tega pretakanja
so se vršile občinske volitve 1889. V slo-
venskem taboru je imel dr. Costa veliko
besedo za volitve 1889. je njegova ranje-
na čast dobila premoč nad narodnim intere-
som. Pod njegovim vplivom se je društvo
Slovenija izreklo za abstinenco Slovencev
v občinskih volitvah. Slovensci so mu slepo
sledili, tako da so se v marčnih volitvah
1889 borili Nemci brez nasprotja. Od
vpisanih 1210 volivcev jih je volilo 545.
abstiniral pa se jih je 665.

S temi volitvami so Nemci dobili ne sa-
mo absolutno oblast na magistratu, temveč
so postali tudi edini predstavniki ljubljanske
občine. Z abstinenco Slovencev
se je vidno zaključila ena doba in nastoila
druga, v kateri je Ljubljana veljala za
nemško mesto.

Važno železniško vprašanje

Normalizacija konjske železnice in z njo v zvezi podaljšek preko Velenja in Gornjega grada do Kamnika

Ljubljana, 5. aprila
Živimo v dobi presnovne ozkotnosti železnice v železniške normalne širine. Zato ni pretrano, ako si v tem pogledu nekoli-
ko ogledamo konjske železnice. Pri tej
prilici hočemo presojati, kako bi se njena
življenjska moč še bolje utrdila s podaljš-
anjem preko Dobrne in Gornje Savinjske
doline do Kamnika. Današnja konjska žele-
znica prevaža tako množico tovarov, da
nadkrijuje marsikatero normalnotirno lo-
kalno železnico. Ni samo skrajni čas, da
se razširi v normalnotirno progo, temveč
je treba na najbližji in najpripravljeni
točki spojit z glavno progo Maribor—
Ljubljana. Kako pa naj se napravi ta pre-
ustroj?

a) Sedanja proga se preuredi za nor-
malnotirni promet, ali pa — b) zgradi se
popolnoma nova sedanja zahtevam usre-
dajoča normalnotirna železnica, zmožna s
težimi stroji prevažati tudi vagon s pol-
no nosilno močjo.

Proga pod a) bi se razlikovala le v tir-
ni širini in izostalo bi drago in zamudno
prekladanje blaga v Poljčanah, a ostale
bi se občutne nepravilnosti; počasna in guga-
časta vožnja in prepoved izkrcanja vago-
nov do njihove nosilne moči.

Za primer, kakšna je ta železnica, naj
služi skoraj enako (17 km) dolga dežna
proga Zabok—Krajinica—Toplice—Krapina,
kjer so se pred ojačenjem gornjega ustroja
pomikali mešani vlaki skoraj na vodo-
ravni progi s hitrostjo konjskih vlakov,
medtem ko so bili naloženi tovorni vago-
ni samo do bruto teže 18.000 kg. Ker so
danes v naši državi večji del 15 in 20 ton-
ski vagoni z lasi no teže 8000 do 12.000 kg,
je samo ob sebi umerno, da se taki vago-
ni na lokalnih železnicah s šibkejšim gor-
nim ustrojem ne morejo izrabiti do nosil-
ne moči in krožijo s polovico neto
teže (n. pr. bruto teža vagona 18.000 kg,
neto ali teža naloženega blaga 7.000 kg). In
tem pomankljivim nakladanjem je pri
živahnem prometu pripisovali pomankli-
vost tovornih vagonov.

Za zgradbo proge pod b) prideta v po-
stev dve možnosti, in sicer:

1. Priključek normalnotirne konjske žele-
znice v Spodnjih Lazah (4 km južno od
Poljčan) na glavno progo Maribor—Ljubljana.
V tem primeru se ves ustroj sedanje
ozkotirne proge od Zreč preko Konjice
do Zbelovega razširi v normalnotirno žele-
znico, ostali del ozkotirne proge od Zbe-
lovega do Poljčan pa opusti.

2. Sedanja konjska železnica se razširi
od Zreč do Dražje vasi (t. j. prva postaja
v smeri iz Konjice proti Poljčanam) v
normalnotirno železnico, medtem ko se
ostali del proge od Dražje vasi do Polj-
čan opusti. Nova normalnotirna proga se
zgradi od Dražje vasi naprej proti jugu in
po zmernem vzponu na Bobovem, to je
severno od Ponike (4 km), priključi na
glavno progo Maribor—Ljubljana. Na opu-
šeni progi ležeča postaja Loče se preseli
na novo progo, medtem ko se v nadome-
stilo opuščenih postajališč Zbelovo in
Spodnje Laze postavi na glavni progi
skupno postajališče Spodnje Laze.

Da se višinska razlika med Konjicami
(332 m nadmorske višine) in Bobovem
(420 m) čim bolj ublaži, je priporočljivo,
da se železniški nasip že od Konjice doli
pomerljivo dvigne. Tako bi se najbolj izognili
globini v Ločah. Ni se pa treba ustrašiti
zavratnega vzpona na glavni progi med
Zbelovim in Lipoglavom, ker se bo dala
konjska železnica s pomočjo zarez bolje
izpeljati.

Pri ugotovitvi, katera trasa nudi večje
prednosti, se je treba držati načela, da so
se prometne prilike tudi na konjski žele-
znici temeljito spremenile. Za zgradbo
te železnice 1. 1892 pa tja do prevrata je

težil skoraj ves tovarni promet proti se-
veru (premog v Maribor, les na Ogrsko),
a danes je treba računati z dejstvom, da
gre 95% tovarnega prometa proti jugu.
V nastopnih primerih so izražene polo-
metrske razdalje in nekatere tarife po-
stavke:

1. Konjice—Poljčane—Celje 50 km, vo-
zarina za III. razred 21 din, tovornina za
15.000 kg lesa 735 din.

2. Konjice—Sp. Laze—Celje 42 km, vo-
zarina za III. razred 17,50 din, tovornina
za 15.000 kg leta 735 din.

3. Konjice—Bobovo—Celje 33 km, voza-
rina za III. razred 14 din, tovornina za
15.000 kg lesa 637 din.

4. Konjice—Poljčane—Maribor 47 km,
vozarina za III. razred 17,50 din, tovorni-
na za 15.000 kg lesa 735 din.

5. Konjice—Bobovo—Maribor 55 km,
vozarina za III. razred 21 din, tovornina
za 15.000 kg lesa 735 din.

Tudi glede razviritve vlakov si lahko
napravimo sliko. Pri popoldanskem
vlaku, ki odhaja iz Konjice ob 15.30, je tre-
ba v Poljčanah čakati na zvezo proti Cel-
ju 1 uro 34 minut, dočim bi se po preu-
reditvi proge s poprejšnjim odhodom iz
Konjice za približno 10 do 20 minut dosegel
v Bobovem celo popoldanski vlak. Tako bi
potnik prišel v Celje za 4 ure prej, torej
mesto ob 19.40 že ob 15.52.

S to presnovno bi bil dosežen le nezna-
ten del železniškega omrežja, ki ga že de-
setletja zahtevajo javni in gospodarski in-
teresi in konjska železnica tudi po nor-
malizaciji ne sme obdržati oblike zagate,
temveč jo je treba po najprikladnejši po-
ti podaljšati in jo v Velenju priključiti na
progo Celje—Dravograd. Že pred davnim
letom se je polagala velika važnost na izpe-
lavo trase Konjice—Gornji Dolci. V no-
vejšem času so se razmere spremenile in
je v interesu našega gospodarstva ugod-
nejše, ako se ta trasa pošine preko Dobrne
in Velenja, kjer je prav dobro preskri-
ljeno za tak priključek.

Od Velenja do Šmartnega ob Paki se
uporabi že obstoječa proga in se drugi del
krožne železnice odcepi južno od postaje
Šmartno ob Paki in vodi na levem bregu
Savinje do prve odcepa pri Šmartnem
ob Paki 6 km oddaljene postaje Mozirje.
Na to postajo teži gozdovje mozirske oko-
lice. Potem se proga obrne na severno
stran Mozirja, nato proti jugu in južno
od Rečice pri km 11,5 doseže postajo Re-
čico za obširnerečičke, okončne, kov-
čarske in Belopelške gozdove. Dalje pe-
le proga v zapadni smeri mimo Okonke,
kjer prekoraci Savinjo in se nato obrne
proti jugu.

Ob cesti, vodeči iz Radmirja proti Gor-
njemu gradu, je pri km 18 projektirana
postaja Ljubno—Radmirje. Ta postaja je
zelo prikladna za turistični promet
v Solčavo in znamenito Logarsko do-
lino ter na višine Ojstrice, Planjave, Rinke,
Mrzle gore, Okrešelj itd. Obtem slu-
ži za nakladališče lesa obširnih gozdov
in kot odcepišče železnice v Mežiško dolino
na Crno in Prevalje (Maribor).

Zapustivši postajo Ljubno—Radmirje vo-
di proga ob potoku Mežica jugozapadno
proti Gornjemu gradu, kjer je tik mesta
pri km 22 projektirana postaja Gornji
grad. Proga pelje dalje jugozapadno ob
desnem pobočju Dreč, mimo Sv. Miklav-
ža, s postajo Sv. Miklavž—Nova štirca.
Blizu te postaje je vhod v 4500 m dolg
predor Javoršak, ki pelje v tuhiški graben.
V Javoršaki goli bi se postavil ko-
lodvor Zgornji Tuhinj—Šmartno. Ta po-
staja bi služila pred vsem kot nakladali-
šče lesa in premoža iz Moznika in Špitli-
ča. Od Šmartnega dalje vodi proga do
postaje Loka in od tod dalje do nakladališča
Nevlje ter krene potem v Kamnik, kjer se
spoji s kamniško progo.

Že pred svetovno vojno so se predlagali
železniški načrti za zvezo Savinjske do-
line s Kamnikom in sicer a) iz Polzele na
Kamnik in b) iz Sv. Petra v Savinjski do-
lini čez Vransko in Kamnik. Kranjski de-
želni zbor je s svojim sklepom z dne 24.
januarja 1910 pozval dunajsko vlado, naj
se zaradi spojitve kamniške in savinjske
železnice nemudoma zgradi železnica iz
Kamnika čez Tuhinj in Moznik na Polze-
lo. Na to je vlada predlagala zgradbo žele-
znice Domžale—Blagovica in Polzele—
Moznik. Ker bi pa ti dve železnici ne ime-
le nikake zveze med savinjsko in kamni-
ško železnico, so državni in deželni poslan-
ci prosili vladnega svetnika Franja župne-
ka, ki je iz neprimernih projektov osno-
val ravnokar opisani načrt, ki po priklad-
ni poti veže savinjsko progo s kamniško
železnico. S tem načrtom je župnik s po-
ročilom z dne 20. januarja 1914 pri mini-
strski obravnavi na Dunaju dokazal,
da je iz gospodarsko rentabilnih in stra-
tegičnih pogledov navedena trasa izredno
nujna.

Proga Prevalje—Crna—Ljubno—Radmir-
je je v resnici nadaljevanje koroske pro-
ge Maribor—Prevalje in stoji v ožji zvezi
s projektirano progo Šmartno ob Paki—
Kamnik. Tudi to progo je trasiral g. žup-
nik že pred svetovno vojno. Trasa pelje
iz Prevalj ob levem bregu Meže ter dose-
že v km 7 Mežico. V dalnjem poteku bi

proga peljala v južni smeri proti topolnici
Zerjav ter v km 14 dosegla Crno. Potem
se obrne proti zapadu ter pelje po
ponovni prekoraci Meže ob njenem le-
vem bregu preko potoka Mali graben do
izliva potoka Tople v Mežo. Tu bi se zara-
di obširnih gozdov gornje Mežiške doline
in za dolino Tople postavila postaja.

Od tu naprej se dviga trasa ter pelje
po pobočju Araške višine do izliva potoka
Vrtičnik v Bistro, kjer bi se za izko-
riščenje okoliških gozdov postavila posta-
ja Bistra. Južno od te postaje v km 23
je predviden vhod v 5 km dolg predor, ki
pelje v dolino Ljubnice. Zaradi višinske
razlike bi se morala železniška trasa a-
ko izvesti, da se obrne severno od Ljubna
pod Sv. Primžem proti Lučam in da se
zapadno od Ljubna obrne proti Ovčarju zo-
pet nazaj proti Ljubno—Radmirju. Pod
Ovčarjem bi se postavila postaja za Luče
in Solčavo.

Vsa krožna železnica iz Bobovega (pred-
videna priključna postaja normalnotirne
konjske železnice) preko Konjice in Do-
brne do Velenja in od tu naprej preko
Šmartna ob Paki, Gornjega grada in
Kamnika do Ljubljane (razen mežiške
proge) bi merila približno 138 km. Na vsej
dolžini je samo 53 km prog, medtem ko
je prazna vrzel od 85 km ob najproduktiv-
nejših krajih brez prometnih zvez. IV.

Kako bi pomagali šentjakobskemu okraju

V tem okraju bi bilo treba zidati zdrava, moderna stanovanja

Ljubljana, 5. aprila
Nedavno smo opozorili na vzroke hiranja
šentjakobskemu okraju. Morda nismo na-
šli vseh, kar pa ni odločilno; gre pred-
vsem za vprašanje, kako bi pomagali mest-
nemu okraju, ki se spreminja v revno pred-
mestje. Vemo, da šentjakobski okraj hira
predvsem zaradi tega, ker nima podjetij,
industrijskih in obrtnih, ki bi privlačila
živahnejši promet, nudila obrtnikom in
delavcem zaslužek in da bi zaradi tega
imela tudi stanovanja večjo vrednost. Vemo
pa tudi, da se industrijska podjetja v
tem okraju ne bodo več naselila; pomisliti
moramo tudi, da je v Ljubljani industrijski
del mesta vzhojen in da si ne smemo
želeči industrijskih podjetij na jugu že za-
radi tega, ker bi kazila zrak z dimom nad
velikim delom mesta. V Ljubljani namreč
prevladujejo južni vetrovi. Sploh je pa
šentjakobski okraj prebivši mestnega sre-
dišča, da bi bil primeren za tovarne. Zad-
nji smo tudi ugotovljali, da je šentjakob-
ski okraj manj primeren za trgovski in
obrnitski del mesta, ker lokalni v starih hi-
šah ne morejo konkurirati modernim loka-
lom v novih hišah in ker je ta okraj pre-
več ob strani, da bi bilo v njem dovolj
prometa za uspešno trgovino.

Kaj naj torej reši ta nesrečni del mesta,
ki je tako zastarel in ki se ni mogel pri-
lagoditi novim časom? Po površini je šent-
jakobski okraj precej velik. Njegove pri-
bližne meje lahko zarišemo od čevjarske
gastru med Ljubljano, Gradom, Gru-
berjevim prekopom in dolenskim mostom.
Če si ogledate to površino z Gradu, spre-
vidite, da je zelo neracionalno zasedena.
Od Mešnega trga do Karlovske ceste se
tiče tako tesno, da je preozka cesta,
hiše nimajo dovolj svetlobe in zraka, kra-
dejo druga drugo prostor in zrak tako, da
je ves ta kup zidovja skoraj brez vredno-
sti, brez primernih stanovanjskih in trgov-
skih prostorov. Razen tega so hiše zasta-
rele, vlažne, mračne, brez primernih dvo-
rišč in mnogi prostori v njih nimajo niti
neposredne svetlobe. Ta del je pravi pri-
mer, kakšno ne sme biti mesto, ki naj
ustreza sodobnim urbanističnim načelom.
Toda čeprav je del površine tako tesno
izrabljen, da se hiše duše same v sebi,
je celotna površina vendar mnogo premalo iz-
rabljena. Hiše so stisnjene ob Starem tgu.
Karlovske cesti, Rožni in Florjanski ulici,
medtem ko je prostor med Karlovske ce-
sto in Ljubljano po večini še nezazidan.
Zavzemajo ga poslopja brez vrednosti, pri-
tične hišice, lope, vrtnice utice, skladišča,
vrtovi. Pa tudi starejše stanovanjske hiše,
ki stoje na tem velikem prostoru tako ne-
srečno in nesmotrno in ki so po večini
nezdružne, vlažne, mračne ter obrnjene od
solnca, niso vredne, da zavzemajo tako lep
prostor, ki bi ga lahko izkoristili mnogo
bolj koristno. Zdi se nam, da je prav v
tem odgovor na vprašanje, kako bi pomaga-
li šentjakobskemu okraju.

Ta velika površina na južni strani pod
Gradom ima krasno lego; odprta je proti
solncu in zaščiten pred mrzlimi vetrovi.
To je vprav idealen prostor za stanovanja-

sko četrt, kjer bi imela stanovanja še več-
jo vrednost kakor n. pr. na Vrtači ali na
Mirju, ker je blizu mestnega središča. Da
bi se šentjakobski okraj v resnici lahko
mnogo lažje in hitreje razvil, če bi raz-
voja ne zavirala stara poslopja ob vijuga-
stih, ozkih in mračnih ulicah, se je poka-
zalo že po tem, da so na tako zvanih Pruh-
lah in Privozu po vojni precej zidali. Te
nove hiše so pa mnogo donosnejše kakor
stare v Florjanski ulici, čeprav so bolj od-
daljene od mestnega središča. Prule so
mnogo bolj racionalno zasedane kakor ož-
ji del šentjakobskemu okraju, ker tam na-
ravna stavbna razvoja v novejšem ča-
su ni zavirala stari mestni deli. Skoraj ni
dvoma, da bi bila v tem rešitev šentjakob-
skega okraja, če bi ga postopno preuredili
v moderno stanovanjsko četrt. V ta namen
bi bilo seveda treba podreti mnoge stare
nezdružne hiše, ki stoje tudi pretesno ob
ulicah. Ena največjih starih hiš, ki bi je
ne bilo škoda, če bi jo podrl med prvimi,
je nedvomno »Zabjake«. Ista usoda bi naj
doletela tudi poslopje okrajnega načelstva,
čeprav se zdi na zunaj najlepše med dru-
gimi nizkimi hišami. Kako nesrečno zida-
no poslopje je to, smo že poročali. Če bi
podrli brez škode ti dve hiši, bi lahko tu-
di mnoge druge, ki so znatno manjše. Se-
veda, glavno je denar, ki bi ga bilo treba
investirati za zidanje zdravih, modernih
stanovanjskih hiš v tem okraju. Vendar to
ni nepremagljiva ovira. Samo pomislimo,
koliko stanovanjskih hiš zidajo podjetni
stavbni gospodarji leto za letom v Ljub-
ljani. Zidajo na oddaljeni periferiji, češ,
v mestu so vse parcele zasedene ali rez-
virane. Koliko parcel bi lahko pridobili v
šentjakobskem okraju! Če bi lastniki par-
cel ne hoteli zidati ali se upirali prodaji,
bi jih lahko prisilili z davčino na nezaz-
dane parcele, da bi se odločili za to ali
ono. To omenjamo samo zaradi tega, ker
nekateri dvomijo o možnosti rešitve šent-
jakobskemu okraju.

Morda je še kakšna rešitev, vendar se
nam zdi ta še najnaravnejša in najlažja.
Če posvetimo temu vprašanju na pristojnih
mestih primerno pozornost, lahko upamo,
da bi našli zadovoljivo rešitev. Morda bi
v šentjakobskem okraju našli tudi primer-
ne parcele za nekatera javna poslopja, ki
jih bo Ljubljana morala dobiti prej ali
slej in ki so še zdaj brez določenega pro-
stora. Parcele iščemo zunaj mesta, zlasti
za stanovanjske hiše, medtem ko so naj-
starejši mestni deli delno še nezazidani,
delno pa zazidani tako, da bi bilo treba
nerentabilno ter zastarele hiše, odnosno lo-
pe, skladišča ter podobne podrtje — krat-
komalo podreti, da bi pridobili dragocen
prostor za nove stavbe. To velja zlasti za
šentjakobski okraj. Napadno je iskati re-
šitev za šentjakobski okraj v preizdavih
zastarelih hiš ter v večnem popravilju.
Trgovine ne bomo mogli več privabiti v
ta okraj, dokler ne bo v njem živahnejše
gastru. Če bi pa bila vsa površina
tega okraja racionalno zasedena, bi se tu
število prebivalstva znatno pomnožilo, pro-
met bi postal živahnejši, da bi lahko pro-

spevalo tudi vsaj nekaj trgovin in obrt-
nikov. Mislimo, da je to zamisel vsaj vr-
dnar razmišljanja. Vsekakor je pa potrebno,
da razmišljamo, kako bi pomagali šentja-
kobskemu okraju, kako bi zaustavili hira-
nje mesta v bližini samega središča.

Iz Zagerja

— Za osamosvojitve loške. Prosvet-
na oblast je na pobudo krajevnih činiteljev
že lan načela vprašanje osamosvojitve lo-
ške sole, ki je trenutno v sestavi topoliške
sole. Pokazala se je namreč potreba, da
naj b. radi precejšnje oddaljenosti ter iz
upravnih razlogov postala sola samostojna.
Poslopje loške sole bo predelano in bo
dobilo novo stopnišče, stranišča ter po-
trebne stranske prostore za pisarno, zbor-
nico itd. Zadržna stran poslopja bo dobila
prizidek, ki bo omogočil omenjeno preure-
ditev. Načrti so že izgotovljeni. Zgleda,
da bodo Loke s tem dobile največ petraz-
redno c. s čimer bo ustrezno temu kraju,
ki se bo vedno bolj širil.

— Zagorski vodovod je vedno pogostejše
kamen spotike. Ze zdaj primanjkuje v
nižje ležečih predelih vode, ker pa je bilo
leto razmeroma suho bodo težave polet
še večje. Vzrokov za to pomankljivost je
več. Glavni vzrok je pač premajhna kapa-
citet. Mer tev vodnega dotoka v zajemal-
nik v Kotrežu pokaže 528 sekundnih lit-
rov na okroglo 4000 porabnikov ter odpade
s tem na osebo dnevno po 114 litrov vode.
kar ni malo, če pa vračunamo glavnega
konzumenta TPD, se ta številka nekoliko
znža. Drugi vzrok pa je velika potrata.
S to vodo perejo, zalivajo vrtove in pušča-
jo odprte izlivke. Tretji vzrok so pa šte-
vilni nivoi priključki, s čimer moramo raču-
nat, tudi v bodoče. Vse dotlej, dokler se ne
bo kapaciteta zajete vode povečala bodo
pritožbe na dnevnom redu. Iz vsega se
vidi: da vodovodnega upravnika ne za ene
nobena krivda. Občnska uprava bo mo-
rala v doglednem času poseči v blaginjo
in s težkimi novci rešiti ta problem s tem
da bo zgradila novo zajetje, odnozo raz-
širila levovod, ki ima premajhen prečni za-
vežjo količino vode.

— Se elektrika in radijske motnje! Z
v. Krasa smo na tem mestu tožili o nezno-
sni radijskih motnjah. Včas se je pokli-
cana kontrolna oblast zganila in za nekaj
časa napravila red. Zdaj pa so motnje že
spet neznozne in nekateri, ki pravijo, da se
na to stvar razumejo trdijo, da utegne
biti vzrok tudi v pomankljivi elektrini
napeljav. Radijski naročniki kakih 200
nas je zahtevalo da strokovnjak temelji-
to preišče tudi to stran, obenem pa blok ra-
in kaznuje vse, ki svojih elektrinih na-
prav, če motijo še niso blokirali. Plačuje-
mo in zato je naša zahteva upravičena.

— Možganska kap je zadela ženo čev-
ljarskega mojstra g. Narada, gospo Mari-
jo, ki je v 77 letu starosti po daljšem bo-
lehanju podlegla in so jo pokopali v to-
rek. Na zadnji poti jo je spremljalo veliko
število občinstva in stanovskih tovarišev
pokojnišnega moza, ki mu ob tej izgubi
izrekamo svoje tople sožalje.

— Gripa, influenza in druge spomladan-
ske bolezni razšarjajo kot že celo desetletje
ne. Zelo pogoste so komplikacije in neka-
teri so za las ušli smrti. Bolniška blagajna
se nobeno leto izza prevrata ni imela to-
likoga staleža obolih kot letošnje po-
mladi. Priporočamo največjo previdnost.
Prezgodnje vstajanje iz bolniške postelje
je letos bolj kot kdaj naravnost pogubno.
Dokler ne bo res toplih brezveternih po-
mladnih dni ne odlagajte zimске oblike.
Ne puščajte mladine že bosa v sole kar se,
žal, že dogaja.

Moko po nižini ceni prodajajo nekate-
re trgovine, ki so označene na občnski
deski. Cena 2,60—3 dinarje kilogram.
— Zadovoljne velikonočne praznike želi-
ta naročnikom in čitalcem našega lista
uprava in kronst.

Iz Šoštanj

— Zopet vlom v Uriskovo trafiko. V
noči od petka na soboto je bil izvršen dr-
zen vlom v Uriskovo trafiko v Pesju. Ko
so se v soboto okrog 5. zjutraj vračali
rudarji od nočne službe so opazili, da je
okno trafike na stečaj odprto. O najdbi
so obvestili gospo Uriskovo, ki je našla v
trafiki popoln nered. Neznani vlomilci so
prebrskali vse predale in odnesli kar jim
je ugažalo: razne vrste tobaka, znamke,
baterije za ročne svetilke itd. Celotna ško-
da znaša okrog din 1.500. Trafikantinja
trpi tem občutnejšo škodo ker je ta vlom
že 5. v času zadnjih osmih let.

— Dve prireditvi. V soboto zvečer in v
nedeljo popoldne je uprizaril sokolski lut-
kovni oder Ribičevro igr »Jurček na
morju«. Predstava je bila posebno v ne-
deljo dobro obiskana. Oder se je tokrat
predstavil z novimi lepimi kulisami in no-
vimi lutkami, ki so jih opremile gde. Ko-
levčarjeve, Ravenski Podmladek Rdečega
križa pa je v nedeljo gostoval v šoštanju
z Finžgarjevo »Verigo«. Med odmor
so zapeli Ravenski fantje in dekleta nekaj
narodnih. Prireditve sta pripravili učite-
lji Koprivčeva in Meterčeva, ki zaslužita
za svoj trud priznanje.

Lastno lovišče

Naposled se je Kozamurniku vendar
uresničila vroča želja: postal je imetnik
lovišča v bližini Ljubljane. Seveda je bi-
lo le-to precej majhno, pa bilo je njego-
vo.

Sicer so ga prijatelji v kavarni pri Pre-
šernu precej vlekli, češ, da je lovišče ta-
ko majhno, da si dolgin Trpin ne more
tam niti škornje sezuti, ker bi sicer pre-
kršil mejo. Drugi spet so se norčevali, da
tam ni nobene divjačine, kvečjemu še
kak hripav kos Slednje natolcevanje je
prišlo naposled gospe Kozamurnici na
ušesa.

— Povej mi vendar, za božjo voljo, —
se je togotila, — zakaj si vzel v zakup
lovišče, če tam nič ni?

— Kdo pravi, da ni nič?

— Vsi to pravijo.

— Kaj vedo o tem neumni ljudje? Tam
je že kaj, saj sem že sam izsledil.

— Če se le ne motiš. Veš tisti Krišto-
fov Pepe mi je pravil, da je še prej, pre-
den si ti lov v zakup vzel, nekdo moral
v mehko zemljo z zajčjo nož vtisniti
sled, zakaj videl je sled zajca z najmanj
petimi nogami.

— Krištofov Pepe je nevoščljiv in ga
ne vzamem na noben lov več s seboj! Ne
daj si vsega natvesti. Kar boš rabiš za
v kuhinjo, bom tam postrelil; za lov na
sione pa lovišča tako in tako nisem vzel
v zakup.

Kozamurnica se je s tem zadovoljila in
soprog je dal za dnem pridno pokal v lo-
višču. Kot odel je mož je časih zutil tes-
nobo, ki si jo je v prostem zraku prega-
njal. Če je potem prišel domov brez ple-
na, se je lahko izgovarjal, češ, da je var-
stvena doba. Njegovi strelji so bili neme-
njeni zgolj vranam in enakim škodljivim
živalim, ki jim pa po navadi ni niti škodo-
val. Za pokončevanje roparic je imel
starega čuvaja, ki ga je obenem z lovom
prevzel in kateremu je moral za lisice,
mačke, sokole in podivjane pse plačevati
precej visoko strelščino.

Toda vprav to pogosto Kozamurnikovo
prihajanje in njegovo pristrasnost za pra-
ne strele očividno ni ugažalo sosednim
lovskim patronom. Upravičeno so se nali,
da jim v njihovih lastni hrobljih napra-
vi zmešnjavo, in so se posvetovali, kako
bi mu zamrzili lovišče.

Lahko bi bili še dolgo čakali, da jim
Kozamurnik s svojim pravičnim in ko-
reknim ravnanjem ni sam pokazal poti.
Lešnikarja, ki ga je ustrelil in ki je pa-
del onstran meje, je poslal dotičnemu za-
kupcu lova, da pokaže, kako strogo me-
lovski pravici zadostiti. To dobro delo pa
se mu je slabo izplačalo. Zakaj kmalu za
tem se je marsikaj dogodilo, kar je bilo
očividno plod tajnega in malopridnega
spoznanja med sosednimi lovci.

V udobno Kozamurnikovo stanovanje
je neki dan vstopil lovec z nahrbtnikom,

iz katerega je stresel ustreljeno lisico.
drobno, bedno stvarco, ki je po svoji zu-
ganosti mogla tudi legarju podležti

— Gospod gozdar se priporoča in vam
pošilja lisico, ki jo je ustrelil sicer na svo-
em lovišču, pa je pobegnila na vaše.

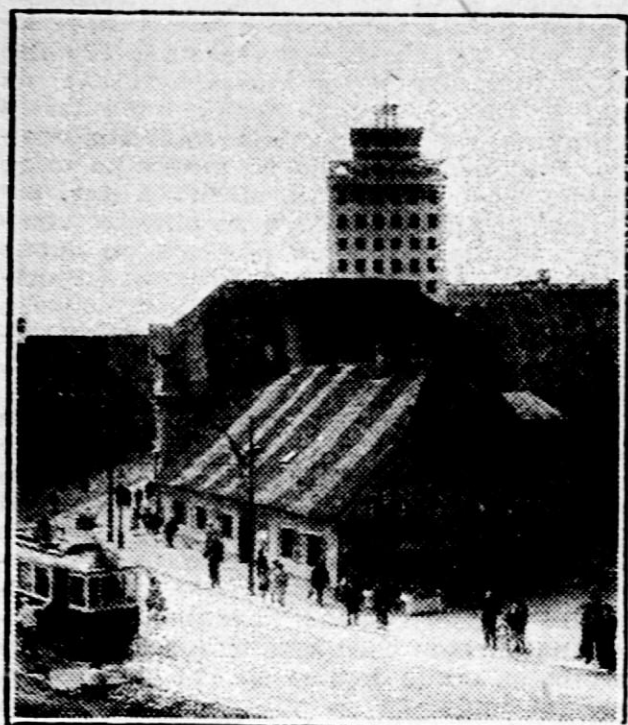
Kozamurnica je majaje z glavo motrila
oguljeno lisico krzno.

— Kaj pa naj začnem s to živinco? —
je očitalje vprašala.

— No, to še vprašaj? — se je z odgovo-
rom, na pol v zadregi, na pol bahaški pod-
vizal gospod Kozamurnik. — Lep pre-
dostojnik! Naj še kdo reče, da ni divjači-
ne v mojem lovišču

Preteklost in sedanjost si podajata roke na Ajdovščini

Figovčeva gostilna je že 169 let stara, kavarna Evropa je pa prav za prav tudi naslednica zelo stare gostilne — Zanimiva preteklost Ajdovščine

Ljubljana, 8. aprila

Čudovito naključje je hotelo, da je postal Putnik prav na Ajdovščini, kjer je bila še pred sto leti poštna postaja, naslednik potniške pošte; zdaj se tam dan za dnem ustavljajo avtobusi, kjer se pred stoletjem poštni vozovi. Marsikaj se je spremenilo na Ajdovščini, ki je postala po sto letih zopet eno najzibljivejših ljubljanskih prometnih križišč, vendar je še ostalo nekaj živga čara minulih časov. Tu je še vedno Figovčeva gostilna in v hiši, kjer je zdaj Putnik, je bila potniška poštna postaja, ki je imela v tistih časih podoben pomen in vlogo kakor dandanašnje železniške postaje. V sosednji Frölichovi hiši Tyrševa cesta št. 9 je bil še l. 1828 carinski urad. V hiši št. 5 je bil tiste čase eden najboljših slovenskih ljubljanskih hotelov »Pri zlatem levu«. Na Ajdovščini sami so pa izpričane znamenite gostilne že iz 18. stoletja. Figovčeva gostilna je pa prav za prav tudi naslednica zelo stare gostilne. Tako si tu preteklost in sedanjost podajata roke. Še dalje je preteklost ne nameravamo poseči, ko je bilo na Ajdovščini še rimsko grobišče. Hoteli smo le opozoriti potnika in meščana, ki prihaja v Putnikovo pisarno, na zanimivo preteklost Ajdovščine na njen čar, ki ga še ni mogel pregnati smrad po bencinu in hrup modernega prometa; vedno je še v zraku aroma preteklosti, še vedno se pretaka nevidni fluid duha prejšnjih stoletij, ko stopiš v starinsko hišo, ki jo krasi na pročelju ura, kakor skromno podeželsko hišo ali pošto.

»ŠKOLCIJATI« IN »PARNHERKARJE«

Pomen Ajdovščine kot prometnega kraja so znali ceniti že v 17. stoletju, čeprav sta po Valvasorjevi sliki Ajdovščine, kakršna bi naj bila l. 1690, stala kjer je zdaj Figovčeva dvorica, velika kozolca. Za njima se je razprostiralo polje do Siske. Vendar je imel magistrat na Ajdovščini že l. 1633 gostilno. Ne čudite se; tiste čase je bila gostilna gospodarsko podjetje, ki je dajalo mestu dohodek n. pr. kakor danes klavnica. Nedvomno je bila tedaj gostilna na prometnem kraju od vhoda v mesto, kjer so se ustavljali domači in tuji potniki, vsaj donosna, če ne zlata jama. Pomisliti pa moramo tudi, da so imeli tiste čase za zlato kakor tudi za pijako drugačna merila kakor dandanes.

Kljub temu to mestno podjetje ni dolgo prospelo. Že l. 1690 je padla gostilna: podrla so jo diskalceati, bosonogi avgustinci, ki jih je ljudstvo imenovalo školcijate. Menihi so se namreč pritoževali nad grešno hišo, češ da jih je gostilniški hrup motil v pobožnosti. Gostilno so menihi kupili za 800 goldinarjev, torej precej drago. Toda zanimivo je, da jim je magistrat sploh ustrejel, ko nam zgodovinski viri pričajo, da se je diskalceat, ki so se preselili v mesto iz Siske (iz Jame) v začetku zelo branil, češ da bi bil njihov samostan na Ajdovščini le 100 korakov oddaljen od klarisij (ki so imele samostan na kraju, kjer zdaj stoji nebotičnik) in mestna občina se je obrnila na cesarja, ker so menihi kupili posestvo brez njenega dovoljenja. Kako se je mehihomo posrečilo pridobiti mestne ožete zase, ni zanesljivo znano; kupili so Weissovo posestvo po posredovanju zdravnika dr. Competerja in že l. 1697 je bil polžen temeljni kamen za diskalceatsko cerkev. Ko so l. 1690 prenesli v novo cerkev sv. Jožefa relikvije iz stolne cerkve, se je slovesnosti udeležil celo sam cesar (Leopold I.).

Jožef II. je pregal tudi »školcijate« in v samostan so se preselili usmiljeni bratje, ki so ustanovili bolnico Stari Ljubljanci se te bolnice na prostoru sedanje Kmetijske posojilnice še dobro spominjajo. Podrta je bila po potresu. Ljudstvo je usmiljene brate imenovalo »parmherkarje« in kjer je zdaj Dalmatinova ulica je bila tedaj »Parmherkarska« zelo ozka ulica.

Veliko zemljišče je bilo Gorupova last, ki ga je prepustil v korist mestnega dekliškega liceja. Ko je bilo zemljišče parcelirano in razprodano, so z izkupičkom sezidali mestni licej, ki dela mestni občini še vedno preglavice.

»NA AJDOVŠČINI« — ZELO STARO IME

Mnogi meščani dandanes niti ne vedo, kje je v Ljubljani Ajdovščina, čemur se pa tudi ne smemo čuditi, saj trikotnik med Kmetisko posojilnico, »Evropo« in Figovcem kljub prizadevanjem naših lokalnih zgodovinarjev ni dobil pred leti tega imena uradno.

Ajdovščino omenjata že Valvasor in Thalmitscher v zvezi z ustanovitvijo mestne gostilne (Wirtshaus zur Heydenschaft). Slovenski izraz za Heidenschaft se je pa ohranil v maticah šentpetrske cerkve; že l. 1674 je zapisana v krstni knjigi Ajdovščina kot rojstni kraj. »Aiduschna« se ponavlja v krstni knjigi še v letih 1675, 1699, 1709 in 1718. To ime je zapisano tudi v mriški knjigi dvakrat. V spakedrani obliki je pa navedena tudi v oklicni knjigi (l. 1783 in 1784 »na Shaitoushime«).

Ime »na Ajdovščini« je ljudsko in je bilo v veljavi stoletja. Rabili so ga tudi še v preteklem stoletju, ko je še stala stara bolnica. Domači zgodovinar Peter Radics je v spominskem spisu o tej bolnici navedel tudi ime Ajdovščine. O Ajdovščini je v novejšem času pisal v »Jutru« l. 1930 Ivan Vrhovnik in istega leta v našem listu Josip Wester, ko se je zavzemal, naj bi to cestno križišče dobilo zopet svoje staro ime. Zgodovinar dr. Milko Krs je v nekem svojem predavanju l. 1931 predlagal, naj bi trg brez imena bil imenovan Ajdovščina v spomin na vipavsko Ajdovščino.

Ljubljanskemu zgodovinarju Vrhovcu ni bilo povsem jasno, ali izvira ime Ajdovščina od imena »ajd«, pogan ali od ajde. Vendar se je odločil za prvo razlago. Motilo ga je najbrž to, da so se še v prejšnjem stoletju razprostirale njive do Figovca. Sicer pa ne more biti dvoma, od kod izvira ime Ajdovščina, saj imamo več Ajdovščin in tudi Hajdina pri Ptuju ima isti izvor. Znano je, da so odkrili na Hajdini mnogo »ajdovskih« grobov in rimskih ostalin. Prav tako so našli v raznih dobach že na nešteto rimskih, odnosno emonskih grobišč na velikem prostoru od križišča cest pred Figovcem do Sv. Krištofa. Zato je ves ta kraj v širšem pomenu besede Ajdovščina. Mnogo grobov so pa odkrili tudi na Ajdovščini v ožjem pomenu besede, na prostoru, ki obsega približno 1.200 m².

Emonci so pokopavali svoje mrlične po večini vzdolž ceste, ki je držala iz Emona proti Savi. Pozneje se je ta cesta imenovala Kriška cesta, in sicer po križu, ki je stal pred diskalceatskim samostanom. Že ko so kopali temelje za mestno gostilno l. 1633, so našli na velikem kamnito krsto, emonski grob. V sarkofagu so našli tudi zlatino, kar je redkost, ker so bili grobovi Rimljanov po večini oprani. Ko so zidali hiše ob Dunajski cesti v novejšem času, so našli tudi mnogo rimskih, »ajdovskih« grobov. Arheolog dr. V. Schmid je raziskal pred vojno mnogo rimskih grobov, odkritih na parcelah Kmetiske posojilnice.

Ime Ajdovščina izvira torej od ajdovskih grobov. »Na Ajdovščini« se je imenovalo prvotno vse ozemlje od Dolce, sedanjega Dalmatinove ulice in Celovške (zdaj Gosposvetske ceste) vzdolž Dunajske ceste do Sv. Krištofa, kjer so odkrili rimske grobove. Pozneje je ime Ajdovščina ostalo omejeno le na prometno križišče pred Figovcem. Ta trg, ki ni najmanjši v Ljubljani, bi zaslužil svoje posebno ime, če glede na svojo bogato zgodovino.

KAJ JE ŠE OSTALO OD AJDOVŠČINE?

Stara Ajdovščina se je res že zelo spremenila in sledov starih časov je razen nekaj hiš ostalo zelo malo. Že dolgo ni več na nji niti trojiškega spomenika, da mnogi mladi ljudje ne vedo, kje je stal, preden so ga l. 1927 prestavili na Kongresni trg. Na staro bolnico nas ne opozarja nobeno ime, tudi Parmherkarska ulica je pozabljena. Nekateri meščani mislijo, da stari ime Spitalska ulica za sedanjo Stritarjevo ulico izvira od bolnice. Toda v Stritarjevi ulici ni bilo nikdar bolnice, Spitalska ulica je dobila ime po hospitalu, azilu za onemogle meščane v kresli. Dohodki kresije še vedno služijo za podporanje onemoglih meščanov Mimogrede pa naj tudi omenimo, da je ime kresija nastalo iz Kreisamt — okrožni urad. Toda zdaj smo na Ajdovščini, ki se je zelo izpremenila zlasti po potresu. Na samem križišču ali trgu, ki sicer ni imenovan uradno Ajdovščina, ter mu ni ostalo niti to ime, je ostala še skoraj povsem nespremenjena je Figovčeva gostilna. Baje so pa tudi nji že šteti dnevi. Ostala je na zunaj nespremenjena, verna slika predmestne gostilne prejšnjih stoletij. In meščani se bodo težko ločili od nje, bolj kakor od trojiškega spomenika.

Za zgodovino tega spomenika se meščani zanimajo mnogo manj kakor za zgodovino Figovčeve gostilne. Spomenik je dal postaviti kot kužno znamenje leta 1693 grof Weikhart Auerberg, torej tri leta po tem, ko so »školcijate« porušili mestno gostilno. Bog in hudič sta si stala nasproti: diskalceatski samostan s trojiškim spomenikom in predmestne gostilne. Kdo je zmagal, prav lahko presodite: ni več klarisij, ne »školcijate« in trojiški spomenik se je moral umakniti pod mogočno zaščito pročelja nunske cerkve.

»DOLGO SMOLETOV SPOMIN NAJ ŽIVI!«

Mestni gostilni je konkurirala na Ajdovščini gostilna »Pri križu«, sezidana leta 1635 in se je prvotno menda imenovala »Pri belem križu«. Stala je približno tam, kjer je zdaj ogal kavarna Evropa, »Pri Piškotu« in »Pri Krajčbirtu« je ena in ista gostilna. Ta gostilna je bila podrta l. 1868. Piškotovo gostilno je proslavil Tavčar v romanu »Izza kongresa«.

Figovčeva gostilna je bila ustanovljena 135 let pozneje kakor »Krajčbirtova«, leta 1770, ko je hišo sezidal Jožef Stepan. Ime »Figabirt« je izpričano že l. 1789. Stepan se je oženil s Heleno Severjevo, hčerjo kmeta Severja iz Kleč. Potomci Severjev, sorodniki Smoleta, še žive na Ježici. Po smrti Stepana se je gostilničarka zopet omožila, in sicer z Miho Smoletom, v tem zakonu se je rodilo 5 otrok, a trije so umrli v rani mladosti. Ostala sta le drugorojenec Andrej, Prešernov prijatelj, in četrtorojenec Miha. Andrej se je rodil leta 1800 (28. novembra). Smoletova mati je pa preživela tudi drugega moža in se je poročila tretjič. Tretji mož se je pisal Franc Valentin in je bil zelo bogat. Bil je trgovec z žitom in prevoznik, l. 1808 je pa postal tudi oskrbnik poštnih hlevov v hiši, kjer je zdaj »Putnik«. L. 1821 je postal oskrbnik poštnih hlevov Andrej Smole. To je bila v tistih časih imenitna služba. L. 1824 je Andrej začel tudi trgovati z žitom. Toda njegova trgovina je šla kmalu »po copatah« in Andrej, ki ni imel toliko smisla za bogastvo tega sveta kakor za njegove dobrote in lepote, je začel kmalu v hude stiske. Čez tri leta je prišel v konkurz in odšel je v svet pozabljen težave.

Andrejev naslednik je postal Miha. ki je postal poštni hlevar l. 1830 in mati mu je prepustila tudi hišo, tedaj št. 64, zdaj št. 11, kjer je zdaj »Putnik«.

Figovčeva gostilna je prodal Andrejev brat Miha l. 1874 svojemu najemniku Andreju Druškoviču, ki jo je pa l. 1888 oddal v najem Matevžu Dolinarju iz Skofje Loke. Gostilno je po Druškovičevi smrti podedoval mlajši sin Ignacij. Nekaj časa je gostilno vodil tudi neki Krvarič, po smrti Ignacija Druškoviča jo je pa kupil l. 1899 Ivan Knez. Njegov najemnik je bil dolga leta popularni Matevž Hartman. Tako je šla gostilna iz rok v roke. Večina imen, ki so bila z njo v zvezi, je pozabljenih. Živi pa še Andrejev spomin. Leta 1926 so mu na Figovčevi gostilni vzdolž spominsko ploščo, ki ima vklesano Prešernovo posvetilo Smoletu.

MRTVE PRIČE OPOZARJAJO NA PRETEKLOST V MODERNI PISARNI.

Nas pa zanima še skoraj bolj kakor Smoletova rojstna hiša, Figovčeva gostilna, njena sosedna hiša, Tyrševa cesta 11, kjer je zdaj že leto dni »Putnikova« pisarna in sedež Zveze za tujski promet. To hišo je po smrti Viktorja Smoleta, sina Mihe (Andrejevega brata), podedovala Viktorjeva sestra Balbina Smole l. 1885 po nji pa l. 1920 njeni nečakinji Kristina in Gabriela Roth, ki sta ju l. 1921 prodali podjetju Zalta in Zilič.

Hiša ima ob cesti ozko pročelje ter se zdi, da je majhna, a je precej dolga in ima lepe številne prostore. Zidana je zelo solidno. Za njo kakor ob sosednjih Frölichovih hišah so velika dvorišča, kjer so bili pred 100 leti prostorni hlevi in na dvoriščih so se vstili poštni vozovi in pogosto tudi zasebni vozovi potnikov iz daljnih dežel. V tistih časih je imela Ljubljana kaj pogosto v gosteh »velike zverine« in skoraj ni bilo tedna, da bi je ne obiskal kateri izmed številnih nadvojvod. Vsi trgovci, ki so potovali proti Italiji ali Balkanu iz nemških dežel ali v nasprotni smeri, so navadno prenočevali v Ljubljani, ki jim je lahko nudila prenočišča v številnih hotelih. Nekateri sodijo, da v tistih časih Ljubljana najbrž ni imela manj hotelskih sob kakor dandanes ter da je v nji lažje našlo primerno prenočišče večje število gostov kakor zdaj. Če so prihajali v Ljubljano imenitni gostje, cesarji (ljublanski kongres), nadvojvode itd., so imeli vselej veliko spremstvo, a ljubljanski hoteli so z lahkoto vzeli vse pod streho. Eden večjih hotelov je bil v

Frölichovih hišah, kakor rečeno, »Zlati lev«, v njegovi soseski pa »Sion«. Malčev hotel, a razen tega je bila še v drugih ulicah cela vrsta hotelov, da gostilni niti ne omenjamo. Vozovi so ponoči ostajali navadno na dvorišču pri poštnih hlevih, potniki so se pa razmestili po hotelih.

Dandanes živimo prehitro, preveč nam daje misliti sedanjost, da bi se lahko dovolj živo življali v preteklost. In že 100 let se nam zdijo nepremostljiv prepad med dvema dobama. V hiši, kjer je bila pred 100 leti uprava poštnih hlevov (š. do leta 1849, ko smo dobili železnico), je zdaj moderna potovalna pisarna. Uradniki imajo dan za dnem čez mero dela in včasih prilika nanese, da je treba to ali ono končati še v večernih urah. Med debelim zidovjem ljubljanske patricijske hiše, med prospekti, slikami in kupi dopisov ni težko gledati na življenje realno. Toda v stari hiši je ostal fluid preteklosti in mrtve nje priče so začele opozarjati uradnike nase in svojo dobo...

STRAHOVI PRI ELEKTRIČNI LUČI...

S tem smo prav za prav začeli drugo poglavje. S področja zgodovine smo zašli v romantiko, ki je dandanes zlasti v zvezi s potovalno pisarno največji anahronizem. Morda se sicer dogaja kje po svetu, da privablja tujece z grajskimi strahovi v kraje, kamor vas vabijo v drugi vrsti zgodovinske znamenitosti. Toda v našem primeru gre za povsem solidne strahove. Zato so tudi glasovi o njih prodrli v javnost še le zdaj in po naključju, ne z namenom. Vse bi ostala najbrž še dolgo skrivnost. Težko je sicer pisati o tem, kajti časopise se ne more spuščati v metafiziko s primerno resnostjo, reporterji pa tudi niso še začeli obiskovati prikazni zaradi intervjuov.

Toda zgodilo se je in zapisati je treba: v »Putnikovi« pisarni so videli že nekajkrat strahove — pri električni luči.

Ko se je zgodilo prvič, pa ni nihče mislil na prikazni. Uradnik je delal zvečer v svoji pisarni. V sosedni sobi — vrata so bila odprta — ni bilo nikogar. V njo je padla svetloba iz sobe, kjer je uradnik delal. Nenadno je opazil nekega moškega, silueto, kako hodi v sosedni sobi. Vprašal je tako glasno, da so ga slišali tudi tovariši, kdo je. Ker se neznanez ni oglašil, je uradnik stopil v sobo, prižgal luč in

videl, da ni nikogar. Drugi izhod iz sobe je bil zaklenjen, neznanez se ni mogel izmuzniti. Uradnik si ni mogel razlagati, koga je videl. Čutil se je in začel razmisljati.

In zgodilo se je drugič... Uradnica je zvečer srečala na stopnicah moškega. Pisarna je bila že delj časa zaprta, zato je mislila, da je srečala husnika. Ker je pa zbežala mimo nje, ne da bi ga mogla dobro videti in ker ni pozdravil, je šla v hišnikovo stanovanje, da reče hišniku, naj hišnik vsaj odgovori na vprašanje kdo je, sicer je človek v strahu, da se je kdo pripeljal v hišo. A kako se je prestrašila, ko je hišnika zagledala v stanovanju! Bila je prepričana, da je srečala njega. Takoj so šli preiskovat vse kote, da bi našli neznanca. Ni ga bilo. Vera v strahove se je čedalje bolj utrjevala.

Zgodilo se je pa tudi tretjič... Morda še večkrat, a dovolj je. Uradnica je delala zvečer v biljetarnici v pritličju. Pisarna je ločena od stopnišča s steklenimi vrati. Uradnica se je ozirala proti tem vratom. Prebledela je in ne da bi rekla besedico tovarišem, je pograbila svoje stvari ter zbežala domov. Pozneje je povedala, da je videla moškega, prikazen, kako jo je ogledoval z onostranskimi očmi skozi steklena vrata.

Lahko se šalite na ta račun. Toda strah je nekaj človeškega. In odrasli ljudje niso navadno prestrašeni za prazen nič. Če se uradniki boje delati zvečer v moderni pisarni, to ni več šala.

Tako si preteklost in sedanjost na Ajdovščini podajata roke. Ne sedanjost ni mogla vzeti Ajdovščine vsega čara preteklosti in preteklost ne dovolj, da bi napravili kratkomaletno križ čez njo, da bi pregnali sledove z ropotom modernega prometa, vozniški redi, letovisnimi perspektivi... Med debelim zidovjem stare hiše je ostal fluid prejšnjih stoletij in tisti, ki so nekako tam delali in trpeli, ki so potovali s poštnimi vozovi, se pa menda smejajo zanimati, kako potujejo ljudje dandanes. Oni še vedno potujejo; vračajo se, kakor da prihajajo po vozovnice za oni svet... Med njihovimi in našimi časi ni tako velikih prepadov. Nam ne meri časa več ura na start Smoletovi hiši, kakor ga je njim. Nam se vedno nekam mudi, njim ne, zato se menda vračajo...

Ženitvena epidemija v Hollywoodu

Kako je postala Viviane Romance iz kabaretne plesalke slavna filmska igralka — Darrieux je ustanovila svoje podjetje

Viviane Romance

Ko je bila Viviane Romance stara 10 let je bila še Vivian Ortmens, hčerka blage ženske, ki je bila po poklicu bolniška streljalka. Mladost je Viviane preživela v kraju Melun v severni Franciji. V Melunu je bila prvič v kinu, bilo ji je tedaj 10 let. Prvi film, ki ga je videla, je bil nem film »Krvave arene«, glavno vlogo je igral Rudolf Valentino.

10-letna Viviane je prišla domov iz kina, oče, bivši podčastnik, jo je narahluil, materi je pa Viviane zaupala: Mama, filmska igralka bom, igralka in nič drugega. Mati je otroka pokarala, naj ne govori neumnost.

Pozneje so se začeli za Viviane žalostni časi. Mati in oče sta se ločila. Viviane je morala živeti pri stricih in tetah v mestih Lyon, Bordeaux in Roubaix. Strici so imeli pletilnice, Viviane se je bila v delavnicah naučila pletenja. L. 1926 je delala pri stricu v Lyonu. Delavnica je bila premračna in predolgčasna. Dne 4. julija l. 1926 je pobegnila v Pariz k materi. Stara je bila 14 let.

Clark Gable

V teatru Sarah-Bernhardt so igrali tedaj slavni francoski igralci in igralkice. Viviane se je nekako spazila za kulise teatra in do garderob. Neki režiser je opazil in jo

vprašal, kaj išče za odrom. Viviane je odgovorila, da bi rada igrala na odru. Režiser jo je premeril od nog do glave: No, če bi rada igrala, boš stala v zadnjem dejanju za 6 frankov. Kako se pišeš? — Viviane Ortmens. — Dobro. V redu.

Vsa iz sebe se je Viviane vrnila domov in povedala materi, da bo odšla »igralka« v teatru in zaslužila 180 frankov na mesec. Mati jo je grdo pogledala: Da, od jutri naprej boš delala, hči naše hišnice ti je našla delo v krojačnici, zaslužila boš 250 frankov na mesec.

Dobro leto je Viviane vbadala šivanke v nekem večjem modnem ateljeju. Valček jo je rešil iz sukanca in šivank.

14. julija, na narodni praznik, pleše ves Pariz na cestah. Na križišču bulvarja Mont Parnasse je plesala tudi Viviane. Kar jo nagovoril nekdo: Poznam Vas, pred letom sem vam ponudil »angažma« v teatru Sarah-Bernhardt. Kaj počenjate zdaj? Če hočete, pridite v Moulin Rouge, tam pripravljamo revijo z Mistinguett.

Tako je Viviane prišla v Moulin-Rouge. Plesala je v reviji »To je Pariz«. Na naveden način je postala kmalu tudi njeno ime znano. Z Mistinguett se je zaradi nekega nesporazuma sprla. Spopadli sta se za odrom. Stražnik je odvedel Viviane, bulvarski reporterji so si bojevitno dekle privoščili, Viviane je bila prvič v časopisih.

Potem je nastopala v komičnih revijah v Montmartru, se učila plesati imela uspehe v Tabarinu, kjer je spoznala impresarja Noel-Noela. Ta ji je svetloval, naj ne gre k filmu ker bo morala igrati vampirske vloge. Talent pa ima samo za komične vloge.

L. 1932 je bila Viviane izvoljena za »miss Paris«. Toda ojoj takoj po izvolitvi je nastal škandal. Izvolili so, da ima »miss Paris« otroka, nezakonskega otroka. Viviane je bila mnenja, da je njen otrok njena privatna zadeva, a žirija je bila drugega mnenja. Viviane je bila degradirana, izvolili so novo »miss Paris«.

Potem se je Viviane odločila za film. Križev pot je prehodila, preden je našla človeka, ki jo je odkril. To je pot od studija do studija kot statistka, od agencije do agencije, od impresarija do impresarija. Režiserji se niso zmenili za statistko s prožnim polnim telesom, mehkim obrazom in zapeljivimi očmi. Prvi, ki jo je »videl«, je bil režiser Edmond Greville. Viviane je bila figurantka v filmu »Princesa Tam-Tam«, režiral ga je Greville. Viviane je bila v prvi vrsti v skupini plesalk. Režiser je postal pred njo, potreboval je plesalko, ki bi plesala pred drugimi sama nekaj figur. Izbral je Viviane.

V prihodnjem filmu je Greville dal plesalki prvo večjo vlogo. Film se je imenoval »Najaz v paradize«. Viviane Ortmens je postala Viviane Romance. Potem jo je režiser Julien Duvierv angažiral za prve vloge v velikih filmih. Z nenavadno naglasi se je Viviane dvignila od kabaretne plesalke do priznane in slavne filmske igralkice.

Viviane Romance je zdaj 26 let stara. Njena hčerka je stara 8 let. Ima prijatelja, ki je tudi njen filmski partner, to je Georges Flamant. Glede zakona je mnenja da dobra filmska igralka ni za zakonski jarem. Sicer pa so filmske igralkice, pravi Viviane, v ljubezni gotovo manj zahtevne kot navadne meščanke.

ANNABELLA IN TYRON POWER ZAROCENA

Iz New Yorka poročajo, da sta Annabella in Tyron Power oficijelno naznanila svoje saroke. Poročilo bo ob koncu junija.

Dne 27. t. m. je Power dal Annabelli za nočni prstan in ji kupil vilo v Hollywoodu, v kateri je dolgo prebivala filmska igralka Grace Moore. Annabella je naročila pohištvo iz Pariza. Baje je tako srečna kot še nikoli prej. V Hollywoodu se počuti dobro, a srečna bi bila kjerkoli — z Tyronom Powerjem. Pozabila pa ni na svojo domovino Francijo. Prijateljske stike ima še vedno s svojim prvim možem filmskim igralcem Jeanom Muratom.

V Hollywoodu razseja pravata ženitvena epidemija. V nekaj dneh bosta mož in žena igralka Carole Lombard in igralec Clark Gable. Za veliko noč se bosta vzela Robert Taylor in Barbara Stanwyck. Merle Oberon se je odpeljal z »Normandijo« v Evropo. Aleksander Korda jo že pričakuje v Le Havre. S poroko ne bosta čakala niti do Velike noči.

SIMONE SIMON OKRADENA

Francoska filmska igralka Simone Simon, ki se mudi zdaj na francoski rivjeri v Cannes, je bila preteklo nedeljo okradena. Nekdo ji je izmaknil dragocen prstan z velikim briljantom, vreden 400.000 frankov. Dne 13. t. m. je prišla Simon z materjo v Cannes. Nastanila se je v hotelu Croisette. V noči od sobote na nedeljo, ko se je vrnila z neke zabave v hotel, je izročila v blaginjo pri portirju, preden je odšla v svoj apartma, biserno ogrlico in dva dragocena prstana. Drugo jutro ko se je oblačila, je poslala mater po juvela k portirju. Portir ji je izročil dragocenosti, 10 minut kasneje je Simone Simon naznanila policiji, da ji je eden izmed prstanov izginil.

KOLIKO ZASLUŽI DANIELLE DARRIEUX

Dražestna Danielle Darrieux je pariškim novinarjem izjavila, da ne smejo verjeti vse kar jim filmski producenti natvezijo o gažah, ki jih plačajo filmskim zvezdam. — V kolikor se mene tiče, je dejala, sem dobila za film »Mayerling« 110.000 frankov za film »Zenski klub« 120.000 frankov, za film »Port Arthur« 300.000 frankov, za film »Izpričene« (Un mauvais garçon) 85.000 frankov, film »Zloraba zaupanja« ji je vrnil 175.000 frankov, film »Katja« pa 400.000 frankov.

Sicer pa od danes naprej ne bom imela nobene plače več, je dodala Danielle Darrieux. Novinarji so jo debelo pogledali. Darrieux je pojasnila: Naznanjam vam, da sem ustanovila svoje lastno filmsko podjetje in bom od sedaj delala ves dobiček in vso izgubo, kakor bo film pač uspel ali propadel.

TRIJE ZANIMIVI FILMI

Že ta mesec bodo v Hollywoodu izgovili film »Izpoved nacističnega vo-huna«. Film režira Anatol Litvak. Glede svojega novega filma »Diktator« je Chaplin izjavil, da bo film izdelal in so nesrešne vesti, da se je skesal. Družba Metro Goldwyn Mayer pa pripravljajo film »Pri nas tega ni« po romanu Sinclaira Lewisa. Film kaže, kako bi bilo v Ameriki, če bi v deželi zavladali kljukasti križ. Vsi trije filmi so tendenčni in podčrtavajo vrednost svobode in demokratičnosti za razvoj posameznika in družbe.

Švicarski obrambni kredit

Bern, 7. aprila. AA. Spomladansko zasedanje zveznega parlamenta je končano. Parlament je izglasoval kredit 327 milijonov frankov za okrepitev narodne obrambe in za boj proti nezaposelnosti.

Tragična usoda Martina Pegija

znanstvenika, astrologa in čarovnika, ki je umrl v ječi obdolžen čarovništva, ker se je pečal z matematiko

Ljubljana, Velika noč 1939
Pravijo, da ima vsak svojega konjaka ali svojo slabost. Moja je ta, da se tako mimogrede, a docela samo ob sebi razumljivo pečam tudi z astrologijo. Morda izvira ta moja slabost iz prepričanja, ki sem si ga tudi kar tako mimogrede in presenetljivo samo ob sebi razumljivo in naravno že v srednji šoli prisvojil, da je vse usojeno in vse v naprej določeno, čeprav se včasih zdi, da ima človek svobodno voljo.

Ze pred leti sem zasledil v astrološki literaturi ime astrologa Martina Pegija u število astrološke knjige ga omenjajo, kakor Paracelsa. Nikoli se nisem zamislil ob imenu Martin Pegius, zanimalo me je samo to, kar je mož napisal o astrologiji in kako je razlagal usojeno kozmično dogajanje, v kolikor gre za človeka in njegovo pot skozi to življenje. Izredno pa je bilo moje presenečenje, ko sem izvedel, da je bil Martin Pegius Slovenec in znameniti pravni znanstvenik, čigar življenje je bilo nad vse zagonetno in tragično. Našel sem ga med slovenskimi pravnimi znanstveniki, ki so živeli in delali v tujini. Obdelal jih je univerzitetni profesor dr. Janko Polec.

KOT DEČEK JE PRIŠEL NA BAVARSKO

Martin Pegius je bil prvi med našimi znamenitimi pravniki, ki je deloval v tujini. Pegijevnega prvotnega priimka, ki je očitno po običaju njegove dobe polatinjen, doslej ni bilo mogoče dognati. Nobene zgodovinske podlage nima domneva, da bi bilo Pegijevno ime narejeno po grški besedi »pegos«, kar pomeni »vire«, češ da se je pisal prvotno Virnik ali Vrelec, ali pa ker bi bil doma iz Vrzdence pri Polhovem Gradcu. Salzburški zgodovinar dr. Franc Martin misli brez posebne utemeljitve, da se je pisal Pegar (Pegger). V inzulstadtskih univerzitetnih matricah je zabeležen kot Pegius. Da je bil Polhov Gradec njegov rojstni kraj, vemo le iz nagrobnika, ki je še ohranjen na starem mestnem pokopališču pri St. Petru v Salzburgu. Njegovo rojstno leto je neznano. Rojen je bil baje l. 1508 ali 1523. Vsekakor je bil rojen v začetku 16. stoletja.

Po nekaterih virih je Pegius zgodaj postal sirota in vzgojil ga je neki trgovec Kje, kdaj in kaj je študiral, ni znano. Nemški zgodovinar V. Rotmann pravi, da je bil skoraj samouk. Sam Pegij pa pripoveduje, da je živel na Bavarskem od 20. leta naprej. Ker je odšel iz Mühldorfa na Bavarskem l. 1553., je morda prišel v to deželo, če vzamemo rojstno leto 1523 za pravilno, kot 10leten deček. Kako je prišel na Bavarsko, se po dosedanjih virih ne da dognati. Morda so k temu pripomogle trgovske zveze ali pripadnost njegovega rednika ali loško-frejšinskega. Gotovo je le, da je l. 1552 promoviral za doktorja prava na univerzi v Ingolstadt. To vseučilišče kakor ono v Freiburgu v Breisgau je bilo takrat v Prednji Avstriji. Avstrijska vlada je tisti čas in tudi pozneje odvrčala ljudi iz naših krajev od italijanskih univerz in odredila študij na imenovanih avstrijskih univerzah.

PRIJATELJ SLAVNEGA PARACELSA

Ze pred l. 1552. je bil Pegij mestni pisar v Mühldorfu ob Innu, ki je bil takrat pod oblastjo salzburških nadškofov. Tamkaj je bil tudi kasneje advokat. V Mühldorfu se

je Pegij seznanil s Simonom Tadejem Eckom, kancelarjem bavarskega urada v Burghausenu. Eck je bil ingolstadtski doktor, oficial passauskega škofa na Dunaju, ko je to škofijo upravljal vojvoda Ernest Bavarski. Ko pa je bil vojvoda Ernest upravljal kasneje nadškofijo v Salzburgu, je poklical l. 1553. na Eckovo prizadevanje tjakaj Pegija. Vojvoda Ernest je bil ljubitelj znanosti, zlasti mineralogije in najbrž tudi alkemije. Ze pred l. 1541. je bil poklican v Salzburgu slovitega Teofrasta Paracelsa, ki je v Salzburgu isto leto umrl. V to okolico pa je sodil po svojih nagnjenjih tudi Pegij. Bil je v Salzburgu najprej kapiteljski in urbarski pisar. Ti so bili v tisti dobi važni uradniki. Pisar je združeval v sebi dolžnosti notarja, zapisnikarja, sestavljalca sodb in pravnega svetovalca sodnikov. Večkrat je moral sodnikom, ki niso bili juristi, pomagati s svojim pravnostvom. Prebrati je moral včasih celo nepismenim sodnikom odločilna določila iz pravnih knjig in jih naravno tudi razložiti. S tem je močno vplival na pravosodstvo dotičnega kolegija. Naravno je ta vpliv rasteel z naraščajočim vplivom rimskega prava in z uvedbo rimsko-kanonskega prava.

Pegij se je bavil že tedaj tudi z žurnalistiko v tedanjem smislu. Prav to je l. 1557. povzročilo, da je bil nenadoma odpučen. Pa zadeva se je poravnala. Po naslovih listih svojih spisov je označen že l. 1558. kot knežji svetovalec, l. 1600. pa kot knežji salzburški svetovalec in prisednik konzistorija.

SMRT PO 10 LETNI JEČI

Zadnja njegova leta so bila polna nesreče zanj in za njegovo ženo.

Dne 15. februarja 1582. so ga poklicali na dvor in ga tam pridržali zaprtega v pisarni do 5. aprila. Ta dan so ga pripeljali na grad, kamor je bila privedena njegova žena že 13. februarja. Tu je bil z njo brez obzora zaprt celih 10 let do svoje smrti v avgustu l. 1592. Na njegovem nagrobniku je napisana tudi njegova prva žena Katarina Lobenstein, druga žena Beatrika Krautwald, ki je malo pred Pegijem umrla v ječi, pa je bila pokopana ponoči skritoma na grobišču Sv. Sebastiana v Salzburgu. Otroci, ki jih je imel, kakor sporoča napis na nagrobniku, s prvo ženo šest, so najbrže kmalu umrli, kajti njegova zapuščina je pripadla nečaku druge žene.

Z ŽENO VED OBDOLEŽEN ČAROVNIŠTVA

O vzrokih zakaj so Pegija zaprli, imamo dve sodobni sporočili. Onat Martin norača v svoji rokopišni kroniki, da so Pegija dolžili, da je podkupljen storil v svojih sodbah mnogo napačnih stvari, vti in svoji dolžnosti. Ker se je pečal tudi z matematiko, so njeega in njegovo ženo dolžili čarovništva.

Obhramela na norača o tem v svoji rokopišni salzburški kroniki dr. Fickler. Po tem sporočilu je bil Pegij obdolžen, da je sklene knočinu dvomerna sveta že pred sodbo sporočal strankam, da im je sestavil spise in se je torej postavil hkrati za sodnika in odvratnika. Obdolžili so na tudi njeega in ženo čarovništva. S čarovništvom so se prav takrat prav umelo počeli in čarovništva zasledovali. Nagnosen povod za tako obdolžitev pa je dala najbrže iznova nekoga zaradi čarovništva obsojenega, ki je na običajna vprašanja, ali pozna še koga,

ki se peča s čarovnijami, imenoval Pegijevno ženo.

Fickler označuje Pegija kot prav posebno praznovnega moža. Pri preiskavi so zasegli pri njem spise, iz katerih je bila ta praznovnost posebno razvidna. V njih je popisal, kakšne skrivnosti se izvedo iz zemlje, zraka in vode in to ob naraščajoči luni in le določene dni. V njih so molitve, da naj mu prinese gorske vile iz Nonnberga pri Salzburgu na njegov dom zlata, denarja, natančno opisane dragulje in vse vednostne knjige. V njih so slednji popisali, kakšna čuda se vidijo v raznih gorah, tudi v domači gori Sv. Lovrenca pri Polhovem Gradcu in v Kranjskem vrhu pri Kranjski gori, ob katerem je prehajal iz domačega kraja v tujino. Ubogi Pegij je našel med čudesi, škrate, vile, zlato in dragulje, pa tudi razne osebe iz svetega pisma in zgodovine.

Pegija niso mogli ali niso hoteli obsoditi, vendar je ostal z ženo v ječi do smrti. Precejšnjo imovino nesrečnega Pegija in njegove žene so upravljali in krili z njo stroške zapora. Nekaj mesecev pred smrtjo spomladi l. 1592. je nadškof Wolf Dietrich von Raitenau še odklonil prošnjo onemoglega starčka, da bi mogel stanovati vsaj v samostanu sv. Petra, ki je bil celo njegov dolžnik. Ta tragična usoda in morda tudi resnične zablode zadnjih let pa Pegiju v tej dobi polni praznovnosti, niso mogle zatemniti njegovega znanstvenega imena, ki si ga je pridobil s svojimi spisi, predvsem s pravnimi, pa tudi z astrološkimi.

ODLIČEN JURIST, KLASIK MED ASTROLOGI

V desetletju od 1556 do 1566 je napisal celo vrsto juridčnih del. Glavno in najbolj znano Pegijevno delo je njegov spis o služnostih. Naš Pegij je bil prvi, ki je del Justinijanovega kodeksa prevedel v nemščino.

Razen tega je Pegij izdal l. 1570. v Baslu astrološko delo »Geburtsstundenbuch«. S tem delom je astrolog Marin Pegij pokazal pot, kako »določiti naravo in lastnosti vsakogar, pa tudi različne dogodiljave po pravem in temeljitem zvezdoznanstvu iz zvezd in tako tudi svariti pred slučajnimi nevarnostmi«.

Delo je sestavljeno prav v duhu tedanje dobe. Priložene so mu astronomske tablice z uporabljenim navodilom. Delu je priložen še spis, v katerem Pegij biča z najkrepkejšimi izrazi zasmehovalce astronomije. Druga izdaja tega dela je izšla l. 1572. Značilno za delo, a nič manj za dobo duhovnih stisk, v katerih živimo, je nova faksimilirana izdaja Pegijevne astrologije, ki je izšla l. 1924. Izšla je kot prvi zvezek zbirke »Klasični astrologijev«.

V Pegijevi dobi je manjkalo spisov, ki bi v najnavadnejših dnevnih vprašanjih materialnega prava temeljito poučevali v domačem jeziku latinščine nevedne sodnike, stranke in njihove zastopnike. To vrzel je med prvimi izpolnjeval naš rojak Martin Pegij. Ugled Pegijev je bil tolikšen, da so mu podtaknili mnogo pozneje (1719) nastalo anonimno delo Tractatus iuridicus de iure canum.

Vsekakor moramo Pegija prištevati k slavnim juristom slovenskega rodu. Ni dvoma, da je izhajal po rojstvu iz našega naroda. Njegov duh se mu je še v poznih letih z usodnimi prividi ustavljal pri domačem vrhu sv. Lovrenca in pri Karavanah.

FIS prvenstvo 1942 v Ameriki? Jugoslavija vztraja slej ko prej na svoji kandidaturi, ki jo je prijavila kot prva

Ljubljana, 8. aprila.

Na zadnjem kongresu FIS je bilo določeno, da bo svetovno smučarsko prvenstvo v l. 1940 na Norveškem, l. 1941 pa v Italiji, ker je Jugoslavija umaknila svojo kandidaturu za to leto in jo prijavila za l. 1942. Razen Jugoslavije se potegujejo za izvedbo svetovnega prvenstva za isto leto tudi Nemčija in Zedinjene države. Za l. 1940 je že določen točni datum in bo tekmovalanje od 24. februarja do 3. marca in sicer alpska kombinacija v Rjukanu pri Telemarku, klasične panoge pa v Holmenkollnu. Italija bo l. 1941 izvedla FIS prvenstvo v Cortini d'Ampezzo. »Prager Tagblatt« poroča zdaj, da so prvenstvo v l. 1942 oddali »National Ski Association of America« in da bodo Američani tekmovalje izvedli na treh krajih. Skoki bodo na znani skakalnici pri Chicagu, alpska kombinacija v Sun-Valleyu v državi Idaho in klasične discipline v Salt Lake Placidu v državi Utah.

Poročanje praškega lista je v nasprotju z našimi informacijami in smo se zato obrnili na g. Gorca, ki je letos zastopal naš savez na zasedanju upravnega odbora FIS. Gorec je takoj izjavil, da je poročilo praškega časopisa napačno in da ni v skladu s sklepom upravnega odbora in kongresa FIS. Glede kandidature Amerike nam je dal naslednje pojasnilo.

Za eno prihodnjih izvedb tekmovalja za svetovno prvenstvo sta se med drugimi potegovali tudi Amerika in Kanada. Slednja pa je odstopila od svoje zahteve v korist Amerike, kjer je smučanje postalo v zadnjem času velika moda. Amerika je iskala zagovornika za svojo kandidaturu in ga je našla v Norveški s tem, da je objavila, da bo poslala prihodnje leto, ko bo FIS prvenstvo na Norveškem, tja 40 tekmovalcev. Norvežani so razen tega uvideli, da se jim v novi smučarski državi Ameriki odpira velika možnost plasiranja svojih smučarskih proizvajalcev in so zato zastavili vse sile, da bi na zasedanju FIS prepričali zastopnike drugih držav, da morajo biti tekme l. 1942 v Ameriki. Delegat Jugoslavije, čigar mnenju se je pridružil večina držav, je ostro nastopil proti kandidaturi Amerike, češ, da delegate ne zanima, ako hoče Norveška navezati trgovske stike z Ameriko. Pri oddaji FIS prvenstva je doslej zmerom veljalo sporno načelo, da so prvenstveno prišle v poštev dotične države, ki so se vsako leto redno udeleževale FIS tekmovalj. Amerike pa ni med temi državami, razen tega pa je Jugoslavija že mnogo prej prijavila svojo kandidaturu, ki so ju tudi vzeli na znanje. Ozkostrno stališče Norveške, ki je še v slabem spominu zaradi Planice, ni našlo razumevanja pri delegatih, ki so bili soglasno mišljenja, da je prvenstveni kandidat za leto 1942

Jugoslavija, ki je obenem edina med potegujočimi se državami, kjer še ni bilo FIS tekmovalja. Sploh pa je ameriški predlog neprimeren, ker je preracunat na izvedbo na treh različnih krajih, ki so med seboj oddaljeni po 300 in več kilometrov, kar stavlja na tekmovalce prevelike zahteve. FIS sama zavzema pravilno stališče, da mora biti tekmovalje v največ dveh različnih krajih, ki pa ne smeta biti med seboj preveč oddaljena.

Edini resnejši kandidat za izvedbo FIS tekmovalja 1942 je in ostaja slej ko prej Jugoslavija.

Na Gorjance bo zgrajena cesta

Novo mesto, 6. aprila
Ze nekaj let sem se je pri nas govorilo, da namerava neka skupina ljudi graditi na Gorjancih moderen sanatorij za bojne na pljučih. S to zamisljo se je v resnici bavilo nekaj domačih podjetnikov, katerim so se pridružili še nekateri Zagrebčani.

Kljub velikemu zanimanju in resnosti, da bi se načrt v doglednem času spjel, so se pojavile velike tehnične težkoče v pogledu gradnje prepotrebne ceste. Slednja bi se morala graditi prvenstveno po gorskem terenu v dolžini 15 do 20 km. Graditev ceste pa bi stala mnogo denarja. Sprito tega v prvi vrsti v poštev prihajačega vprašanja se je začelo opustiti tudi sam načrt zgraditve sanatorija na Gorjancih.

Te dni pa se je razširila vest, da se namerava zgraditi in izpeljati na Gorjance — moderna cesta v dolžini 20 do 30 km. Načrt za gradnjo ceste je izdelan in z delom se bo pričelo takoj po velikonočnih praznikih. Ze obstoječa privatna cesta — imenovana Ogjarica, ki ima zvezo z drž. cesto Ljubljana—Karlovac, pri takozvani Vahti — to je vrh Gorjancev in ki je izpeljana v dolžini 6 km ob gorjanskem gozdnem obronku do Tovarne, bo dobila novo podlago in se bo tudi razširila za dober meter. Od Tovarne bo cesta izpeljana po že obstoječi trasi blivše gozdne ozkotirne železnice. Cesta se bo vila nad Gosposično, mimo Sv. Miklavža in Trdi. novega vrha. Od tu pa preko košenice do Sošice, kjer se bo združila z banovinsko cesto Jastrebarsko — Karlovac. Za graditve te važne ceste si je mnogo prizadevala lastnica gorjanskega gozdnega veleposelstva — Ljudska posejilnica v Ljubljani, ki bo gradila cesto s pomočjo banovine, država pa bo delo podprla s primerno dotacijo.

Po dograditvi ceste bo postavljenih na Gorjancih več letovišarskih koč. Za enkrat je postavljena že letovišarska koča,

last zagrebškega zdravnika dr. Dolinska. Tej pa bodo letos sledile še druge. Tudi vprašanje sanatorija bo postavljeno ponovno v ospredje in ni več daleč čas, ko bo tudi Dolenjska imela svoj zavod za obolen na pljučih. Dosedaj mirni in tihi Gorjanci pa bodo oživeli. Kraj sam bo postal najprivlačnejša točka ne samo za izletnike in turiste, temveč tudi za avtomobiliste.

To pa ne bo šlo

V Turčiji je bila žena nedavno postavljena na raven zapadnoevropskih žen. Odpravljeni so bili namreč vsi stari predpisi, ki so omejevali žene v javnem življenju. Turkinje so nehale nositi pajčolanu, haremni so bili odpravljeni in na filmskem platnu smo videli celo kako korakajo mlade Turkinje v vojaških uniformah. Zdi se pa, da so šle Turkinje v emancipaciji nekoliko predaleč. Turkom je bilo menda te emancipacije že dovolj. Zato je vlada prepovedala ženskam pudranje in šminkanje ter sploh vsako lepoticenje. Prepoved je utemeljila s tem, da so mlade Turkinje preveč posnemale ameriške filmske igralke in da so z lepoticenjem tratile preveč časa.

Malo je pa verjetno, da bi ta ukrep dosegel svoj namen. Se vsi podobni ukrepi so se izjalovili. Razne ameriške cerkve so si tudi prizadevale odvrti ženske od lepoticenja pa ni šlo. Sicer pa pudranje in drugo lepoticenje ni izum pokvarjene moderne dobe, kakor mnogi mislijo. Izkopanine v Delphi in Grčiji so prinesle na dan dragoceno zlato dozo za puder. Starinoslovci domnevajo, da je bila last Periklova ljubice Aspasijske. Če je to res je doza stara okrog 2.400 let. V nji so našli puder, dišec po rožah.

Iz Trbovelj

— Prevoz pošte s postaje in na postajo je od 1. aprila za dobo tekočega proračunskega leta prevzel avtopodjetnik g. Dolan. Doslej je to pošto prevažal avtopodjetnik g. Zemljan.

— Letošnje cepljenje otrok proti kozam. Cepljenje otrok iz Retja in Lok, roj. v letu 1938, proti kozam se bo vršilo dne 17. aprila 1939 ob 14. v šoli na Vodah; pregled cepilja pa se bo vršil dne 24. aprila 1939 ob isti uri in istotam. Cepljenje otrok iz Trbovelj, Gaberskega, Knezdola, Planinske vasi in Ojstrega, roj. v letu 1938, proti kozam, se bo vršilo dne 21. aprila 1939 ob 14. uri v šoli v Trboveljah; pregled cepilja pa se bo vršil dne 28. aprila 1939 ob isti uri in istotam. Cepljenje otrok iz Sv. Katarine in Sv. Marka, roj. v letu 1938, proti kozam, se bo vršilo dne 19. aprila 1939 ob 14. uri v meščanski šoli v Trboveljah; pregled cepilja pa se bo vršil dne 26. aprila 1939 ob isti uri in istotam. Cepljenje otrok iz sv. Planine, roj. v l. 1938, proti kozam se bo vršilo dne 23. aprila 1939 ob 15. uri v šoli na Sv. Planini; pre-

gled istih pa se bo vršil dne 29. aprila ob 15. uri istotam. Za učenje kmetijske in rudarske nadaljevalne šole se bo vršilo cepljenje proti kozam dne 21. aprila 1939 ob 16.30 uri v šoli v Trboveljah; pregled cepilja pa se bo vršil dne 28. aprila 1939 ob isti uri in istotam. Cepljeni morajo biti vsi otroci, ki so bili rojeni od 1. januarja do 31. decembra 1938. Če cepljenju se mora primesti otroke umite in sušne. Neopravičeno izostali se bodo kaznovali po zakonu.

Muzejsko društvo za Krško in Brežice To misel je sprožil g. Auman, ki ima sam lepo zbirko zgodovinskih znamenitosti

Krško, 8. aprila

Prebogata okolica najdišč naše prazgodovine je sprožila že večkrat misel ustanovitvi v Krškem muzej, ki naj bi ohranil vse izkopane pred umčenjem po neukem človeku in pred poželjivimi tujevcimi rokami, ki so se vedno izogajale v te kraje in odnašale za malenkost denar največje dragocenosti. Tisti, ki so znali ceniti vrednost teh zgodovinskih spomenikov, so z neveljo gledali, kako tuji odnašajo vse te stvari v svoje privatne zbirke ali pa celo prekupečujejo z njimi. Nikogar ni bilo, ki bi mogel to preprečiti. Vedno bolj se je čutila potreba ustanovitve društva, ki bi zaščitilo vse te dokumente naše prazgodovine pred uničenjem in prodajo.

Z druge strani pa je vznikla želja ne samo da se ustanovi društvo, ki bo zaščitilo ta najdišča, temveč tudi zbiralo zgodovinske spomenike in dokumente, da dobimo tako narodnostni muzej. Na to pa nas je posebno opozarjala zasebna zbirka g. Aumana, ki že skoraj 25 let raziskuje našo okolico. S svojimi vedno novimi odkritji najdišč je g. Auman vedno bolj izpopolnjeval svojo zbirko in človek kar ostrmi, ko pregleda vse te zgodovinske zaklade, ki jih je sam zbral. Njegova je tudi zasluga, da je prišlo sedaj tako daleč, da se misli ustanovitvi muzejskega društva. On je sprožil to misel in jo merodajnim faktorjem tudi priporočil, tako da so z razumevanjem potrebo po taki kulturni ustanovi radi priskočili na pomoč.

Ze letos v januarju se je ustanovil pravilni odbor, kateremu predseduje sreški načelnik g. Tomšič. Odbor je takoj začel resno delati in je povabil znanstvenike, da si ogledajo Krško in okolico in povedo svoje mnenje o tem našem muzeju in da priskočijo z nasveti nastajajočemu društvu na pomoč. Res so se ti odzvali vabilu in 25. marca posetili Krško, kjer so jih sprejeli sreški načelnik g. Tomšič, polic. pristav Igor Puc, dekan Kurent in dr. Prišli so gg. dr. Fran Mesesnel, banovinski konservator iz Ljubljane, prof. Fran Baš, ban. arhivarja in zgodovinarja iz Maribora, arh. Mušič Marjan in dr. Drago Mušič iz Sevnice. Gosti so si najprej ogledali privatno zbirko g. Aumana in v Krško, nato pa so se odpravili v okolico. Bili so navdušeni nad bogato okolico zgodovinskih spomenikov in so prisrčno pozdravili zamisel ustanovitve muzejskega društva. Objavili so, da bodo radi priskočili na pomoč mlademu društvu.

20 letnica čebelarke podružnice Krtina Zborovanje čebelarjev iz Krtine, Domžal in Kamnika Zanimiva čebelarska razstava

Dob. 8. aprila

V nedeljo, 26. marca je čebelarska podružnica Krtina obhajala 20 letnico svojega obstoja. Udeležilo se je lepega jubileja 55 članov čebelarskih podružnic Krtina, Domžale in Kamnik. Proslava jubileja se je vršila v novi šoli v Dobu, kjer je bila tudi prav zanimiva razstava čebelarskih potrebščin, ki jih mora danes poznati vsak napreden čebelar. Predmete za to razstavo so zbrali agilni in za čebelarstvo zelo zaslužni podružnični tajnik g. Mayer Julij, sol. upravitelj v Dobu, predsednik Soklič Ivan in podružnični podpredsednik Perko Ivan, sol. upravitelj na Vrhpolju, ki je razstavil tudi nekatere prav lepe končnice kranjčev, katere so pri ročnem delu izdelali in posilikal učenci.

Dopolodne se je v Dobu brala maša za vse umrle člane čebelarke podružnice. Popoldne pa je bil ogled razstave in podružnični občni zbor. Pozdravni govor je imel predsednik Soklič Ivan, ki se je spomnil vseh nekdanjih članov podružnice, ki so po večini že umrli in jih je le še nekaj ostalo v naši sredi. Potem je pa podal besedo bankemu kmetijskemu referentu Okornu Josipu, ki nam je razložil gospodarski pomen čebele v naravi. Gledati moramo na to, da so v vsakem kraju čebele in da se tudi kmetje bavijo s čebelarstvom. Za to delo pa je potrebna izbrazba, skrbeti je treba da se čebelna paša izboljšuje, ter da sami sadimo medonosne rastline in drevje. Ne smemo pa pozabiti tudi na izboljšanje čebelne pasme. Na naših poljih sejo več detelj, v gozdovih pa mnogo kostanja, javorja in dr. Nato je podal navodila, kdaj in kako naj prevečamo oziroma prestavljamo. Pri tem greši še mnogo naših čebelarjev, ki predstavljajo prežgodaj in imajo potem v čebelnjakih same slabice. Vzpuščjal je čebelarje, naj obnavljajo satje, s čimer se nam pridelek voska poveča, in s tem tudi zabranjenemu širjenju čebeljih bolezn.

Predavatelju se je za njegovo poučno predavanje zahvalil tajnik podružnice, narkar se je vršil prost razgovor in so člani stajali predavatelju razna vprašanja, katera je pojasnjeval in dajal tudi praktične nasvete.

Potem je podružnični tajnik prečital dve pismi, v katerih se delegat glavnega odbora Slovenskega čebelarskega društva Dermalj opravičuje, da je zaradi bolezni zadržan ter želi podružnici na tem polju obilo uspeha, v drugem pismu pa pozdravlja vse udeležence obnega zboru predsednik občne Dob Detela Ivo. Tajnik je poročal o delu podružnice v času od ustanovitve do danes ter se spomnil prvega predsednika naše podružnice notarja Rahnetja, ki je bil predsednik do leta 1927. ter je bil takrat tudi izvoljen za častnega člana podružnice, a je žal leta 1928 umrl. Iz velikega okoliča podružnice Krtina sta se ustanovili dve novi podružnici in sicer Dol in Domžale.

Spomnil se je tudi glavnih delavcev v podružnici in sicer prisotnih g. Ivana Šmajdka, sol. upravitelja v pokolju, ki se je udeležil te naše skromne proslave, ter bankega referenta g. Okornja, ki je pred 20 leti ob priliki ustanovitve naše podružnice imel predavanje. Odbor podružnice je skrbel tudi za izobrazbo čebelarjev ter je

— Šport ob praznikih. Za velikonočno nedeljo je povabil SK Amater v goste simpatično moštvo SK Reke iz Ljubljane. Gostje se nahajajo v odlični formi, kar je razvidno iz rezultatov prvenstvenega tekmovalja v Ljubljani, v I. razredu. Radi tega obeta biti to srečanje zelo zanimivo in se opozarja zlasti športna mladina, da ohrani največjo disciplino na igrišču, da bodo gostje odneali iz našega zelenega polja najboljše vtise. Tekma se začne ob 16. uri na igrišču SK Amaterja.

V četrtek 30. marca pa je bila seja širšega pripraviljalnega odbora, katere so se udeležili tudi zastopniki Brežic in Sevnice, med njimi tudi sam sreški načelnik v Brežicah g. Krajšek in dr. Mušič iz Sevnice. Zlasti slednjemu moramo biti hvaležni za veliko zanimanje in pomoč, ki jo kaže ves čas, odkar se je pojavila zamisel ustanovitve muzeja. Sklenili so, da društvo ne bo obsegalo samo krškega srezu, temveč tudi brežiški srez ter se bo imenovalo: Muzejsko društvo za polit. okraja Krško in Brežice.

Namen društva je, nabirati odnosno nakupovati predmete iz domače zgodovine za zgodovinsko-narodopisni, umetnostno-obrtni in prirodopisni muzej. Med narodom hoče oživljati zanimanje za našo zgodovino, narodopisje in umetnost. Ustanoviti hoče tudi lastno knjižnico, pospeševati izdajanje publikacij in prirejati poučna predavanja iz naše zgodovine. Odbor je sklenil, da bo navezal tudi stike z gradbenimi oblastmi, da bo tako mogoče ohraniti zgodovinsko važne zgradbe in spomenike. Nadalje hoče društvo intervenirati pri merodajnih oblastih da bodo zaščitila vsa najdišča, tako da jih ljudstvo ne bo več samo odkopavalo in uničevalo odnosno prodajalo najdenih spomenikov tujcem, kakor se je zgodilo to ravno v Drnovem, ki slovi po velikem številu najdišč, in se je razvila kar prava trgovina z izkopaninami. V ta namen bo društvo imenovalo v vseh večjih krajih svoje poverjenike, ki bodo pazili na najdišča in poročali društvu o morebitnih novih odkritjih.

Odbor je nadalje poročal, da je že objavljen kredit 32.000 din za popravilo cerkvice sv. Duha v Krškem, v kateri bo muzej. Cerkev je ustanova Rikarda Jožefa Auersperga in je bila zgrajena v srednjem veku. Po svetovni vojni je bila popolnoma zapuščena in zanemarjena, sedaj jo bodo po popravili, da bo odgovarjala svojemu namenu, vendar pa se bo pazilo, da bo ostala v istem slogu.

Društvo je poslalo svoja pravila že merodajnim oblastem in bo sklican, čim bodo potrjena, ustanovni občni zbor. To bo najbrž že prve dni prihodnjega meseca.

Ustanovitev muzejskega društva je prebivalstvo toplo pozdravilo in upa, da bo društvo lahko kmalu začelo delati, upa pa tudi, da bodo imovitejši prebivalci obeh srezov tudi gmotno, odnosno s kakšnim zgodovinskim darilom priskočili društvu na pomoč, da bo tako lahko čim prej doseglo svoj cilj.

priredil 5 celodnevnih tečajev, na katerih so predavali gg. Okorn, Verbič in Šmajdek. Podružnica pa je imela za člane še 19 strokovnih predavanj in priredila je tudi ogled naših vzornih čebelnjakov.

Agilni podružnični odbor je sklenil postaviti na Mengeskem polju podružnični čebelnjak, kamor bodo ob potrebi lahko člani vozili svoje čebele v pašo.

Na predsednikov predlog je bil podružnični tajnik Mayer Julij za svoje vestno in agilno delo pri podružnici soglasno izvoljen za častnega člana naše podružnice.

Člani žele, da bi se pogosto vršila taka predavanja, ter da bi predavatelji malo dlje ostali med nami, saj ima še marsikateri kako vprašanje, ki mu trenutno ne pride na misel. Pa upamo, da se še kdaj srečamo pri kakem čebelnjaku.

Cookova pisarna brez Cooka

Thomas Cook, vnet angleški abstinent, je prišel na misel prirejati zabavna potovanja v času, ko so ljudje gledali železnico postarani in z nezaupanjem. Peljal se je z izletnim vlakom iz Leicesterja v Longborough. Leta 1845 je priredil izlet v Liverpool, pozneje pa v Glasgow in Edinburgh. Leta 1851 mu je dalo mesto London prometni monopol za razstavo v Hyde Parku. 4. avgusta 1856 se je odločil za prvo potovanje na celino. Vodil je 300 izletnikov preko Antwerpna in Bruslja na boljše pri Waterloo ter dalje v Köln, Strassburg in Pariz. 31. julija 1864 je sam vodil prvi družabni izlet v Švicco.

Tedaj so se prvič obnesli po njem uvedeni hotelski kuponi. Tedaj je tudi prvič rabil francoske in nemške tolmače. Kmalu se je jel zanimati tudi za Afriko in Ameriko. Takrat je bil že prileten in slep. Zadnja leta svojega življenja je zopet z vso vneto propagiral treznost. Še pred svojo smrtjo 1892 se je udeležil pogajanj za ustanovitev podjetja, ki se je razvilo v največje potovalno pisarno na svetu. Cookovo podjetje ima zdaj svoje podružnice po vsem svetu. Sin in njegov zvesti pomočnik je umrl kmalu za njim, toda podjetje se je širilo. Zdaj ni v vodstvu podjetja nobenega člana rodbine, podjetje se pa še vedno imenuje po Cooku. Nedavno je morala neka trvdka dokazovati lastniku Cookove pisarne pred sodiščem v nekem zakonitem mestu, da beseda Cook ni plod domisljije, ki bi označeval solidno potovalno pisarno, temveč je to ime njenega ustanovitelja.

HUJŠE JE BILO

Dobrosrčna dama da beraču vbojajme in pravi: soč

Francozi zgrade železnico čez Saharo

Vojaški pomen proge — Kako so v Sahari zmagala moderna prometna sredstva — Junaški čuvarji bencinskih stanic

Afriski imperij je postal zlasti zadnje čase središče pozornosti francoskega javnega mnenja. Točneje rečeno pomeni varnost in moč francoskega afriškega imperija veličino Francije, toda varnost severne francoske Afrike je odvisna v prvi vrsti od dobrih prometnih zvez. Poročevalec Leipziger Neueste Nachrichten poroča, da je bilo čudno, da se je udeležil 14. zasedanja odbora za Severno Afriko v Parizu ne samo prezident republike Lebrun, temveč tudi namestnik šefa francoskega generalnega štaba Gamelina general Georges. Med tem zasedanjem je bilo tudi rečeno, da bo francoska posest v Afriki enotna in varna šele tedaj, ko bodo vojaški transporti vozili čez saharo puščavo.

Res je, da sta pomenila avto in letalo mnogo možnosti za razvoj prometa v puštnih krajih. Zanimivo je pa tudi, da niti letalo, niti avto nista mogla povsem iz-

naravnost fanatčno ukvarjajo s tem načrtom, čeprav se zdi v marsikaterem pogledu poudariti domišljije. Pesek, zahrbljeni saharški pesek lahko uniči ne samo človeška življenja, temveč zasuje in pokoplje v zarodku tudi človekovo železno delo. Zato pionirji moderne saharске epohe niso bili železniki, temveč letalci in pogumneži, ki so krenili z avtomobilom na 1600 km dolgo pot skozi Saharo.

To je bilo pred 17 leti, ko je prvo motorno vozilo premagalo neizmerno težavo Sahare in korčno je sedanjí šef francoskega letalskega generalnega štaba general Guillemín že leta 1930 prvič z letalom premagal vse nevarnosti dolge poti, kjer naleti eltalno na soteve ovire, zračne toke in druge nevarnosti. Če se pa mora letalec spustiti na tla, mu prete nove nevarnosti, saj ni na več sto kilometrov daleč naokrog žive duše, ki bi mu mogla pomagati.

Od takrat se je marsikaj spremenilo. Saharska puščava ne dela več nepremagljivih ovir. V petih dneh prevozijo udobni avtobusi dolgo pot med južnim Alžirjem in mestoma Gao in Timbuktu. To je nad 2000 km dolga pot. Letalo pa preleti to pot v 24 urah. V splošnem gre transsaharski promet zelo dobro. Ne razvija se sicer do minute točno, pač pa nimajo letala daljših zamud. Tu pa tam se kako letalo izgubi, spusti se mora na tla. Zgodi se tudi, da ko'ona avtobusov zaide in da se voznika nekoliko zavleče. Toda s takimi pojavi je v Sahari pač treba računati.

Toda tudi za letalce in avtokolone je potovanje zdaj udobnejše. V Sahari je zdaj na vsakih nekaj sto kilometrov puščavski hoteli, opremljeni z vsemi modernimi pripomočki, da se človeku ni treba bati vročine in prahu, niti žeje ali lakote. Ob pocestnih karavanskih poteh so bile ustanovljene tudi bencinske stanice, kjer dobe piloti in sofarji pogonske snovi in razne tehnične pripomočke. Človek pomaga tu človeku. Pravo junaštvo veže nekaj ljudi na te bencinske stanice, kjer je njihovo življenje vedno v nevarnosti. Razumljivo je, če tu pa tam odpovedo živci modernim puščavnikom, strahčim dragoceni bencin.

General Vuillemin

biti Francozom iz glave misli na zgraditev transsaharske železniške proge. Že 60 let se francoski inženjerji z vso vnemo in

Kdo bi se čutil, če podležejo teži večne tišine in groze peščenih viharjev. To so tragedije čuvarjev bencinskih stanic, s katerimi je začrtana pot človeka do ukrotnih puščav.

Največja podzemna bencinska stanica v Bridonu, že blizu mesta Gao, ima poseben svetilnik, visok nad 30 m, ki kaže pot zlasti letalcem in naznanja zmago človeka nad kruto saharo skopo. In prav motorji pionirji prometa preko Sahare si največ prizadevajo, da bi se zgradila transsaharska železnica. Posebni odbor ima na razpolago državno podporo, da proučuje možnosti železniškega prometa preko Sahare. Vodilni možje so namreč prepričani, da letalo ne more služiti kot prometno sredstvo v velikem obsegu. Transsaharska železnica bi bila v prvi vrsti velikega strateškega pomena. Kajti francoske kolonije v Afriki imajo tako dobra prometna sredstva, da je zveza kolonijalnih tržišč s pristanišči naravnost idealna.

Transsaharska železnica bi bila strateška hrbenica francoskega imperija v Afriki. Seveda bi bili s toški za to železnico visoki, zdaj bi znašali najmanj 6 milijard frankov. Iz vrste načrtov se že začaj prikazuje železniška proga, kako bi bila speljana. Vodila bi najbrž iz Reggana preko svetilniške stanice v Bridonu do mesta Gao. Tu, kjer se stika najmanj 12 letalskih francoskih zračnih prog, bi se železniška proga razdelila. Ena bi vodila proti zapadu skozi Timbuktu v Dakar na afriški obali, druga, ki bi bila neposredno nadaljevanje severne proge, bi se pa končala pri Guinejskem zalivu. Po drugem načrtu naj bi bila transsaharska železnica speljana bolj proti vzhodu, kjer vodijo sedaj avtobusne proge iz Alžira v Gao. Na ta načrt navezuje tretji, po katerem bi bila železnica speljana iz mesta Gao proti vzhodu skozi Zinder do Čadskega jezera.

General Georges

Čudežna kamera Leni Riefenstahlove

Kako je bilo mogoče napraviti tako točne posnetke z berlinske olimpijade

V olimpijskem filmu Leni Riefenstahlove so najzanimivejši oni posnetki, v katerih se posrečilo fotografirati ovidno neopaženo in pri tem kakor iz neposredne bližine poedine tekmovalce na startu in med tekmovalcem, med skoki, meti in drugimi nastopi. Obtemem so bile pa fotografirane majhne skupine gledalcev na tribunah v trenutku, ko so napeto sledile tekmovalcem z izrazom vzpodbujajočega navdušenja, spontane radosti ali pa tudi neprikritega razočaranja.

Z normalno filmsko kamero opremljeni filmski operater bi takih posnetkov nikoli ne napravil, kajti vsako vsiljivo približevanje tekmovalcem sportnikom na startu ali med tekmo bi se vedno vzbudilo njihove razumljive proteste. Tekmovalce fotografiranje ne moči, pa tudi občinstvo bi ne bilo zadovoljno oziroma bi delalo čisto drugačne obraze, če bi vedelo, da pride na filmski trak in da bodo milijoni ljudi po svetu pasli na njem oči. Vsak človek se postavi drugače pred fotografski aparat, posebno pa pred filmsko kamero, kakor stoji v vsakdanjem življenju. To je razumljivo in človeško. Vsemu temu se je za znala Leni Riefenstahlova spretno izogniti. Za svoje težave in kočljivo delo si je znala preskrbeti najboljše filmske aparate z ogromnimi teleobjektivi, pravi ponos svetovno znanih nemških optičnih tvornic. To so daljnobojni optični topovi, s katerimi je mogel filmski operater posneti najrazličnejše podrobnosti na olimpijadi brez strahu, da bi ga tekmovalci ali gledalci opazili, oziroma da bi vedeli, da jih fotografira.

Filmski operater Juppe v službi znamenitega filmskega podjetja Tobis-Melo je stal na svojem mestu pred častno ložo držav-

nega kancelarja na glavni tribuni olimpijskega stadiona, opremljen z enim izmed teh daljnobojnih optičnih topov z žariščno razdaljo 500 mm. Radovednim pogledom njegove indiskretne kamere ni ušla skoraj nobena podrobnost. Zadoštuje omeniti, da je imel Juppejev daljnobojni top nad petkratno žariščno razdaljo normalne filmske kamere ali tofografskega aparata. Pri povečevalnih možnostih njegove kamere je bilo mogoče fotografirati na 30 m detail glave, ki pokriva na filmskem platnu celo sliko. Na razdaljo 60 do 80 m je lahko Juppe fotografiral skupine 3 do 4 gledalce, kakor iz neposredne bližine. Na 130 m je lahko sledil vsem podrobnostim tekmovalca na 100 od sarta do cilja. Treba mu je bilo samo zasusati kamero. Pripravevalni film Leni Riefenstahlove je v veliki meri posledica spretnosti uporabe teh povečevalnih naprav.

Čuda moderne tehnike

Oklo, ki vidi v temi — Kilometrsko uho — Druge zanimivosti laboratorija št. 5

V znanem laboratoriju številka 5 družbe Radio Corporation of America v Camdnu (New Jersey) so skonstruirali nov izum, nazvan oklo, ki vidi v temi. To oklo je poseben aparat, podoben večjemu fotografskemu aparatu, samo da je mnogo bolj kompliciran. Če namerimo objektiv tega aparata, ki je seveda zaostren, v popolnoma temno sobo, vidimo skozeni v temi vse kakor da je dan. Soba namreč v resnici ni povsem temna. Samo tisti svetlobni žarki, ki človeškemu očesu niso vidni, so izginili, ostali so pa samo očesu nevidni infrardeči žarki, ki jih aparat prepreže. Glavna funkcija aparata je torej izpreminjati »nevidne« žarke v »vidne«. To transformiranje žarkov pa seveda ni enostavno in izumitelji o njem nečisto ničesar povedati. V kratkem bo mogoče aparat že praktično uporabljati. Zdjaj je še težko reči kaj vse se obeta v praktičnem življenju zlasti znanstvenemu svetu.

Mnogo se je že pisalo o izumu radijskih novic. Ta izum je zdaj že pripravljen za praktično uporabo. Gre za novine, ki jih bo lahko vsak človek sestavljal doma. Prvotno besedilo se oddaja po televizijskem aparatu, sprejemni aparat ima pa poseben valjček. Nekaj minut po oddaji bo že imel poslušalec doma sestavljene novice. Ta izum je zelo zanimiv. Ima pa, kakor vsi njemu podobni, eno napako. Sprejemni aparat so namreč tako dragi, da bodo dostopni samo bogatim ljudem. Verjetnost je pa malo, da bi se pocnili. Vendar jih je pa v Ameriki že več v prometu. Tam služijo v prvi vrsti za prenos in kontro-

Predor med Japonsko in Korejo

V Evropi se pogosto govori o podmorskih predorih, ki naj bi jih zgradili za promet čez Rokavski preliv ali čez Gibraltar ozono. Japonci so pa že začeli graditi tako podmorsko cesto. Zgraditi hočejo predor, ki bo vezal dva glavna japonska otoka Honšiu, na katerem stoji glavno mesto Tokio in južno od njega leži otok Kišiu. To bo točneje rečeno podmorska zveza med mestoma Simonski na severu in Moji na jugu.

Obenem pa poročajo iz Tokia, da proučuje prometno ministrstvo načrt zgraditve podmorskega predora med Japonsko in Korejo. Predor bo dolg 115 km. Zdjaj proučuje morsko dno in pripravljajo načrte. Predor bodo morali kopati 55 m pod morskim dnom in stroški bodo znašali najmanj 1 milijardo jen. Zdjaj morajo prevažati železniške vagonce čez Korejski preliv s posebnimi ladjami. Prevoz traja navadno 7 ur in pol. Skozi podmorski predor bi pa trajala vožnja komaj dve uri in pol. Predor med Japonsko in Korejo bodo začeli graditi šele ko bo dograjen predor med mestoma Simonski in Moji in ko bodo imeli inženjerji že dovolj izkušenj.

liranje važnih podpisov med velikimi podjetji.

Fantastični vtis je napravilo tako zvano kilometrsko uho, ki pomeni za človeško oko približno to, kar pomeni daljnogled za oči. Ta aparat, orejec podobne teleskopa, lahko postavimo na katerikoli zvok, prihajajoč od blizu ali od daleč. Aparat ga prepreže in električno ojači tone. Toda s to posebnostjo, da izloči vse stranske zvoke. Ta izum, ki je njegov princip zaenkrat še tajen, je bil že toliko izpopolnjen, da bo kmalu postal dostopen tudi širši javnosti.

Laboratorij št. 5 pa prinaša še mnoga druga čuda moderne tehnike. Med njimi aparat za avtomatično prestrzevanje ključev SOS na ladjah, veliko bodočeno proučujejo tudi aparat, ki reagira na gotova povelja. Tako recimo zadostuje, če aparat montiramo v vrata garaže, ki jih na gotovo povelje sama odpre. Več takih aparatov je že zdaj montiranih na tresorih v bankah.

Kitajščina se poenostavlja

Kitajščina je najtežji jezik na svetu. Delajo se pa že poskusi, da bi se poenostavila. Kitajščina ima abecedo obsegajočo 1.100 črk, kar pa še ni vse. Poedine enako pisane besede se izgovarjajo z različnim glasom in ponažanju glasu. Po tem izpreminjajo besede svoj pomen. Zato ni čudno, da je tako malo Evropevc, ki se nauče kitajščine in da ima na drugi strani

Kitajska toliko nepismenih. Literarna kitajščina, znana »wen li«, obsega 23.265 zlogovnih znakov, od katerih se jih v običajni govorici rabi samo 3.000 do 4.000. Pa tudi za to po rebuje človek več let, če se jih hoče naučiti.

Kitajska šteje 450.000.000 prebivalcev in od teh je pisemenih samo okrog 30 milijonov. Zato se čujejo zdaj na Kitajščini glasovi, naj bi se kitajščina poenostavila. V bodoče naj bi tudi Kitajci pisali z običajnimi črkami kakor pišejo drugi narodi, namreč z latinico. Samo tako bi bilo mogoče odpraviti nepismenost. Če bi se kitajska pisava poenostavila, bi bilo mogoče izdelati tudi kitajski pisalni stroj. Dosedanji kitajski pisalni stroj je zelo okoren. To je cel zaboj obsegajoč 5.000 tipk, in če hoče človek pisati nanj, si mora pomagati z iglo. Rekord v pisanju na tem pisalnem zaboju znaša samo 1.000 besed na uro.

Največja električna ladja sveta

Imenuje se »Robert Ley« in preizkušajo jo pred prvo vožnjo na Severnem morju

Na Severnem morju preizkušajo novo veliko ladjo nemške organizacije »Kraft durch Freude«. Ladja se imenuje Robert Ley po vodji te organizacije. To je največja ladja, namenjena delavstvu, da se bo vozilo z njo za zabavo po morju. Ladja Robert Ley je najmodernejša. Goni jo električno 6 D'Esselovih generatorjev, ki se njih sila prevaja na dva propelerjska motorja. Ta dva gonita s hitrostjo 16 morskih milj na uro. Robert Ley je največja električna ladja sveta in njena vožnja po Severnem morju je generalna preizkušnja strojev in naprav, služilci varnosti potnikov. Ladjo preizkusijo pred njeno prvo vožnjo, ki jo nastopi s 1720 potniki od 18. aprila do 7. maja na Kanarske otoke.

Ladja je dolga 203 in široka 24 m. Kabine za potnike in posadke imajo obliko sobic. V vsaki je miza divan in naslanjač s tekočo mrzlo in toplo vodo. Tudi v družabnem pogledu je ladja sijajno opremljena. Ima gledališko dvorano v krasnih svetlih barvah pod enim izmed mnogih krovov s široko galerijo in velikim odrom. Plesna dvorana je dolga 60, široka pa 15,5

Leopard in želva

Kardinal grof Luigi di Canossa je imel v Rimu zbirko raznih dragocenosti med njimi tudi krasno cizeliran srebrni pokal v podobi leoparda. Ta pokal si je nekdo izposodil od njega neki plemič, da bi si dal narediti po njem podobno posodo. Dejal je, da ga bo vrnil čez nekaj dni. Minili so pa trije meseci, a dragocenega pokala še vedno ni bilo nazaj. Slednjič je moral kardinal poslati ponj svojega slugo.

Čez nekaj časa je prišel h kardinalu zopet isti plemič. Rad bi si bil izposodil posodo za sol, ki je imela obliko želve. Kardinal se je nasmešnil: Torej, zdaj bi pa radi želvo. Ne, te vam pa ne morem posoditi. Pomislite, če je prišel leopard ki je tako gibčna in urna žival, nazaj šele čez tri mesece, kdaj bi se vrnila želva. Gotovo bi je niti čez tri leta ne bilo nazaj.

S solnčnimi žarki kuhajo

Tako kuhinjo imajo v zvezdarni Mount Wilson v Ameriki — Igrače pred velikimi izumi

Na zvezdarni Mount Wilson v Ameriki so uredili kuhinjo, kjer kuhajo s pomočjo solnčnih žarkov. Aluminijast kolobar prestreza solnčne žarke in jih meče na veliko posodo z oljem. Olje se segreje do 170° in teče okrog dveh velikih peči. Ohlajeno se vrača v posodo, kjer se zopet segreje. Tako kuhajo na zvezdarni za vse službenice. Naprava je enostavna in tudi draga ni. Velja samo 800 dolarjev. Za ameriške razmere to ni mnogo.

Tovarna za optične instrumente v Galvestonu v državi Texas je hotela dokazati, da so v nji izdelane leče najboljše na svetu. Izdelala je nekaj leč iz prozornega ledu. Leče so spravili v sobo, kjer je bila temperatura pod ničlo, toda v sobo je sijalo sonce. Uslužbenec podjetja je zbral solnčne žarke v ledenih lečah in usmeril njihovo ognjišče na kup drv, nad katerim je stala posoda z jedjo. Drva so se kmalu vnela in jed se je začela kuhati.

Tako je bilo tudi z drugimi velikimi odkritji in izumi. Mar se ni pričela zgodba turbin z graško aelipio, pripisovano Heronu? Srednji vek je imel figure, ki so

puhale paro na kolesca. Mar se ni pričela zgodovina elektrike pri koščku jantaria, privlačujočega koščke niti ali smeti? Solnce daje nam in vsej prirodi toploto in svetlobo. Kur'mo z njegovo preteklostjo. Če vržemo v peč lopato premoga smo vrgli tja košček gozda, kos okamenega lesa. Iz gozda, ki je pred milijoni let raste pri nas in na katerega je sijalo sonce.

A hidrocentrala? Pod vplivom solnčnih žarkov izhlapeva voda, hlapi se zbrajo na nebu in izpod neba dežuje. Voda se steka iz gozdov in s travnikov v reke in potoke, žene turbine v hidrocentralah in teče naprej, da se znova dvigne v obliki hlapov pod nebo. To je vedno kroženje vode, hlapov in sile, odvisno od solnca, kroženje, ki so bile vanj postavljene velike pregrade. Že dolga leta si mnogi ljudje belijo glave z vprašanjem ali bi ne bilo mogoče izpreminjati solnčne toplote neosrednjo v energijo. Eni osredotočajo solnčne žarke z zrcali ali lečami na kotliček, da jim zavro vodo. Drugi pokličejo na pomoč kemijo. Toda vedno je vse v začetku. Znano je pa, da je vsak začetek težak.

Italija obvlada Sredozemsko morje

Angleške baze v nevarnosti — Veliki, skrivaj doseženi uspehi Italije

Inozemski tisk pozablja zadnja leta na pomembne uspehe, ki jih je dosegla Mussolinijeva Italija. Abesinska vojna je obrnila nase njegovo pozornost razmeroma samo za kratek čas, a neprestano utrjevanje pozicije fašistične Italije ga menda ne zanima. Italija pa zna spretno izkoristiti ta položaj in na timem utrjuje svoje pozicije z uspehom, o katerih imajo nekaj informacij samo generalni štabi, pa še te informacije so zelo površne.

Največji uspeh, ki ga z veliko pozornostjo zasleduje angleška admiralita, je uveljavljanje načela, da pomeni Sredozemsko morje za Italijo »mare nostrum«. Že med krizo, ki jo je izzvala abesinska vojna, se je pokazala ta utrditev italijanskega položaja ob demonstraciji angleškega brodograditelja pred Aleksandrijo. Takrat so bile vse akcije angleškega vojnega brodograditelja na timem ustavljene, ne da bi angleška admiralita povedala, zakaj je to storila. Še pozneje je prišel vzrok na dan. Angleško brodograditeljevo je bilo namreč ogroženo s takrat še neznanimi majhnimi motornimi čolni ki vozijo zelo hitro in ki lahko torpedirajo vsako vojno ladjo. To so izpopolnjeni tisti čolni, ki so jih razili Italijani že med svetovno vojno, ko so napadali avstrijske vojne ladje.

Toda ta tehnična podrobnost igra le podrejeno vlogo v celotnem utrjevanju italijanske varnosti. Sredozemsko morje je zdaj dejansko v italijanski oblasti. Niti Gibraltar, niti Dardanele ga ne morejo zapreti tako, da bi bila Italija blokirana. Tudi pomen Maite je vedno manjši, zlasti če upoštevamo nezadovoljnost odnosa

italijanskega prebivalstva. Nasprotno pa lahko silne utrdbe na otoku Pantelleria, ležečim med Sicilijo in Tunisom, s pomočjo podmornic in letalstva zapro Sredozemsko morje v tej ožini in zadržijo tako sovražno vojno brodograditelje, pa naj bi prihajalo od zapada ali vzhoda. Velikega pomena je tudi moderna avtomobilska cesta, zgrajena ob obali italijanske Libije.

Ob tej cesti so zgrajene stražarske hišice, ki so pa v resnici dobro skrite trdnjave. S temi trdnjavami je obročljena cesta od meje Egipt do meje Tunisa. Otok Dodekanese je pa izborna baza proti angleškemu Cipru. Otok Saseno in italijanski protektorat nad Albanijo sta najboljše jamstvo za varnost. Otrantske morske ožine, Benetk, Trsta, Reke in Pulja, Skratka, močne utrdbe na strateško važnih krajih ter razvoj letalstva, podmornic in brzih moornih čolnov, so napravili iz zemljepisne lege Italije za njo mogočno orožje varnosti. Ta utrditev italijanske moči na Sredozemskem morju je enaka razmahu, ki ga je dosegel drugi konec osi Rim-Berlin.

Društvo narodov štedi

Izguba vpliva Društva narodov se pozna tudi na njegovem proračunu. Stroški Društva narodov neprestano naraščajo. Leta 1920 so znašali 20.000.000 zlatih švicarskih frankov, leta 1930 pa že 25.000.000, a leta 1933 nad 33.000.000. Dve tretjini prispevkov, ki jih morajo plačevati Društvo narodov v njem članjene države, odpadeta na palačo in uradništvo v Ženevi, ena tretjina pa na mednarodni zavod dela in na mednarodno razsodišče v HHagu. Iz Društva narodov je izstopila Nemčija, ki je plačevala 1.92 milijona zlatih frankov, dalje Italija z 1.88, Japonska z 0.42 in Avstrija z 0.24. Tudi več južnoameriških držav je izstopilo iz Društva narodov.

Tako je bila ta že od vsrga početka po svoji ideji na klaverno življenje obojene mednarodne ustanova prisiljena znižati svoje režijo. V Bruslju zasedajoči odbor je sklenil, da morajo biti v prihodnjem letu stroški znižani za 20%. Pri osebnih izdatkih znaša to 1.200.000, pri Mednarodnem uradu dela pa 1.500.000 zlatih frankov. Znižanje osebnih izdatkov je utemeljeno s tem, da se Društvo narodov zdaj znatno manj dela, tako da je itak šibka aktivnost te mednarodne ustanove še bolj padla. L'eti totalitarnih držav vidijo v teh ukrepih zunanji znak pešanja pomena Društva narodov. Več uradnikov so že odstavili.

Izbrana v'na

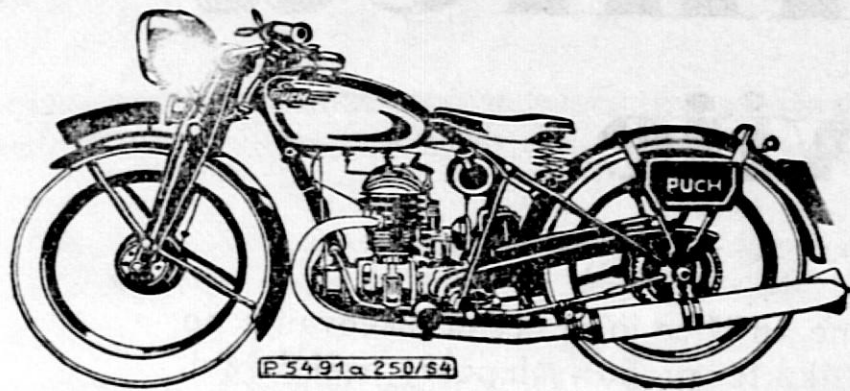
pristni „Cora“ vermut

za praznike nudi

Daj - Dam

PUCH MOTORJI NSU

Načelo:
Vsak kupec
mora biti
zadovoljen!

Ugodna
mesečna
odplačila!

SERVICE: VSI NADOMESTNI DELI

PHÄNOMEN IG. VOK

Motorji Fichtel & Sachs 98 ccm LJUBLJANA
in ilo 120 ccm Tavčarjeva ulica 7

INFORMACIJE

Beseda 1 Din davek posebej
Najmanjši znesek 15 Din

PREKLIC

Podpisani preključujem vse listi-
ne, katere si je pridržala Fran-
čiška Grabner, uslužbenka pri
g. Cemažarju, Igriška ul. Izjav-
ljam, da nisem odgovoren za
dejanja, ki bi jih storila v mo-
jem imenu. Godnjavec Joško,
trgovec. 1222

ZENITEV

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

SIN TRGOVCA

v Ljubljani želi poročiti trgov-
sko naobrazeno, premožno go-
spod čno v svrhu prevzema go-
spodstva in trgovine. Resne po-
nudebe pod »Dobro in pošten«
na upravo »Slov. Naroda«. 1233

POSEST

STAVBIŠČE 2000 m²
naprodaj Vprašati: Bolfenkova
ulica 15, Nova vas, Maribor.
32-M

HISA
13% donosna, 7 sob, kleti, dr-
varnica, pralnica vrt din 86
tisoč. Maribor, Pobrežje. Go-
spodstva 56. Krčma 36-M

KUPIM MLIN ALI ZAGO
na stalni vodi. Ponudbe z opi-
som mlina ali žage s ceno na
Franc Kočvar. Metlika 1224

KUPIM

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

BANČ. KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača najbolje:
hranilne knj. žice bank in hra-
nilnic, vrednostne papirje: 3 od-
stot. obveznice, bone, srečke,
delnice itd., valute vseh držav.
Prodaja srečk državne razred-
ne loterije. 31-M

SOBE

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

SOBICO
tako oddam gospodu ali go-
spodni. Naslov v upravi. 1236

HALO!

Vijudno naznanjam da sem

otvoril z današnjim dnevom
dobro znano

Restavracijo Rožna dolina

v Rožni dolini, Cesta II.

Točil bom prvovrstna štajerska, dalmatinska in
dolenjska vina. — IZBORNA KUHNJA: na raz-
pologo vedno topla in mrzla jedila!

VSAK PETEK MORSKE RIBICE!

Vedno sveži čevapčič in različni. Čevapčiči por-
cija 3 din, različni 4 din. Sprejmejo se abonenti
na dobro in ceneno domačo hrano. — Lep senčnat
vrt. Dvoje bališ. Za obilen obisk se priporočata

Slavko in Marija Gačnik, restavracija Rožna dolina, C. II.

Za velikonočne praznike si preskrbite prvovrstno dalmatinsko
vino, kakor olivno olje, žganje, vinski kis pri

LASANU V ŠIŠKI

po najnižjih cenah. Vesele velikonočne prazni-
ke želi cenjenim odjemalcem LASAN

HALO!

MALI OGLASI

Beseda 50 par davek posebej, Preključ izjave beseda Din 1.—
davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Blago za pohištvo, vedno najnovejši vzorci v
veliki izbiri kupite pri SEVER,
Ljubljana — Marijin trg 2

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

TRGOVSKI LOKALI
NA JESENICAH
V bodoči stavbi nasproti kolo-
dvoru — zraven hotela Paara,
še bosta oddala 2 do tri lepi
trgovski lokali. Interesenti se
vabijo. Paar Franc, Jesenice.
1143

SEMENA

prava erfurtška, uradno prež-
kušena dobita v trgovini pri
M. WIDMAYER
LJUBLJANA

Cankarjevo nabrežje št. 3
Podružnica: Tyrševa c. 51
Stojnica:
Nabrežje 20. septembra

50 PAR ENILANJE
azuriranje, vezenje zaves, pe-
rila, monogramov, gumbic.
Velika zaloga perja po 7.—
din »Julijana«, Gosposvetska
cesta 12 8. I

MALI OGLASI

»Slovenskem Narodu«
lunojo
sigurne uspehi
Beseda 0.50 par.

Sveže najfineše
norveško
ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

ZA PRAZNIKE

si nabavite prvovrstna ter ga-
rantirano pristna vina in žga-
nje po sledečih konkurenčnih
cenah:

namizno belo liter din	8.—
srbski prokupac »	8.—
rizling »	9.—
cviček »	9.—
muškati, silvanec »	12.—
jabolčnik »	5.—
žganje:	
tropinovec »	28.—
slivovka »	32.—
brinjevec »	36.—
rum »	36.—

Se priporoča »Buffete J. Jeraj
nasl. Minka Videnič, Ljublja-
na, Sv. Petra c. 38. 1196

V NAJEM VZAMEM
takoj hotel, kavarno, restav-
racijo ali gostilno, prvenstve-
no v Ljubljani, Mariboru, Ce-
lju ali na Gorenjskem. Ponud-
be na Brezovščak za L. G.,
Zagreb, Klaičeva ul. 19-III.
1203

182 PROGRAMOV
iz prakse in statistike za polj-
arje in zidarske mojstre, specialno
tesarske stroke izdelanih, ima
samo založba »JUGOGRAD«.
Daje tudi instrukcije za skuš-
nje. Hudovernikova ul. 41.
1142

PRODAM

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

MREŽE

za postelje najceneje pri An-
dlovic, zaloga pohištva, Ko-
menskega ul. 34. 1131

IZPOSODJEVALNICO COLNOV
in prevoznitvo z motornim
čolnom na Ljubljani zaradi
zaposlenosti drugod z vsem in-
ventarjem in čoln zelo poceni
prodam. Brez rizika, stalna in
sigurna eksistenca pri lahkem
delu. Pojasnila od 12. do pol 15.
Jančar, Pot v mestni log 15.
(—)

ŠIVALNI STROJI
proti gotovini kakor tudi na
obroke. — Zahtevajte prospekt!
Sprejema zastopnike Josip Ur-
šič, šivalni stroji, koleša, otro-
ški vožčki, Celje, Narodni dom.
23/T.

KOLESA,
šivalne stroje najboljših tovarn
kupite najceneje pri tvrdki Ple-
vel v Preski pri Medvodah. 1234

AKO PRODAJAS KUPUJES
OGLASUJ
V MALI OGLASNIK
»SLOV. NARODA«
NAJČENEJŠI IZDATER

MOSKO KOLO
sportno kromano, zelo globok
voziček in šivalni stroj prodam.
Zore Marenčičeva ul. 3. 1235

MIZARJI, POZOR!
Meščanska korporacija v Kam-
niku ima na zalogi popolnoma
suhe mesečnice plohe 50 do
60 mm debele. 1204

GEPELJ ZA MLATILNICO
in slamoreznicu ugodno prodam
Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 1178

NAJBOLJŠA VINA
domača in dalmatinska, ter
kraški teran in razna domača
žganja. — Gostilna pri »Levuz«. 1182

ELEKTROMOTOR
9 HP Elin, malo rabljen, prod-
am po ugodni ceni ali zame-
njam za 15 HP z doplačilom.
Horvat Janez, mehaničar, Mur-
ska Sobota, Slovenska ulica 2. 1223

MOTOR S PRIKOLICO
Harley 1200 ccm — v dobrem
stanju, prodam za 4.200 din. —
Avto Chevrolet, tipa 27, pri-
praven za predelavo v polto-
vornega, malo vožen — poceni
prodaja Anton Pustotnik, zga-
njarna, Blagovica. 1179

SLUŽBE

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

VSARI OSEBI
ali družini nudi stalen zaslužek
»MARA« — Maribor, Orožnova
6, Celje, Slomškov trg 1. —
Pletilnica — razpošiljalnica. 22/M.

DVA MIZARSKA POMOČNIKA
sprejme Janez Tavčar, mizar-
stvo Forme, št. 1, Skofja Lo-
ka. 1205

POVERJENIKI
za vsak okraj Slovenije se
sprejmejo. Pojasnila daje
»Ljudska samopomoč«, Mari-
bor. 1221

MIZARKEGA VAJENCA
poštenega in prdnega sprej-
mem. Hrana in stanovanje v
hiši. Grilec Ignac, mizarstvo,
Gaberje, Prečna ulica 1, Celje. 1218

NA DEBELO! NA DROBNO!
Vrvarske lastne izdelke
kupite najceneje in najboljše pri
PRVI KRANJSKI VRVARNI
IN TRGOVINI S KONOPNINO

Ivan N. Adamč
Ljubljana, Sv. Petra c. 31. Telef. 2441
Maribor, Vetrinjska ul. št. 20
Telef. 2454
Celje, Kralja Petra c. št. 33.

žima	Maribor, Vetrinjska ul. št. 20
volna, afrik	Telef. 2454
bičevniki, biči	Celje, Kralja Petra c. št. 33.
juta (Hessian)	
blago za pohištvo	
motvoz, platno (gradel)	
nepremočljive konjske plahte	
konopnene in gumijaste cevi	
ribje in gugalne mreže vseh vrst itd.	
predpražniki, kokosovi in drugi, kokosove preproge	

Specijaliteta
firme
BRUNO MOSER
veletrgovine z
vinom

ZEMUN
Moserjeva ul. 1.
Telefon šte. 37-555

Zaloga tudi v Javnem
skladišču v Ljubljani
Zastopnik za Maribor in
okolico: g. Franc Vogrin,
Maribor, Maistrova 15/I,
tel. št. 26-64

Ki je z zakonom
zavarovan in v
kakovosti
neprekosljiv!

FRUŠKOGORSKI BISER

Čuješ jo:
Velika noč

hodi od palač do koč
in ustajenje v usej naravi
mahom se poudarja pojavi.
Vrata s stečaj odprimo!
Okna s cvetjem okrasimo!
Da popolno bo veselje,
izpolnjene slednje želje,
mizo s prtom pogrnimo,
nanj »Jajnine« postavimo.
Vsa družina bo vesela,
ko bo v skledi jed duhtela.

Dalmatinska vina

odlikovana na mednarodni razstavi v Lon-
donu in Parizu, točim za velikonočne praz-
nike po najnižjih cenah. Belo in črno po
Din 8.— liter, pri odjemu 10 litrov cena
pri litru Din 7.50. Prima opolo, dingač in
vugava Din 10.—.

Gostilna »Jadran«
FLORIJSKA ULICA 33
in »Vinotoč«

POLJANSKA CESTA 17
Vesele velikonočne praznike želi cenjenim odjemalcem
Vladimir Miloš

GOSTILNA ZVEZDA

nudi veliko izbiro novo dospelih

MORSKIH RIB, POLENOVKE

in drugih postnih jedl. — Poleg odlične domače,
dunajske in primorske kuhinje ima vsak dan
NA RAZNJU PECENO JAGNJETINO ALI
ODOJKE, RAZNJICE, ČEVAPČICE ITD.

Točijo se
najboljša dalmatinska in domača vina
in vse vrste buteljnih in penicnih vin. Priporoča se

Marijan Šilović

SREČKE državne loterije

prodaja
MENJALNICA REICHER & TURK
Prešernova

ZA POMLAD!
IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova 13
Telefon 22-07

Makulturni papir

proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije

Ta velika državna hranilnica s sedežem v Beogradu sprejema in izplačuje vloge na hranilne knjižice in opravlja plačevanje po čekovnih računih preko svojih podružnic v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Skoplju, Podgorici in na Sušaku ter preko vseh pošt v naši državi.

Tekom svojega poslovanja si je pridobila Poštna hranilnica zaupanje v celi Jugoslaviji. Naše ljudstvo svoje prihranke sedaj najraje vloga v ta varni denarni zavod, ki ima že nad 540.000 vlagateljev s kakimi 1.365 milijoni dinarjev vlog. To zaupanje je zlasti razvito pri malih vlagateljih, kar se najbolje vidi iz tega, da je povprečna vsota vlog komaj 2.528 dinarjev.

Obrestna mera za vloge je 4% na leto. Za vloge jamči država in je zato hranilna knjižica Poštne hranilnice najvarnejše pribežališče za vsakega državljanca.

Hranilna knjižica Poštne hranilnice je ugodna zlasti za turiste in potujoče ljudi, ker jim ni treba nositi s seboj gotovine. Na hranilno knjižico Poštne hranilnice se lahko dvigne vsak dan pri katerikoli pošti v državi do 500 dinarjev, na blagajnicah podružnic do 5.000 dinarjev, dočim se pri centrali v Beogradu lahko dvigajo še večji zneski.

Prav tako pa očitno potrjuje tudi čekovni promet Poštne hranilnice v čigar omrežju je 26.000 čekovnih računov z 1.700 milijoni čekovnih vlog, veliko zaupanje v varnost Poštne hranilnice in v točnost ter brzino njenega poslovanja.

Skupni promet na čekovnih računih v l. 1938 je bil din 94.802.911.594.86, na vseh drugih računih Poštne hranilnice in njenih podružnic pa din 239.495.608.277.82, skupaj torej nad 334 milijard dinarjev tako, da odpade na vsak poslovni dan nad 1 milijardo sto milijonov dinarjev prometa.

Poštna hranilnica je dokazala, da zasluži to zaupanje širokih ljudskih slojev zlasti v času septemberskih mednarodnih zapletov, ko so bile blagajnice denarnih zavodov v mnogih drugih državah oblegane od vlagateljev, dočim je naša Poštna hranilnica prav tedaj izplačevala vloge brez omejitev, ki so sicer preje obstojale.

Pametna naložba njenih kapitalov in zadostna blagajniška gotovina sta zagotovili popolno likvidnost Poštne hranilnice v vsakem trenutku. Poslovni svet se je o tem tudi že prepričal in je svoje vloge zopet zaupal Poštni hranilnici, potem ko se je mednarodni položaj pomiril.

Razen teh poslov daje Poštna hranilnica tudi lombardna posojila na državne vrednostne papirje po nizki obrestni meri 6% na leto, kupuje in prodaja vrednostne papirje na borzi za račun svojih poslovnih prijateljev in vrši mednarodni denarni promet z vsemi hranilnicami in čekovnimi zavodi na svetu.

Adolf Prah

TOVARNA VOLNENIH
IN BOMBAŽNIH TKANIN

K R A N J

Telefon interurban št. 13

I Z D E L U J E :

Najrazličnejše vrste oksfordov, vse vrste pisanih in enobarvnih flanel, barhente, gradie, cefirje, molinose, brisače itd.

**TKALNICA
BARVARNA
APRETURA**

OD DELAVCA DO PODJETNIKA SLOVENSKO
PODJETJE BREZ TUJIH STROKOVNJAKOV!

LEKARNA

Mr. M. RAUCH

KRANJ

Mestni trg

ELEKTRARNA

VINKO MAJDIČ

KRANJ

Inseriraj v Slov. Narodu

Za pomladno zdravljenje in čiščenje krvi

JE NAJBOLJŠE PRIRODNO SREDSTVO

Radenska

zdravilni vrelec

oni z rdečimi srci

SPOMLADI JE UČINEK NA ZDRAVJE DVOJEN.

ZAHTEVajte OD »PUTNIKA« ALI Z DOPISNICO OD UPRAVE ZDRAVILIŠČA
BREZPLACNI KOPALISKI PROSPEKT, V KATEREM IMATE MNOGO KORISTNIH
NAVODIL O ZDRAVJU, UMRLJIVOSTI, DEBELOSTI, NARAVNEM PORODU IN
NOSECNOSTI, O RAZMERJU VIŠINE IN TEŽE TER KOLEDAR DO LETA 1980.

UPRAVA RADENKEGA ZDRAVILIŠČA
SLATINA RADENCI
(PRI MARIBORU)

LEKARNA

Mr. FRAN ŠAVNIKA-DEDIČ

KRANJ

Vinko Oselji

ZALOGA IN POSTAVLJANJE
PEČI IN ŠTEDILNIKOV

KRANJ

PRILOŽNOSTNI NAKUP

predmetov za splošno gospodarstvo, kot betonsko, kovsko, ključavničarsko železje, nosilci, cevi, ograje, tračnice, vagonete, mreže, jermenice, konzole, zobčanke, osovine, požiralniki za kanale, vodovodni ventili v vseh dimenzijah, kakor tudi bronc, medenina, baker v palicah, bela kovina, svinec, cink, centrifuge, parni kotli, lokomobile, kmetijski stroji, polnojermerik 65 cm, veliki rezervoarji, vozovi vseh vrst, bakreni kotli, orodje za vsako obrt, svedri za premogokope, kakor tudi patentne lestve itd. — Poleg tega si oglejte, prosim, moje veliko skladišče, kjer se boste prepričali, da se nahajate na lepišem velesejmu, samo z razliko: kajti pri meni dobite še več predmetov kot tam, in sicer po zelo ugodnih cenah — seveda rabljenih! — Kupujem tudi vse zgoraj omenjene predmete in plačujem zanje zelo dobre cene. Priporoča se

JUSTIN GUSTINČIČ

Maribor, Tattenbachova ulica 14

in podružnica

vogal Ptujsko-Tržaške ceste

»OBNOVA« — F. NOVAK

Dobavlja kompletne stanovanjske opreme, tapetne izdelke in pribor, linolej, preproge, zavese, odeje, železno pohištvo in otroške vozičke najceneje.

MARIBOR, Jurčičeva 6 — Telefon 29-05

Kolesa

najboljših znamk — novi modeli
prispele

»Tehnik« J. BANJAL,
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20.

VELIKA IZBIRA NOGOMETNIH ŽOG IN DRUGIH
SPORTNIH POTREBŠČIN!

POSETITE

MEDNARODNI SPOMLADANSKI

VZORČNI SEJEM V BEOGRADU

OD 15. DO 24. APRILA 1939

Okoli 1000 razstavljalcev iz tu- in inozemstva — Najhitrejša orientacija v izbiri blaga — Razširjenje poslovnih zvez — Popusta 50% na železnicah in parobrodih. — POJASNILA: Beogradski sajam, poštni predal 538, Beograd — Telefon št. 28-526 in 28-802.

**TRGOVINA
KRZNA**
TELEFON 3737

SREČKO LAPAINE

**LJUBLJANA
ALEKSANDROVA 4**
VHOD IZ PASAŽE

VABI NA OGLED RAZNOVRSTNIH LISIC

ELEKTRO-STROJI:

ELEKTROMOTORJI, VETALNI STROJI, STROJI ZA OBDELAVO LESA IN KOVIN NA ELEKTRIČNI POGON, KOVASKI VENTILATORJI, ELEKTRIČNE SIRENE IN HUPE, ELEKTRIČNI KOMPRESORJI, TRANSFORMATORJI, ELEKTRIČNE ČRPALKE ZA VODO, HLADILNE OMARE, ELEKTRIČNI SESALCI ZA PRAH I.T.D., VES MONTAŽNI MATERIAL ZA INSTALACIJO ELEKTRIKE V NAJVEČJI IZBIRI VAM NUDI:

»ELEKTROINDUSTRIJA« D. D., LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA C. 13 (KOLIZEJ), TELEF. ŠT. 23-14

ŽE 300 LET ZDRAVI Rogaška Slatina

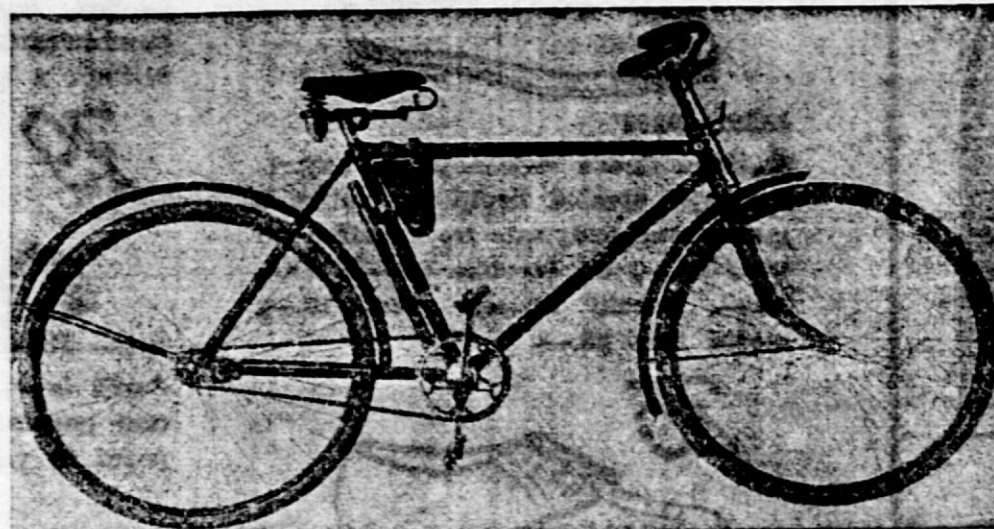
S ČUDODELNO MOČJO SVOJIH MINERALNIH VODA VSE BOLEZNI ŽELODCA, ČREVES, JETER, ŽOLČNIKA, LEDVIC, MEHURJA I. DR.

RAZNOVRSTNA TERAPEVTIČNA SREDSTVA ZDRAVLJENJA. NAJMODERNEJE UREJENI HOTELI PRVOVRSTNA GODBA IN DRUGE PRIREDITVE ZA ZABAVO IN KRATEK ČAS. VELIKO SPORTNO KOPALIŠČE. TENIS, IZLETI I.T.D. V PRED- in POSEZONI ZNATNI POPUSTI. ODPRTO TUDI POZIM!

SLOVITI ZDRAVILNI VRELCI:

**TEMPEL
STYRIA
DONAT**
PROSPEKTE IN VSE INFORMACIJE DAJE BREZPLACNO ZDRAVILIŠČE
ROGAŠKA SLATINA

Kolesa

KUPITE DOBRO IN POCENI
TUDI NA OBROKE PRI

H. Suttner

Ljubljana

Aleksandrova cesta št. 6

VELIKA IZBIRA! * BREZOBVEZEN OGLED!

MOŠKI,

ki trpite na seksualni nevrstnosti ali odnose

impotenci,

nezadostni funkciji spolnih žlez duševni depresiji. poskusite

OKASA

100 tablet 220 din

ki so jih mnogi zdravniki prekusili in so kot hormonski preparat odobrili.

Pošljamo naravnost. Poštne ne zaračunavamo.

LEKARNA MR. ROZMAN,

Beograd, Terazije br. 5.

Izvozna banka.

Reg. S. br. 5732-1934

prvovrstnih
koles
NAUMANN

IN
RESTA

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglasom, čigar delokrog je omejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstisočim brateljem. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

Damska modna trgovina

Ivan Avšič

Ljubljana, Prešernova 3

Največja izbira najnovejših vzorcev

**TRGOVINA
S PAPIRJEM
NA VELIKO**

Kastelic in drug

LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 9

ALPEKO

STOPNICE

polne in obložne.

TERRAZZO

KERAMIT

MAJOLIKA

MOSAİK

PLOŠČE ZA OBLOGO STEN IN TAL V RAZNIH BARVAH IN VZORCIH, SODOBNE KOMBINACIJE. PRIMERNE ZA KOPALNICE, KUHINJE, VEZE, STOPNIŠČA, MESNICE, MLEKARNE I. T. D. IZDELUJEMO V LASTNI TOVARNI DO 50% CENEJE OD INOZEMSKIH KERAMIČNIH IN KLINKER PLOŠČ.

»ALPEKO« - INDUSTRIJA UMETNEGA KAMNA IN MARMORJA V LJUBLJANI

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk Vam po najnižjih tarifah oskrbi

RAJKO TURK, Ljubljana
VILHARJEVA C. 33 (TELEFON 24-59)

BREZPLAČNO Vam pregledamo deklaracije in damo vsakovrstne informacije

**KOLESA
IN PLETILNI
STROJI**

ADOLF FÜHR

LJUBLJANA, MASARYKOVA 19

TELEFON 44-34

TELEFON 44-34

Diamant

Inserirajte v Slov. Narodu

BRATA MOSKOVIC,

Ustanovljeno 1888

LJUBLJANA

Velet trgovina usnja, strojarskih maščob, stroji in usnjarskih kemikalij

BRZOJAVI:
MOSKOVIC
LJUBLJANA
TELEFON 2515

'SPECTRUM' D. D.

tvornice ogledal in brusilnice stekla

LJUBLJANA

Telefon 23-43

Celovška 81

ZAGREB, Vlaška ul. 83

SPLIT, Zrinjskega ul. 6

Telefon 22-683

Telefon 368

VELEZALOGE STEKLENIH PLOŠČ IN OGLEDAL VSEH VELIKOSTI IN OBLIK ZA POHISTVO, OPREME, STAVBE, AVTOMOBILE, NADPISE ITD., ITD.

NE POZABITE,

ko obnavljate svoje domove, da kupite najceneje

BARVE, oljate in kemične,

LAKE IN FIRNEZ,

ŠELAK in SPIRIT den.,

LUZILA »Arti« PASTE za pode,

prašno in strojno olje

ter vse slikarske in plesarske potrebščine pri

IVAN ROZINA (preje »Orient«) TELEFON 39-25

TYRŠEVA (Dunajska) CESTA 14

poleg Schneider & Verovška

VODNE TURBINE

ZA VSE RAZMERE

autom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline

Izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER

SKOFJA LOKA

TOVARNA STROJEV

Prvovrstne reference — Zmerne cene!

V BELO CELJE

PO VESELJE!

NAJDEŠ V VSAKI GA MINUTI

LE PRI

Rezi Zamparutti!

Elektrotehnično podjetje

BOGATAJ IVAN

TELEFON 20-03

Kongresni trg 19. poleg nunske cerkve

Izvršuje vse električne inštalacije in popravila — Trgovina in zaloga vseh vrst instalacijskega materiala. Strokovno in solidno delo, nizke cene!

ALI STE ŽE DOLOČILI KRAJ VASIH POČITNIC?

HOTEL »JADRAN« JELSA

Vam nudi najugodnejše bivanje na morju! Odlična oskrba in nizke cene. Vina I.a. Okolica z bujno vegetacijo. Kopališče z azurnim morjem in belimi jadrnicami. Zahtevaje ilustrirane prospekte direktno ali pri »Putnikih«! Rezervirajte se danes sobo!

Priporoča se B. P. Zufič, lastnik in hotelir.

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica števil. 5

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVija je

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Vesele Velikonočne praznike

43301—2204

Za lepe dneve najcenejši in najprimernejši otroški čevlji iz platna z gumastimi podplati. Do številke 28 Din. 12.—, od številke 29—32 Din. 15.—. Ženski stanejo Din. 19.—, moški Din. 25.—.

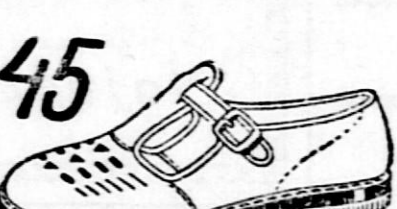
44292—8107

Novo za otroke! Pomladni otroški čevlji, izdelani iz diftina. Lahki in udobni za izprehode.

3222—10001

Otroški čevlji iz močnega boksa, z neraztrgljivim gumastim podplatom.

2961—12004

Fina otroška sandala fleksibil, z lepim okrasom in zaponko na zgornjem delu stopala. Pridnim otrokom za pomlad.

25425—8153

Praktični in udobni čevlji iz močnega angleškega platna, z gumastim podplatom in peto.

34295—8110

Okusni ženski čevlji za spomlad, kombinirani iz modrega in belega diftina, z nizko peto.

4844—64839

Čevlji iz laka za deklice, z usnjanim podplatom in nizko peto. Trpežni in poceni.

5625—62660

Lahki, elegantni in poceni čevlji iz fine kože, kombinirani z lakom. Dobro pristojajo k Vašemu novemu kostumu.

2605—10054

Nov spomladni model, izdelan iz finega rujavca boksa, s kombinacijo iz semiša. Trpežni, pripravljeni za spomladne izprehode.

2305—10009

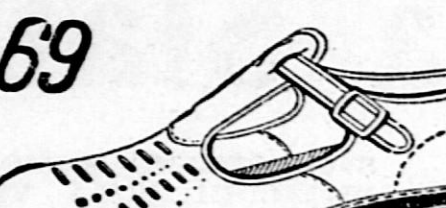
Najmodernejši čevlji iz laka s poluvisoko peto in lepim okrasom iz semiša. V njih bo Vaša noga posebno dražestna.

6000—10002

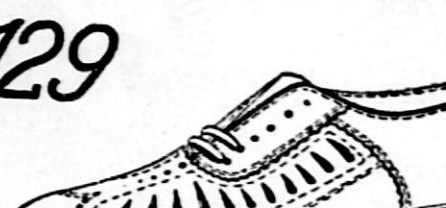
Ameriški model!

Čevlji iz prvovrstnega modrega semiša, okrašeni s pentljo, z visoko peto.

2967—44800

K novi pomladni obleki dobro pristojajo te lahke sandale iz močne kože in z usnjanim podplatom.

3600—10004

Moški lahki polčevlji, šivani na okvir, izdelani iz fine kože, s preluknjanim okrasom in usnjanim podplatom.

3939—44000

Gospodom, ki imajo dober okus, najbolj pristojajo ti čevlji iz najtnejšega boksa, z usnjanimi podplati in široko peto.

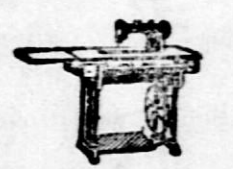
Nota

Otroški vozički najnovejših modelov

Dvokolesa, motorji, tričkli

Šivalni stroji pogreznjivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO
»TRIBUNA« F. BATJEL
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR
Aleksandrova cesta 22

Na morje!

KAŠTEL STARI PRI SPLITU

Gostilna Radun tik obale in pristanišča — Izborna dalmatinska in slovenska kuhinja — Penzion z dobrim vinom din 40 — Električna, vodovod, sobe z razgledom na morje

GRADBENO PODJETJE

Battelino Vilibald

poslaščeni graditelj

Ljubljana, Rožna dolina — Telefon 33-35

Gradi stanovanjske in trgovske hiše, vile, industrijske zgradbe itd. po lastnih in tujih načrtih — Lastne delavnice za cementne izdelke in umetni kamen —

Vesele velikonočne praznike želi vsem cenjenim naročnikom in gostom

Bricelj Ivan

pleskar, ličar, sobo- in črkoslikar ter gostilničar v štepanji vasi »Na Planirju«

LJUBLJANA

Tyrševa c. 15, Tel. 33-07

Proti škodam na Vaši lastnini (ogonj, tatvinski vrom, toča itd.) in na Vašem življenju (poškodbe udov na potovanju v hribe, na voznjah po železnici, na avtomobilih, smrt doma ali zunaj doma itd.) Vas zanesljivo zavaruje

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA V LJUBLJANI, D. D. z ekspoziturami v Mariboru in Celju in podružnicami v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Novem Sadu, Osijeku.

Glavni sedež v Ljubljani, Gosposka ulica 12, telefon št. 21-76 in 22-76.